

StimuLab 2020
20. August 2021

Bydel Grünerløkka
& Utdanningsetaten

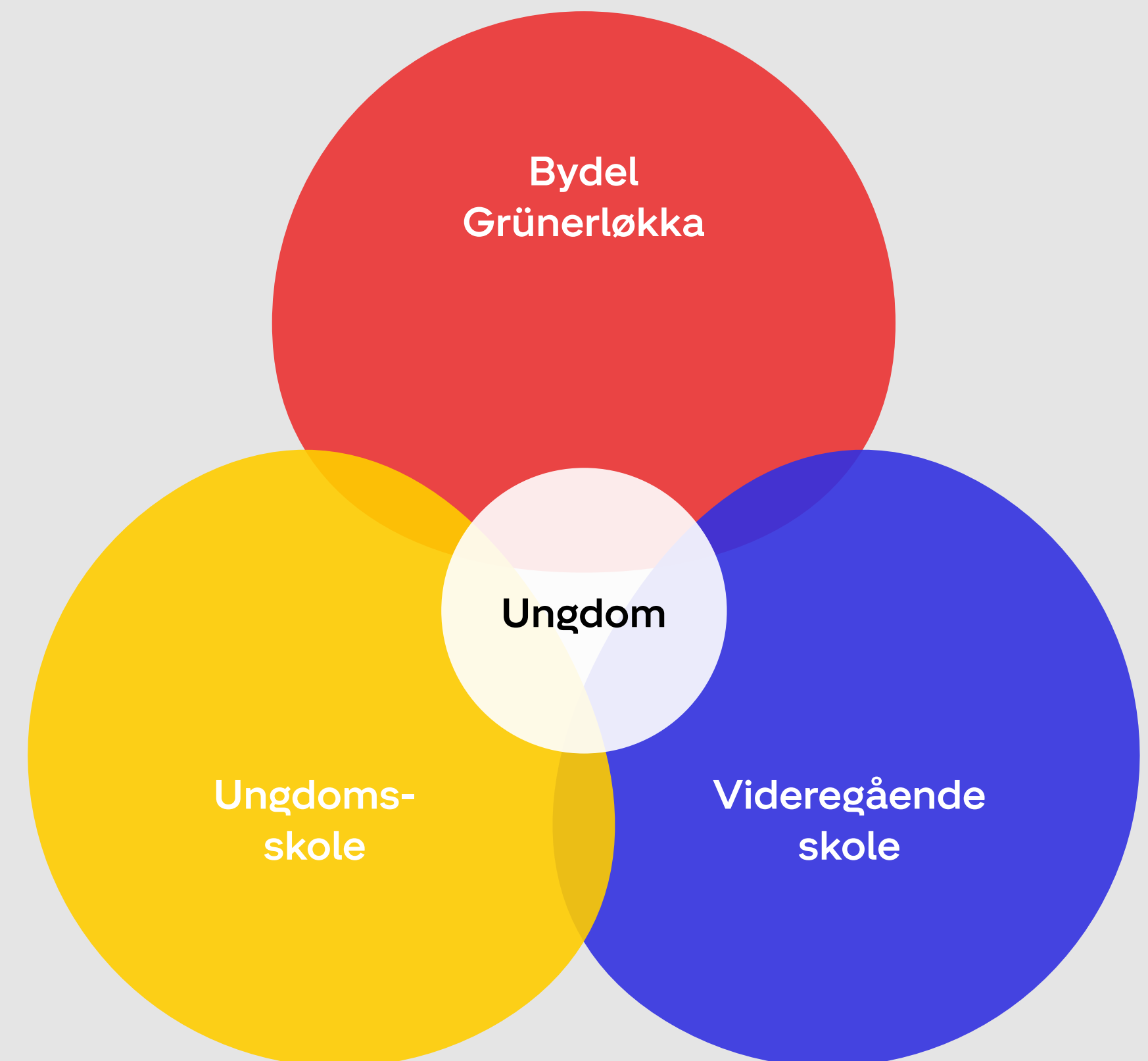
Sammen om å
fullføre og bestå

Hvordan kan vi begrense frafall fra videregående blant ungdom fra Bydel Grünerløkka?

Høyt frafall fra videregående skole er en stor utfordring for Bydel Grünerløkka. Til tross for flere gode tiltak og initiativ har bydelen hatt en frafallsprosent på nærmere 50% fra videregående opplæring de siste ti årene. Årsakene til frafall fra videregående opplæring er mange og sammensatte, og det finnes ikke én rotårsak det er mulig å peke på og løse.

Det brukes allerede mye ressurser til det forebyggende frafallsarbeidet, og det finnes mange dedikerte medarbeidere med gode intensjoner på hver sin kant i de ulike tjenestene. Det mangler dog effektive systemer og gode strukturer for samarbeid på tvers av tjenester i bydel og etat. Med dette prosjektet ønsker Bydel Grünerløkka og Utdanningsetaten derfor å tenke nytt nettopp rundt hvordan de samarbeider på tvers av tjenester og sektorer – det være seg rundt organisering, roller, systemer eller konkrete verktøy.

Prosjektets mål er å systematisere “lagene” rundt eleven, slik at ungdommen i bydelen ikke opplever å være kasteballer i systemet. Ungdom skal motta koordinert, sømløs og effektiv hjelp og fanges opp tidligere enn i dag slik at de er motiverte og rustet til å fullføre sin skolegang.

Dette dokumentet tar for seg de viktigste milepælene i prosjektet, samt en inngående beskrivelse av endelig løsning og veien videre.

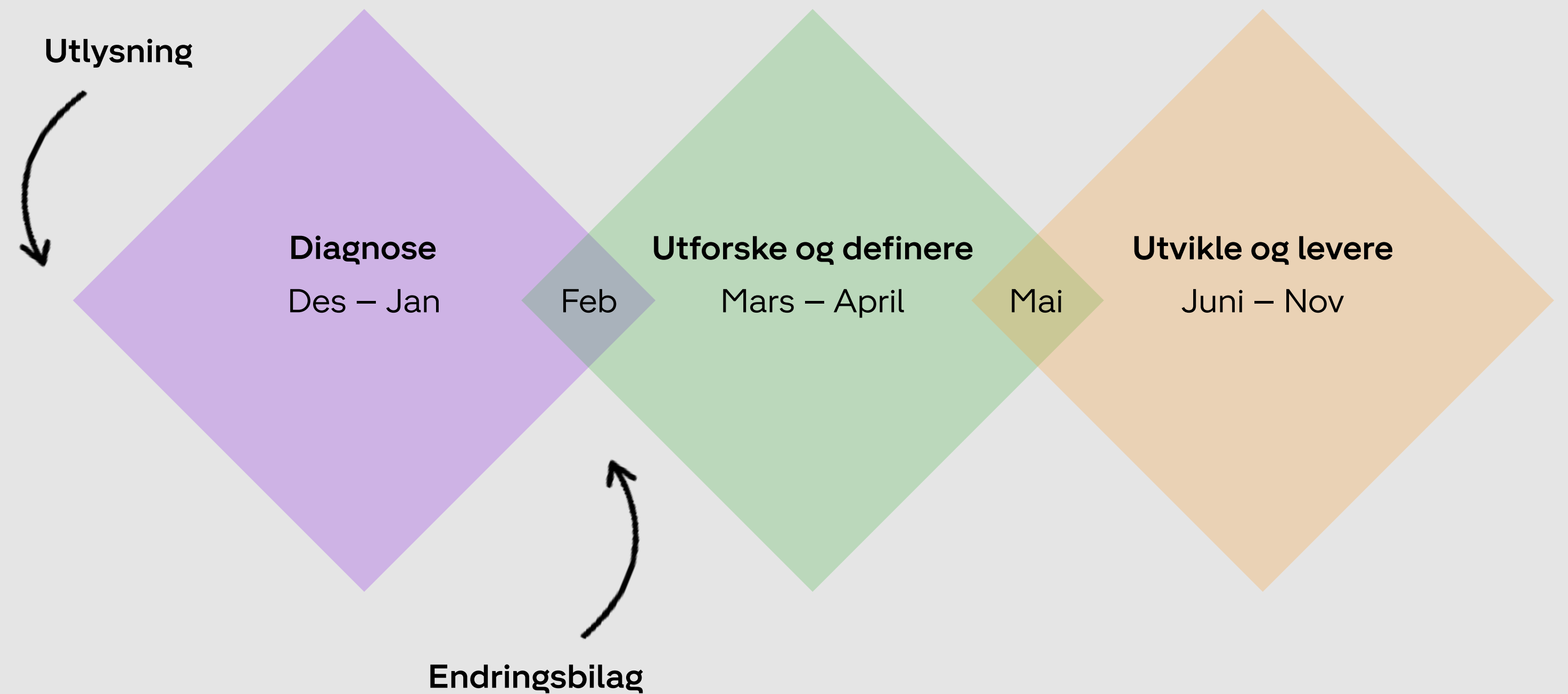
1. Prosessbeskrivelse
2. Diagnose
3. Utforske og definere
4. Utvikle og levere
 - Beskrivelse av Overgangstjenesten
 - Beskrivelse av overgangsguiden
 - Samspill med Oppfølgingstjenesten
 - Nøkkelaktiviteter i tjenesten
 - Risikoer og suksessfaktorer
5. Plan for pilotering

Beskrivelse av prosessen

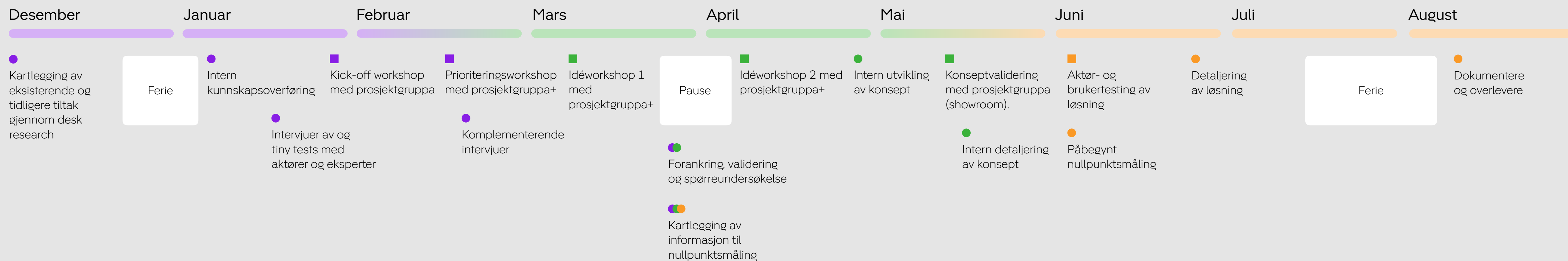

Prosjektet har fulgt StimuLabs trippel diamant-metode.

Prosjektet, som har gått fra desember 2020 og frem til i dag, og vil fortsette frem til november, har fulgt StimuLabs trippel diamant-metode. Den triple diamanten består av fasene 1) Diagnose, 2) Utforske og definere, og 3) Utvikle og levere.

Aktiviteter og milepæler i prosessen.

Fase 1: Diagnose

Raoul Kureman

Marius Granberg Rekstad

Kaja Misvær Kistorp

Anne Kathrine Akselsen

Aktiviteter for å oppnå felles problemforståelse, samt utarbeidelse av endringsbilag.

Damslora, Hanna Østby

Eirik Haugen Murvold

Nina Bruvik Westberg

Runa Rogne

Agnes Dahm

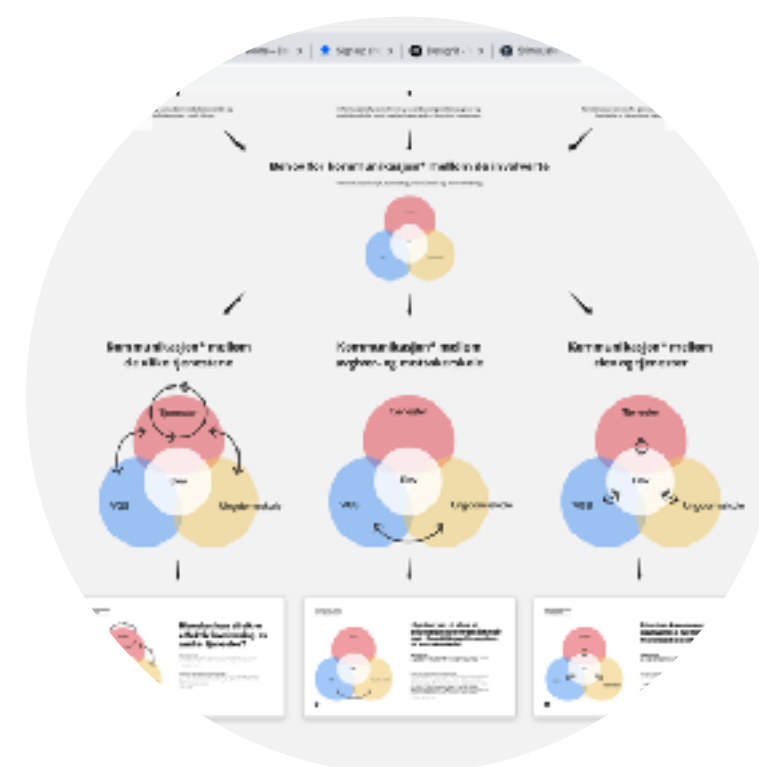
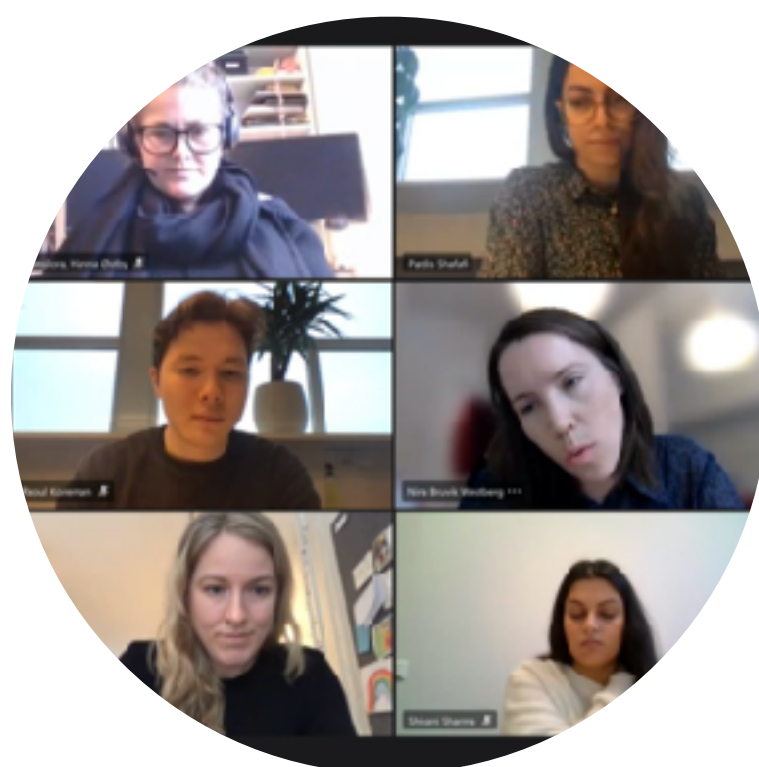
Prosess og aktiviteter i diagnosefasen

Med utgangspunkt i den opprinnelige problemstillingen ble diagnosefasen påbegynt med en analyse av eksisterende innsikt om pågående og tidligere tiltak mot frafall fra videregående skole. Innsiktsmaterialet omhandlet i grove trekk hvilke tjenesteleverandører som var involvert i ulike tiltak, hvordan de var involverte og hvilke resultater tiltaket potensielt hadde ført til. Målet var å definere eventuelle lærdommer og suksesskriterier fra nevnte tiltak.

Etter en fullført analyse av eksisterende innsikt ble det gjennomført en supplerende innsiktsprosess med relevante aktører og eksperter innenfor temaet. Denne prosessen besto av intervju, tidlig hypotesetesting og workshop med bydelsansatte fra Oppfølgingstjenesten (OT), Utekontakten, Barnevernet og Skolehelsetjenesten, og ansatte i Utdanningsetaten, som rådgivere, miljøarbeidere og lærere ved ungdomsskoler på Grünerløkka og videregående skoler i Oslo.

Materialet fra eksisterende og supplerende innsikt ble kryssreferert og resulterte i tre mulighetsrom for potensiell innovasjon. Som en konklusjon til diagnosefasen ble mulighetsrommene presentert for prosjektgruppa, bestående av relevante tjenesterepresentanter fra Bydel Grünerløkka og Utdanningsetaten. Videre ble det gjennomført idémyldring innenfor de tre mulighetsrommene, og mulighetsrommene ble også vurdert opp mot effekt, potensiale og gjennomføringsevne. Resultatet var ett prioritert mulighetsrom for videre arbeid i de kommende fasene, nemlig: «Hvordan kan Bydel Grünerløkka og Utdanningsetaten sikre overgangen fra ungdomsskole til videregående skole?»

Linker til milepæler

Desk research

Kartlegging og vurdering av tidligere og eksisterende tiltak mot frafall fra videregående skole på, lokalt og nasjonalt

Materiale finnes [her](#).

Kick-off workshop 22.01

Introduksjon til hverandre og designmetodikken, etablere felles kunnskapsgrunnlag og forventningsavklaring til deltakelsen i prosjektgruppa.

Materiale finnes [her](#).

Supplerende innsikt

Intervju og tiny-tests med område- og skoledirektører fra Utdanningsetaten, og miljøarbeidere, rådgivere og andre representanter fra ungdomsskole (Frydenberg og Sofienberg) og videregående (Etterstad og H20).

Materiale finnes [her](#).

Prioriteringsworkshop 05. og 19.02

Presentasjon av materiale fra innsiktsarbeid og introduksjon, utforskning og prioritering av de ulike mulighetsrommene.

Materiale finnes [her](#) og [her](#).

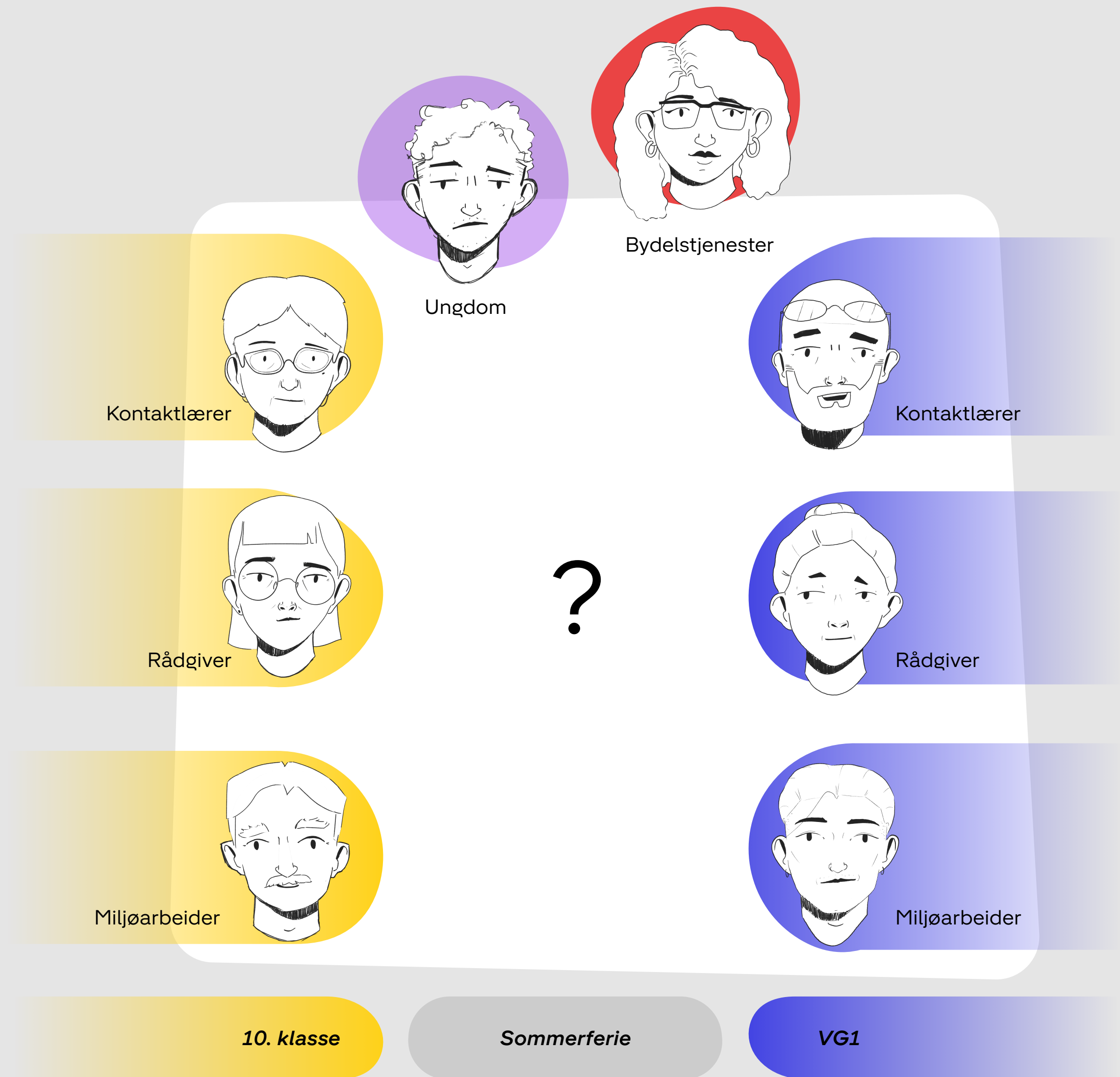
Utforming av endringsbilag 12.03

Beskrivelse av prosess, prioriteringer og retningsvalg til hjelp for Designit, Menon, Bydel Grünerløkka og UDE, og til informasjon for StimuLab.

Materiale finnes [her](#).

Hvordan kan Bydel Grünerløkka og Utdanningsetaten sikre overgangen fra ungdomsskole til videregående skole?

Innsikten fra diagnosefasen peker på at overgangen fra ungdomsskole til videregående skole er et kritisk og sårbart tidsrom i ungdommers utdanningsløp. Det er en rekke årsaker til hvorfor overgangen fra ungdomsskolen til videregående skole kan være utfordrende, men vi ser også et stort potensiale for tiltak som kan gjennomføres i denne overgangsperioden som kan forebygge frafall fra videregående opplæring.

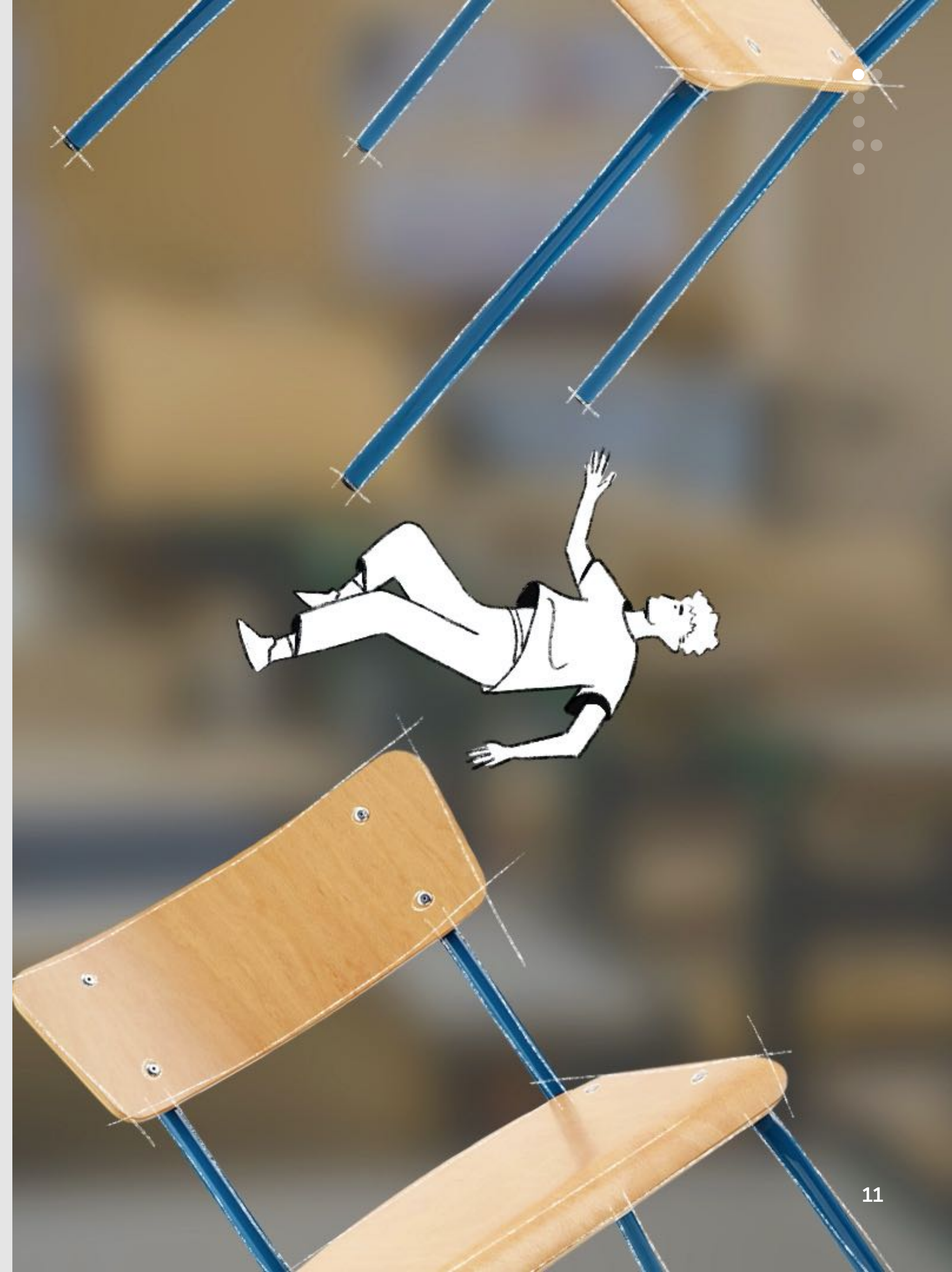

I overgangen kan ungdom falle mellom to stoler.

Vi vet at overganger er sårbare for ungdommer. Overgangen fra ungdomsskole til videregående skole kan være spesielt kritisk for ungdommer med sammensatte utfordringer. Det er behov for en løsning som bygger bro mellom ungdomsskole og videregående skole, og som tilrettelegger for et godt samarbeid disse imellom – i tillegg til de involverte bydelstjenestene, slik at sårbare ungdommer får en trygg og god start på videregående opplæring.

Årsakene til frafall fra videregående opplæring er ofte mange og komplekse. Mange ungdommer beskriver sammensatte sosioøkonomiske utfordringer som trangboddhet, økonomiske bekymringer, psykiske utfordringer, ensomhet, søvnvansker, konflikter hjemme, rusproblemer m.m. Videre er også faglige utfordringer, språkvansker, lave eller manglende karakterer og grunnskolepoeng, og høyt fravær fra grunnskolen risikofaktorer for frafall fra videregående opplæring.

Per i dag finnes det gode systemer og velfungerende samarbeidsrutiner for ungdom som søker med fortrinnsrett i overgangen fra ungdomsskole til videregående skole. Ungdom som kvalifiserer til å søke opptak til videregående med fortrinnsrett vil tilbys skoleplass på et tidligere tidspunkt enn ungdom som søker ordinært opptak. For disse ungdommene tilrettelegges det for at støtteapparatet sikrer en overlapp og grundig erfaringsoverføring fra ungdomsskole til videregående.

I overgangen kan ungdom falle mellom to stoler.

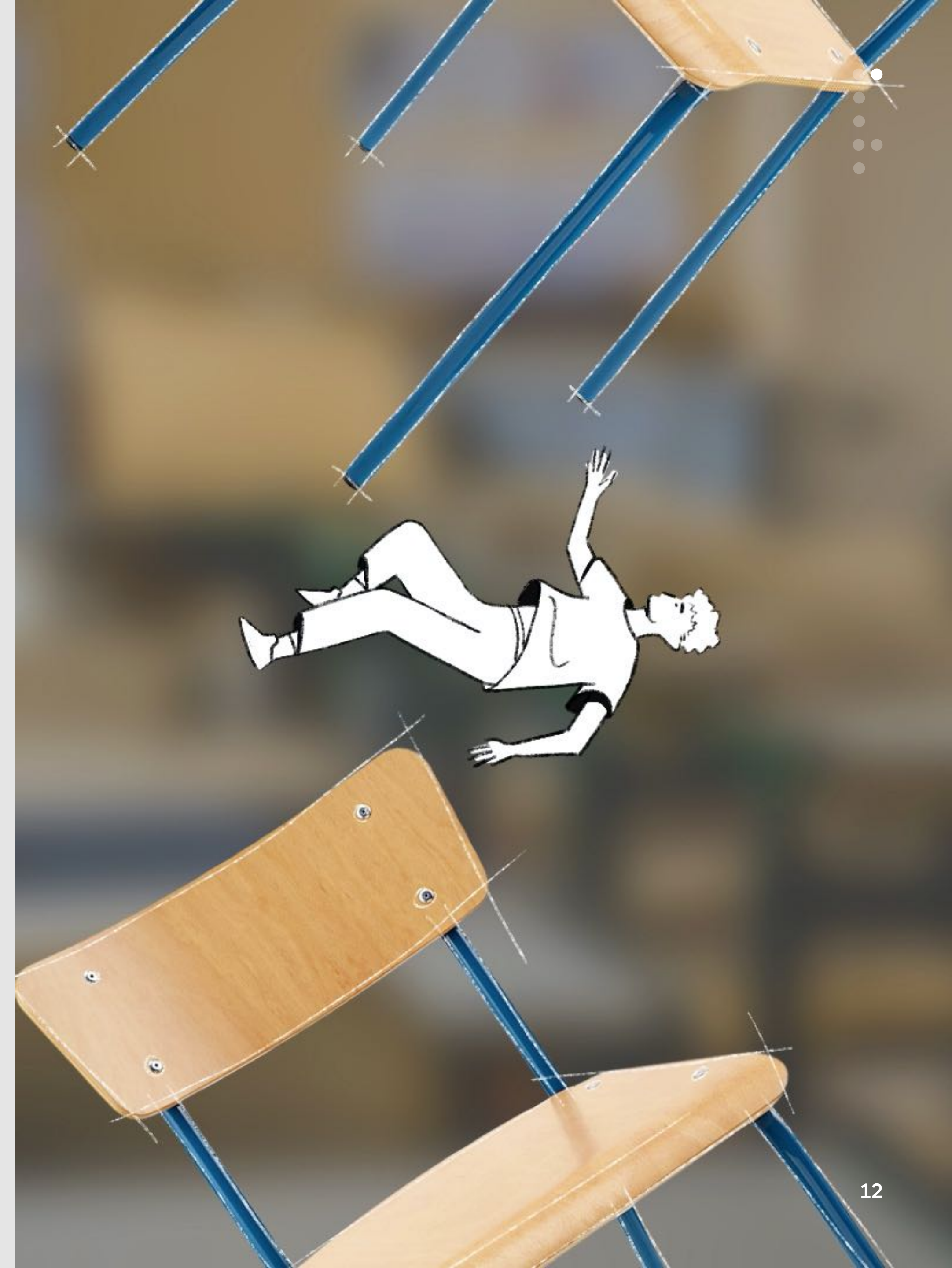
På den andre siden finnes det en rekke ungdommer med store og sammensatte utfordringer, som av ulike årsaker ikke oppfyller kravene for å søke videregående skole med fortrinnsrett. Disse ungdommene faller ofte mellom flere stoler, til tross for deres utfordringer, da det ikke finnes noe godt støttesystem som sikrer en trygg og god overgang mellom skoleslag for disse elevene.

Målgruppen for dette prosjektet er derfor ungdommer som opplever utfordringer i potensielt både skolehverdag og fritid, men som likevel søker ordinært opptak til videregående skole. Disse elevene har et tydelig behov for at det er like gode systemer og rutiner på plass for å overføre informasjon fra avgiver- til mottakerskole som for ungdom med fortrinnsrett.

Ungdommene i målgruppen kjennetegnes ved at de har sammensatte utfordringer. Nøyaktig hvilke kriterier som skal legges til grunne vil ikke defineres ut fra denne designprosessen, da det må være opp til fagpersoner med spesifikk kompetanse å vurdere dette. Dog kan eksempler på potensielle signaler å se etter i den foreslåtte målgruppen være:

Lave grunnskolepoeng (35 eller lavere).

- Høyt registrert fravær.
- Varig tilknytning til støttende bydelstjenester (f.eks. Barnevernstjenesten).
- Psykiske utfordringer som påvirker skolegang.
- Lav eller manglende motivasjon i utdanningen.
- Lavt eller manglende engasjement i søk og overgang til videregående opplæring.

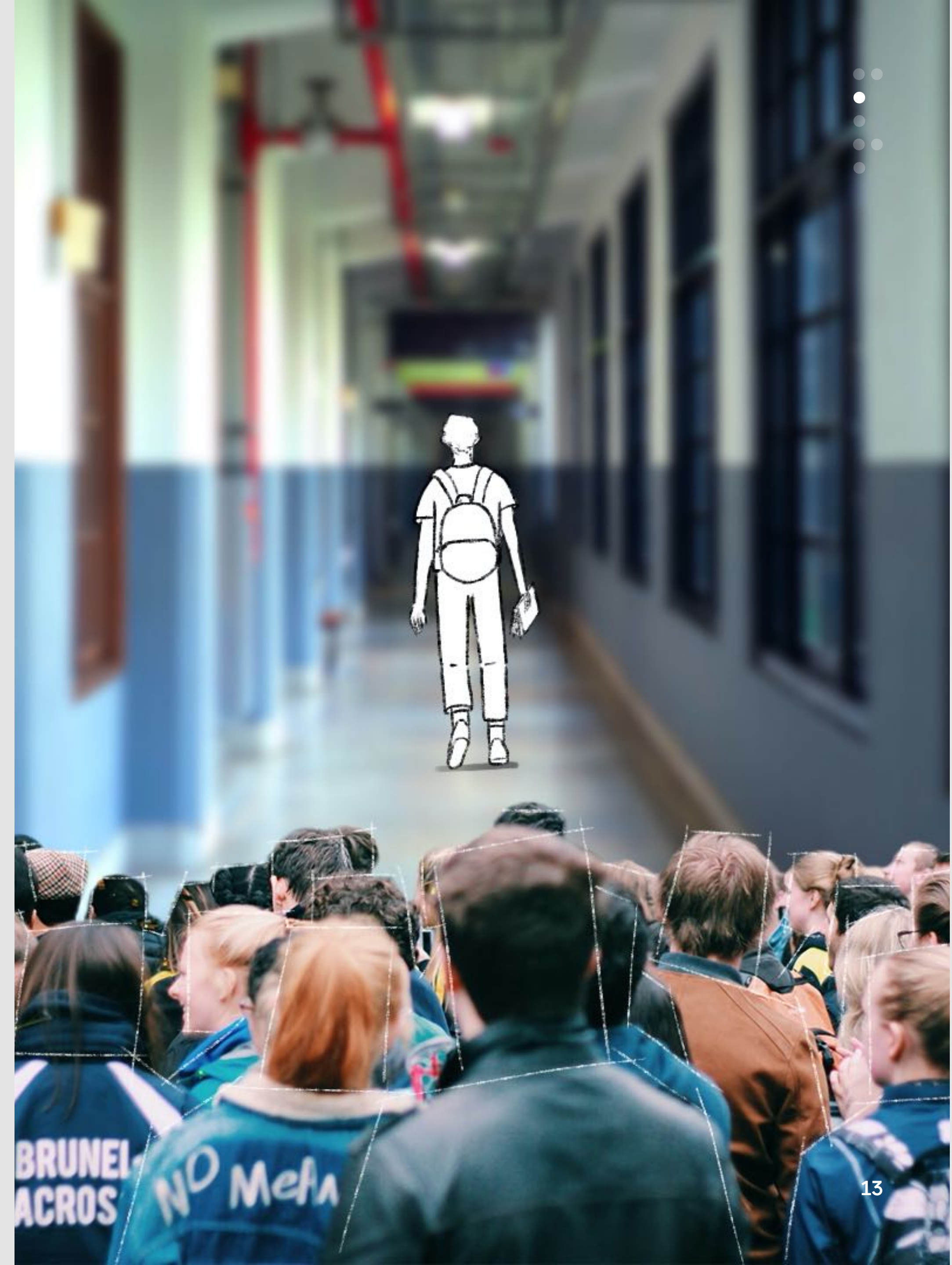

Ungdommen forlater et kjent støtteapparat og elevmiljø.

En ungdom som har opplevd utfordringer gjennom skolegangen har gjerne opparbeidet et støtteapparat rundt seg. Dette apparatet kan bestå av personer fra ungdomsskolen, som en spesialpedagog eller en svært tilstedeværende miljøterapeut, eller fra bydelen, som Utekontakten eller OT-ung.

Når ungdommen forlater ungdomsskolen forlater de samtidig det potensielt etablerte støtteapparatet de har ved ungdomsskolen. Bydelens tilstedeværelse kan fortsette på tvers av skoleslag, men tillitspersonene tilknyttet ungdomsskolen vil forbli der de er og ikke lenger være tilgjengelig. Dette kan oppleves som en stor og utfordrende endring for ungdommen.

I overgangen fra ungdomsskole til videregående forlater ungdommen også et kjent elevmiljø. Venner og medelever ungdommen kan ha kjent gjennom hele grunnskolen spres potensielt over mange ulike videregående skoler og linjer, og i verste fall står ungdommen uten en eneste tidligere medelev eller kjent person ved den videregående skolen de begynner ved.

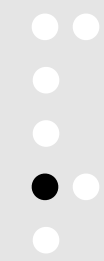
“Blanke ark” gjør at ungdom i fare for frafall “rykker tilbake til start”.

Ungdom med en utfordrende historikk fra ungdomsskolen har all rett til å begynne ved videregående skole uten å bli forhåndsdomt over tidligere hendelser – å starte med blanke ark. Dette er noe flere ungdommer mener er best for seg selv, og det er elevens rett, men det medfører store ulemper i det forebyggende frafallsarbeidet.

Dersom ungdommen begynner ved videregående skole uten noen form for informasjon- og erfaringsoverføring fra ungdomsskolen, må kartleggingen av ungdommen starte helt fra begynnelsen igjen. Kanskje vil det ha gått seks måneder, eller enda lenger tid, fra ungdommen har sluttet på ungdomsskolen – til den nye skolen har kartlagt hvilken støtte og hjelp som ungdommen har behov for i hverdagen. Rask og riktig hjelp er i mange tilfeller en avgjørende faktor for suksess, men ved mangelfull informasjons- og erfaringsoverføring fra en skole til en annen går det ofte for lang tid før ungdom får riktig hjelp.

Mangel på felles systemer, standardisering og strukturer for overføring av informasjon.

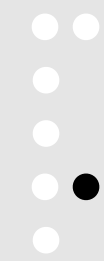
Selv om ungdommen samtykker til og tillater åpen dialog mellom skoleslagene, betyr ikke det at overføringen av informasjon og erfaringer skjer uten videre utfordringer. Det virker til å mangle standardiserte systemer på tvers av ungdomsskoler for hvordan dokumentasjon om ungdommer skal håndteres. Det ser også ut til å være stor variasjon i hva som dokumenteres, hvordan det dokumenteres, hvordan dokumentasjonen oppbevares – og hvordan dokumentasjonen videreformidles.

Dersom ungdomsskolen klarer å dokumentere ungdommens situasjon tilstrekkelig kan det fortsatt være utfordringer i overføringen mellom skoleslagene. Datasystemene ungdomsskolene baserer dokumentasjon på varierer seg i mellom, og bildet blir enda mer komplisert dersom man inkluderer bydelen og videregående skole. Manglende felles systemer gjør at kritisk informasjon kan gå tapt i overføringen fra ett system til et annet. På den andre siden, dersom overføringen av informasjon faktisk har skjedd og vært god, er denne gjerne basert på eksisterende relasjoner mellom rådgivere eller miljøarbeidere fra de ulike skoleslagene fremfor gode systemer.

“ Jeg ble kontaktet av en elev og foresatte, som var frustrerte over at den videregående skolen ikke hadde mottatt noen informasjon til tross for våre lovnader om at alt av dokumentasjon og informasjon skulle bli sendt videre i henhold til rutinene. Den videregående skolen har ikke noe godt svar på hvor informasjon har blitt av, og vi har heller ikke fått noe tilbakemelding på vår henvendelse til Utdanningstetaten om hvor informasjonen befinner seg og hvorfor den ikke har kommet frem. Eleven står nå i fare for falle ut.

Rådgiver ved ungdomsskole.

Mangel på felles systemer, standardisering og strukturer for overføring av informasjon.

Tidspunktet for når utveksling av informasjon skal foregå er også et kritisk spørsmål. For ungdommen det er snakk om – ungdom som søker ordinært opptak med lave grunnskolepoeng – er sannsynligheten lav for at de vil motta tilbud om skoleplass ved skolen og linjen de har prioritert høyest ved førsteinntaket i midten av juli. Ved andreinntaket i tidlig august vil de kanskje motta tilbud de er mer motivert til, og gjennom høsten kan de rykke høyere og høyere opp på sin personlige prioriteringsliste.

Møtene som har som intensjon å overføre informasjon om ungdom fra ungdomsskole til videregående har nylig blitt avviklet. Disse foregikk i juni, men for ungdommene vi fokuserer på resulterte det i å forberede seg for en fiktiv situasjon – skolen ungdommen hadde prioritert høyest var gjerne ikke den skolen de ville få tilbud om til høsten uansett.

“ Jeg synes overgangsmøtene mellom ungdomsskole og videregående i slutten av juni er unødvendige, da man går etter søkelistene og ikke inntakslistene. Mange av de svake elevene kommer inn på skoler langt ned på søknaden sin. Mer reell informasjonsoverføring om dette skjer en til to uker før skolestart.

Rådgiver ved ungdomsskole, ansvarlig for Utdanningsvalg

Mangel på eierskap av og i overgangen skaper et sort hull.

Det oppleves å være et sort hull i perioden fra tildeling av skoleplass i midten av juli frem til skolestart i midten av august, og ungdommen kan i denne perioden falle mellom to stoler ved at ingen nødvendigvis har hovedansvaret for oppfølging av ungdommen grunnet f.eks. ferieavvikling og stengte tilbud i både bydel og etat.

I sommerferien, hvor tilstedeværelsen fra trygge voksne kanskje er mindre enn ellers, og rundt dato for førsteinntak - et stort stressmoment, som kan være demotiverende for ungdommen i målgruppen dersom de ikke kommer inn på ønsket linje - er det gjerne et ekstra stort behov for trygge voksne som kan støtte, motivere og hjelpe ungdommen.

Felles problemforståelse og positive ringvirkinger av å løse denne

Prosjektet har som mål å definere en løsning som sikrer en bedre overgang fra ungdomsskole til videregående. Denne løsningen skal være til støtte for ungdom fra Grünerløkka som opplever utfordringer i et tradisjonelt skoleløp, men som til tross for dette søker ordinært opptak. En løsning som sikrer en trygg overgang fra ungdomsskole til videregående vil ha positive ringvirkinger for ungdommens videre utdanningsløp.

Innsikt fra diagnosefasen peker på at en god start på videregående legge et godt grunnlag for å fullføre VG1. Dette er ofte det største hinderet i det videregående utdanningsløpet, men dersom man oppnår det har man forebygget fremtidig frafall.

“ Det er mange vi ikke får gjennom VG1 fordi de mister motivasjon, men får man de gjennom VG1 får man de gjennom VG2.

Miljøarbeider, Etterstad VGS

En bedre start på videregående og et resulterende godt grunnlag for å fullføre VG1 gir også større muligheter for å få eleven ut i arbeidslivet.

“ Hvis du ikke kommer deg gjennom VG1 er det 80% sjanse for at du ikke kommer deg ut i arbeid.

Områdedirektør, UDE

Fase 2: Utforske og definere

Aktiviteter for å utforske
valgt mulighetsrom med
idéer og konsepter.

Prosess og aktiviteter i utforskningsfasen

Med utgangspunkt i det prioriterte mulighetsrommet – hvordan Bydel Grünerløkka og Utdanningsetaten kan sikre overgangen fra ungdomsskole til videregående – ble det gjennomført supplerende innsikt for å identifisere suksesskriterier ved en vellykket overgang mellom skoleslag. Denne prosessen involverte lærere, miljøarbeidere, rådgivere og ansatte i bydelen tilknyttet ulike skoler. Innsikten fokuserte på overgangen fra barnehage til grunnskole og barnetrinn til ungdomstrinn for barn med særskilte behov, den tradisjonelle overgangen fra barneskole til ungdomsskole, og den spesifikke overgangen fra ungdomsskole til Kuben VGS – en overgang som flere ganger ble nevnt som et eksempel til etterfølgelse i innsiktsprosessen.

Basert på innsikten om hvordan en vellykket overgang skapes, ble det gjennomført en rekke runder med idémyldring som svarte på disse suksesskriteriene.

Variasjonen av idéer og konsepter ble destillert til en rekke forslag til samarbeidsmodeller mellom Bydel Grünerløkka og Utdanningsetaten, og en rekke aktiviteter rettet mot ungdommen for å forebygge fremtidig frafall samarbeidet kunne legge grunnlag for. Disse aktivitetene strakk seg over perioden fra starten av 10. trinn og frem til fullført VG1 – perioden definert som overgangen fra ungdomsskole til videregående.

Nevnte samarbeidsmodeller og aktiviteter ble presentert for og prioritert mellom av både prosjekt- og styringsgruppa involvert i prosessen. Dette inkluderte representanter fra både Bydel Grünerløkka og Utdanningsetaten. Resultatet fra denne prosessen var enighet rundt én av samarbeidsmodellene og prioriterte forslag til aktiviteter gjennom overgangen. Dette la grunnlaget for den videre detaljeringsprosessen i den kommende fasen.

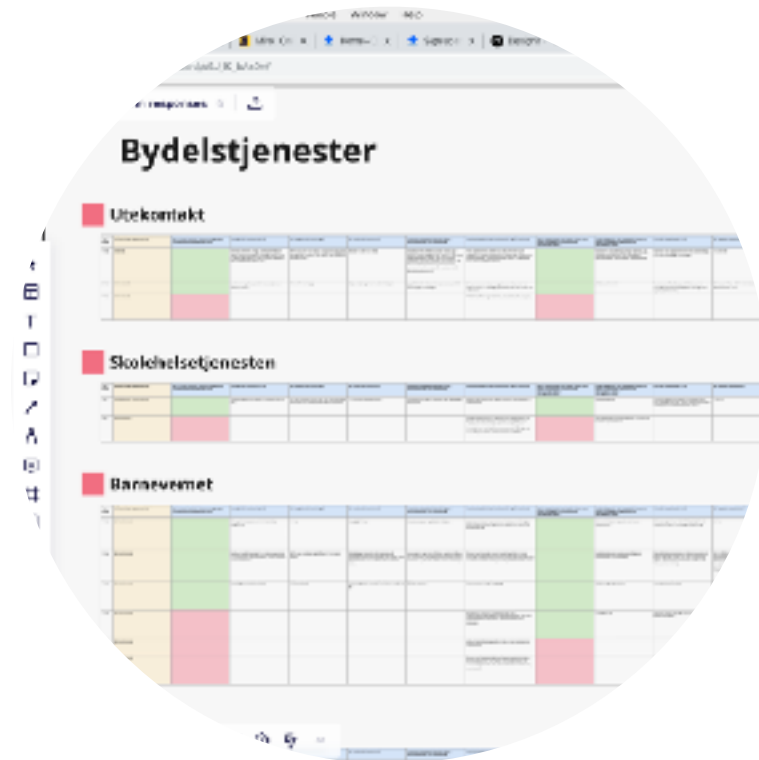
Linker til milepæler

Idéworkshop 19.02

Utforsking av de ulike mulighetsrommene med idéer, og prioritering av mulighetsrommene.

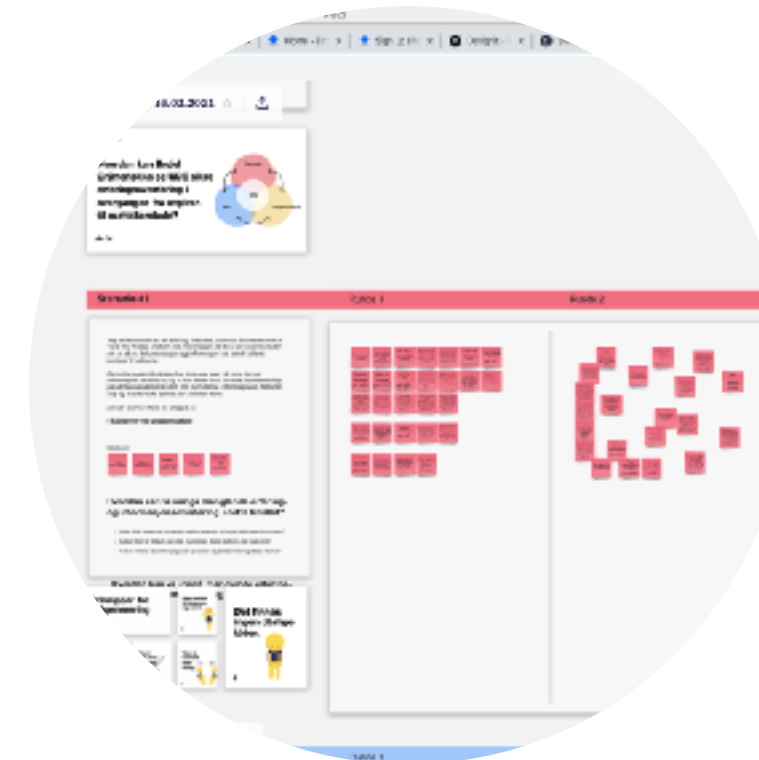
Materiale finnes [her](#).

Intern forankring og validering

Forankring av de ulike mulighetsrommene i de involverte tjenestene.

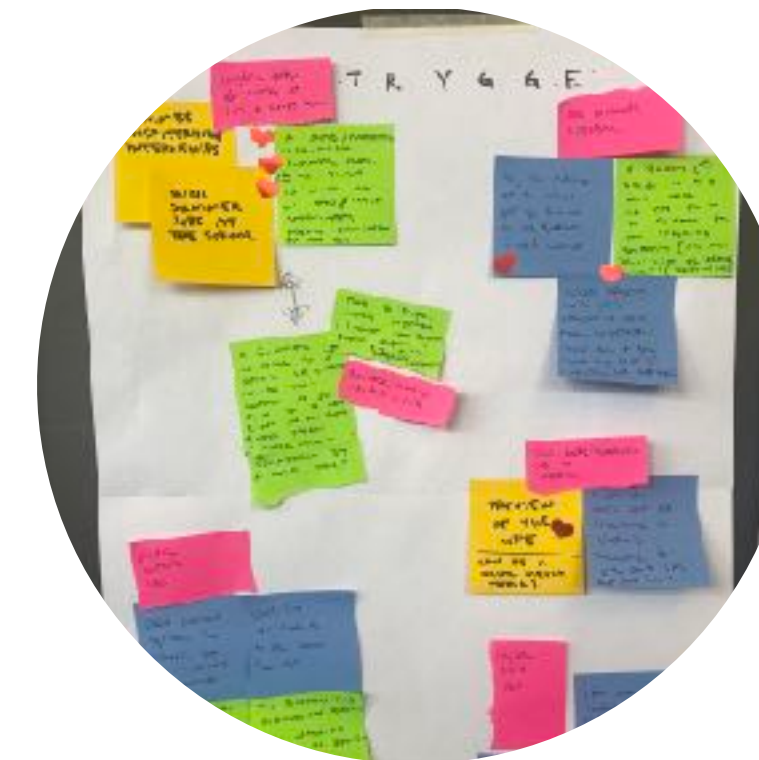
Materiale finnes [her](#).

Idéworkshop 16.03

Utforsking av prioritert mulighetsrom med idéer og konseptualisering.

Materiale finnes [her](#).

Utvikle og detaljere konsept

Utvikle og detaljere konsepter basert på innsikt fra gjennomførte idéworkshops.

Validere og prioritere konsept

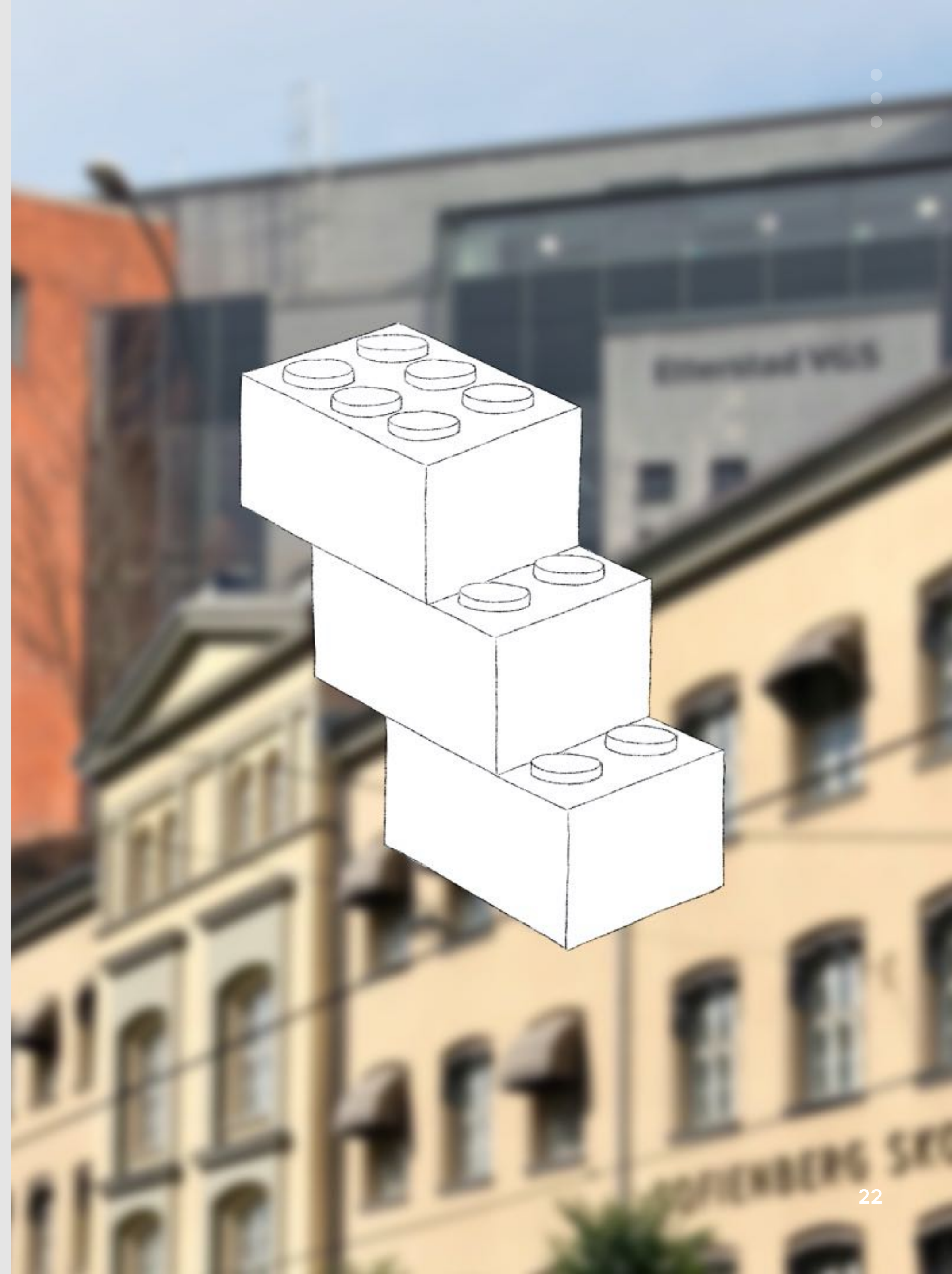
Fysisk presentasjon av forslag til konsept til prosjektgruppa, validering og detaljering på bakgrunn av tilbakemeldinger.

Materiale finnes [her](#).

Byggesteiner i en vellykket overgang mellom skoleslag.

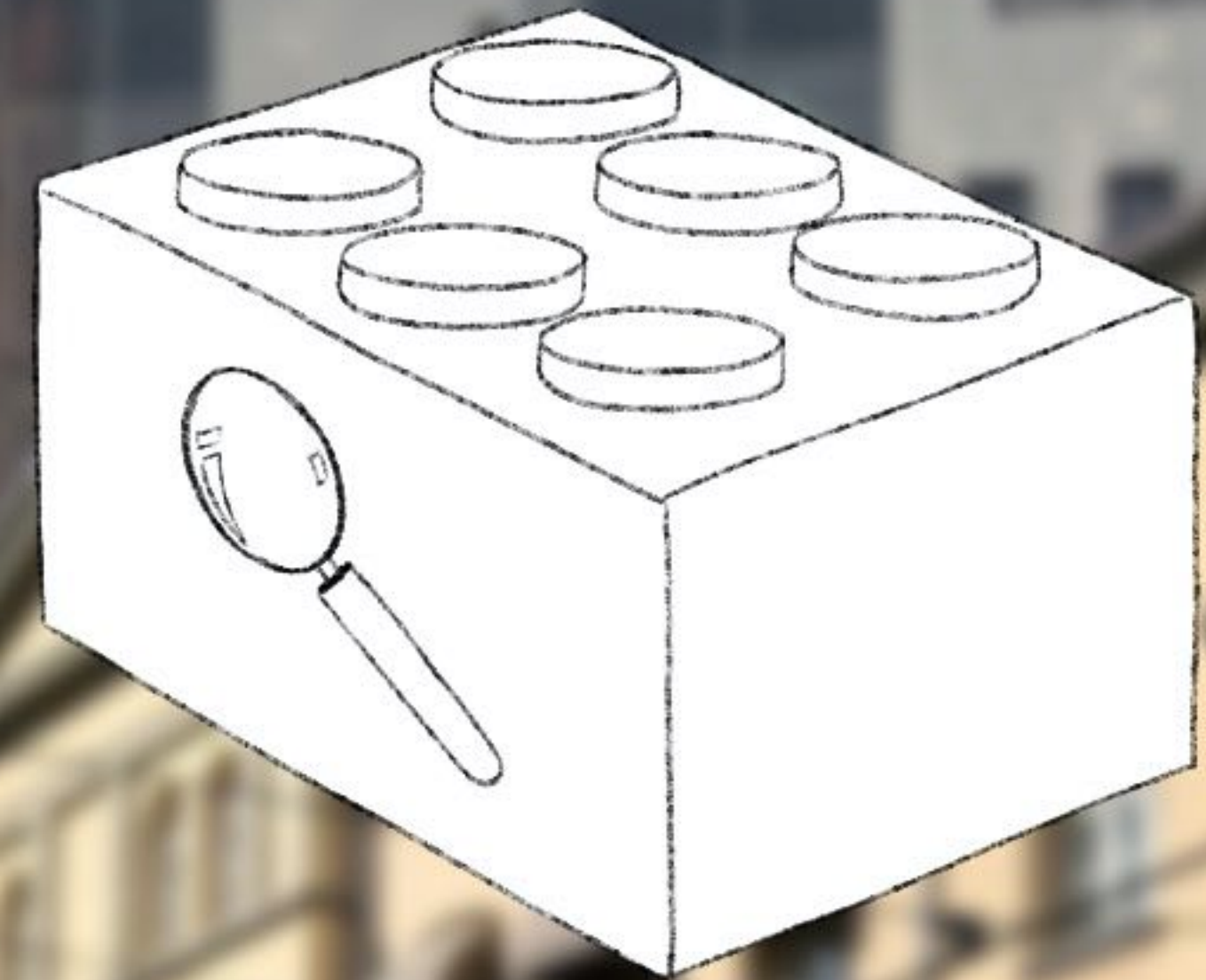
Ungdommen og systemet rundt har behov for en tjeneste som sikrer overgangen mellom avgiver- og mottakerskole. Denne tjenesten skal være en brobygger mellom tidligere og nyetablert støtteapparat, og tilrettelegge for et godt samarbeid disse imellom, samt de involverte bydelstjenestene.

For å tilby en bedre overgang kan man ta lærdom fra andre overganger som oppleves som gode, og innsikten viser at det er visse aktiviteter som resulterer i en vellykket overgang.

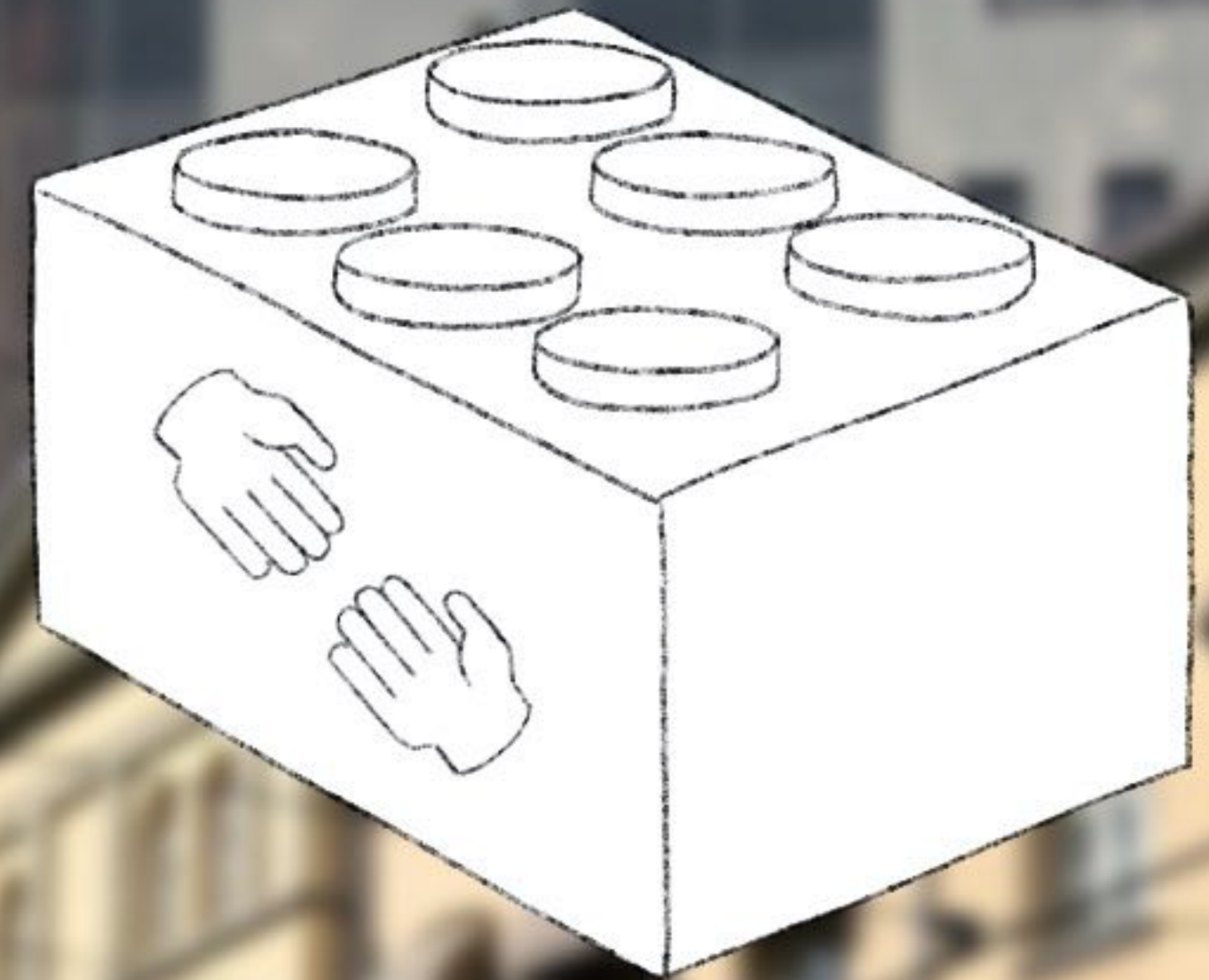
En vellykket overgang mellom skoleslag identifiserer hvilke elever som behøver spesiell oppmerksomhet.

Overganger som oppleves som vellykkede vet hvilke elever som behøver mer og tettere oppfølging enn andre, og en god overgang mellom skoleslag skreddersyr etter behov. En slik oppmerksomhet rundt å identifisere kan resultere i flere møter mellom elev og relevante voksenpersoner for å bygge relasjoner, grundigere dokumentasjon om elevens situasjon for å sikre erfaringsoverføring, eller mer involvering av foresatte og annet støttende nettverk. Å identifisere disse elevene og være deres stemme er et ansvar som ligger på avgiverenheten, men i mange tilfeller vil de foresatte også involvere seg.

En vellykket overgang mellom skoleslag trygger eleven på de kommende endringene.

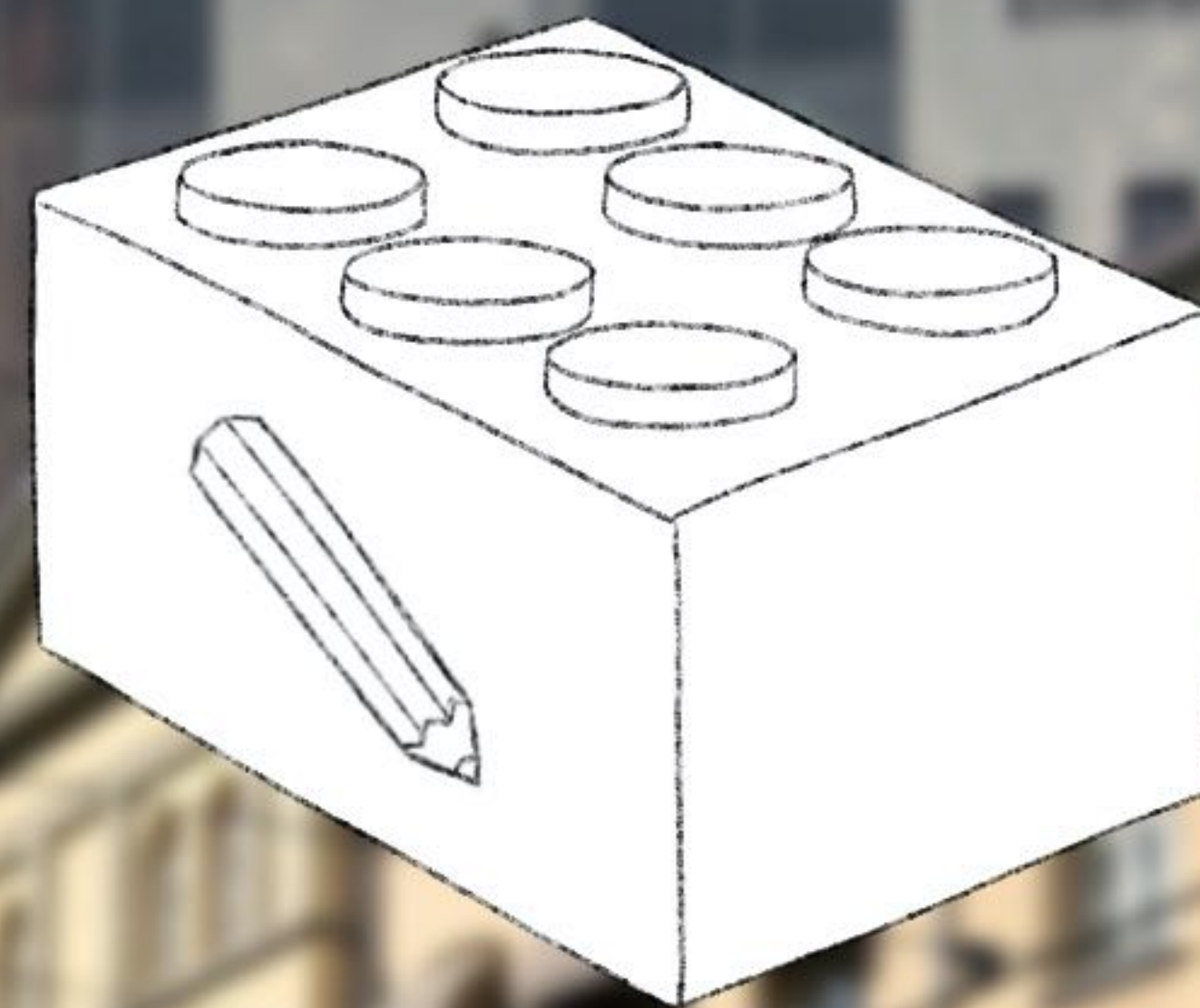
Det er essensielt for overgangens suksess at barn og ungdom får mulighet til å bli trygg på livsendringen de står ovenfor. Dette oppnår man med å besøke mottakerenheten for å bygge relasjoner til medelever og relevante voksenpersoner, bli kjent med fasilitetene, og å fokusere fullt på trivsel i den første perioden ved en ny skole. Dersom dette ikke skjer risikerer man at barnet eller ungdommen står uten en viktig trygghetsfølelse til mottakerenheten, og risikoen for en dårlig start og mistriivsel er stor, som på sikt vil prege det videre skoleløpet.

En vellykket overgang mellom skoleslag dokumenterer og avgi informasjon for å styrke frontlinjen med kunnskap.

Aktører ved avgiverenehten gjør seg mange erfaringer rundt barnet eller ungdommen det er snakk om, spesielt dersom eleven har opplevd utfordringer i skoleforløpet. Disse erfaringene er det viktig at ikke går tapt i overgangen mellom skoleslag. Dersom erfaringene ikke overføres vil mottakerenheten stå på bar bakke når det gjelder informasjon om eleven, og verdifull tid går til spille.

Vellykkede overganger involverer barnet eller ungdommens støtteapparat ved avgiverenheten og sørger for at deres erfaringer dokumenteres og overleveres, gjerne personlig, til de korresponderende individene ved mottakerenheten. Dette er essensielt for en sømløs overgang.

Fase 3: Utvikle og levere

OK

Aktiviteter for å validere og detaljere løsningen, samt legge grunnlag for implementering.

Jeg setter opp et møte for å sette i gang innsamlingen av info. Rådgiver ved ungdomsskolen står for samling av faglig innhold, miljøarbeider dokumenterer ungdommens sosiale utgangspunkt, og OG og bydelstjenestene dokumenterer sine læringer.

UTFORDRE UDE
TIL Å FÅ PÅ
PLASS ET SYSTEM

OK LIT TEAM-
LEDER FUNKSJON,
DET TRENGER
KANSKJE IKKE
VÆRE 100%.

KAN BURDE
FINAN-

TARET 2

INVOLVERE
UNGDOM
GJENNOM
INNSAMLINGEN

Prosess og aktiviteter i utviklingsfasen

Med utgangspunkt i en felles enighet om hvilken modell for samarbeid mellom Bydel Grünerløkka og Utdanningsetaten som hadde størst potensiale, samt prioriterte aktiviteter for å sikre overgangen, ble det utformet en detaljert løsningsbeskrivelse. Denne løsningsbeskrivelsen tok form gjennom visualiserte scenarier fra begynnelsen av 10. trinn og frem til fullført VG1.

For å validere, iterere rundt og videre detaljere den foreslåtte løsningen, ble det gjennomført flere runder med aktør- og brukertesting. Denne testingen ble gjennomført gjennom flere runder, hvor de ulike nøkkelgruppene av involverte aktører og brukere var representert i hver sin testsesjon.

Aktører fra Bydel Grünerløkka, spesifikt OT, OT-ung, Utekontakten og KUL (Kultur, Ungdom og Lokalmiljø), ble involvert i testing av de aktivitetene som involverte de. Løsningen er en ikke-eksisterende tjeneste, så disse aktørene er de som best representerer overgangsguiden i mangel på en eksisterende.

Løsningen involverer i stor grad aktører fra både ungdomsskole og videregående skole. Det ble gjennomført scenariotesting med miljøarbeidere og rådgivere ved Frydenberg og Sofienberg ungdomsskole, og Etterstad, Hersleb og Valle Hovin videregående skole. Disse testsesjonene dykket ned i deres rolle i overgangen og samarbeidet med den foreslåtte tjenesten.

Prosess og aktiviteter i utviklingsfasen

Tjenesten skal være til hjelp for ungdom som står i fare for å falle ut fra videregående, men prosessen har frem til dette tidspunktet ikke involvert ungdom direkte. Diagnosefasen inkluderte eksisterende innsikt om ungdom, men ungdom har ikke vært videre representert i samskappingsprosessen. På grunn av dette er det essensielt å introdusere løsningen for ungdom, både for å validere og detaljere videre på deres premisser.

Resultatene fra testsesjonene viser at tjenesten møter et reelt behov hos ungdommen og at det vil være en nøkkelrolle i å etablere et bedre samarbeid mellom Bydel Grünerløkka og Utdanningsetaten. Tjenesten er en åpenbar manglende brikke i "lagene" rundt ungdommen, som på sikt vil komplettere puslespillet om å forhindre frafall fra videregående blant ungdom fra Grünerløkka.

Som en konkluderende testsesjon ble det involvert to ledere fra henholdsvis Bydel Grünerløkka og Utdanningsetaten for å diskutere gjennomføringsevne, både med tanke på tid og økonomi. Dette møtetpunktet la grunnlaget for omfanget av piloten og fremtidig iverksetting.

“ Det er som om dere har lest tankene mine med det der.

Ungdom, om løsningen.

Linker til milepæler

Testing med Bydel Grünerløkka

Scenariotesting av løsningsforslaget med Utekontakten, OT, OT-ung og representant fra KUL.

Les tilbakemeldinger [her](#).

Testing med ungdomsskole

Scenariotesting av løsningsforslaget med miljøterapeut og rådgivere fra Frydenberg og Sofienberg ungdomsskole.

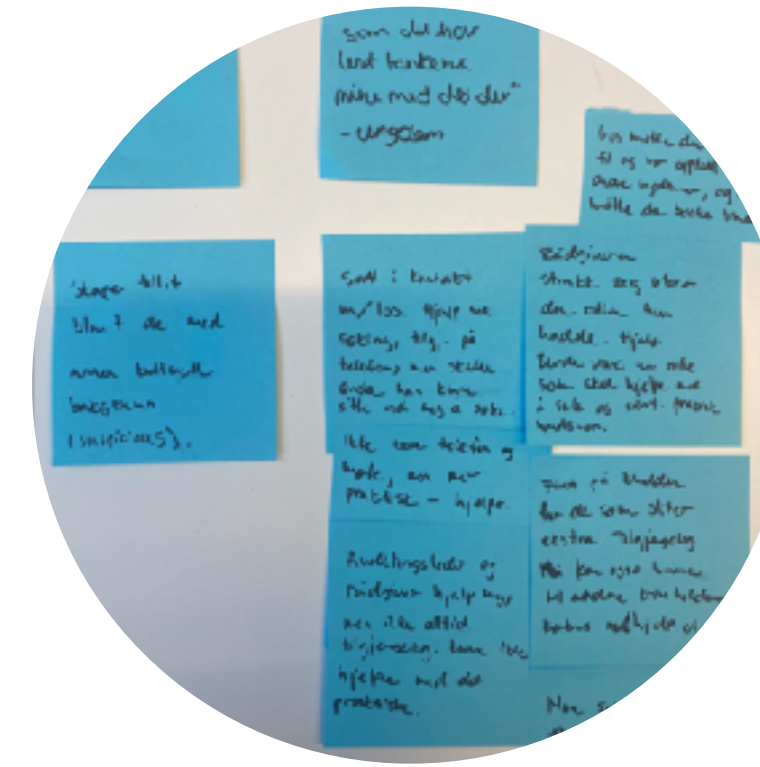
Les tilbakemeldinger [her](#).

Testing med videregående

Scenariotesting av løsningsforslaget med miljøterapeut og rådgivere fra Etterstad, H20 og Valle Hovin videregående skole

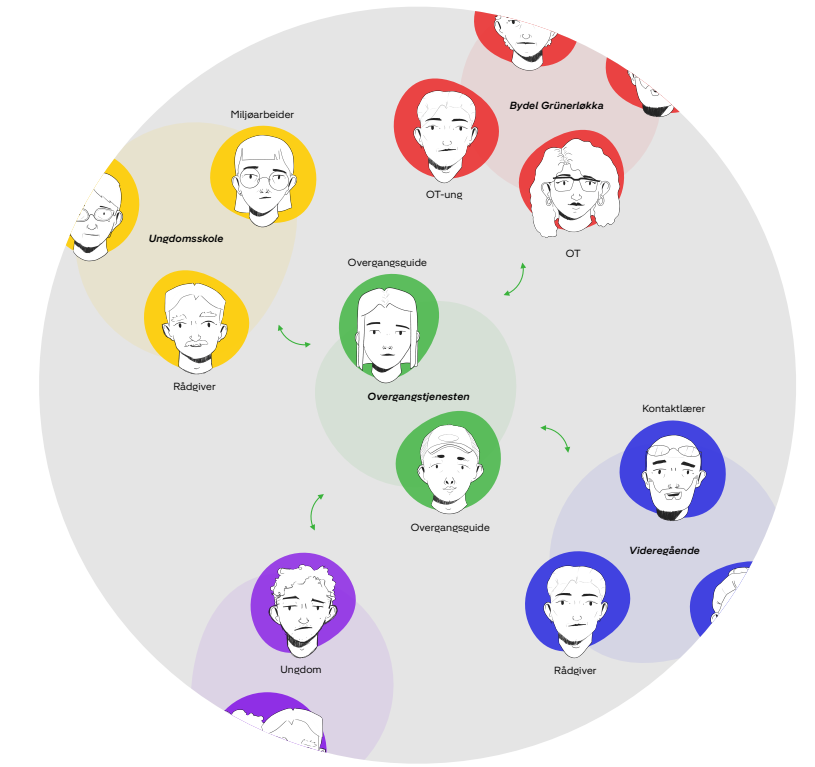
Les tilbakemeldinger [her](#).

Testing med ungdom

Scenariotesting av løsningsforslaget med ungdom som har vært i risiko for frafall fra videregående skole.

Les tilbakemeldinger [her](#).

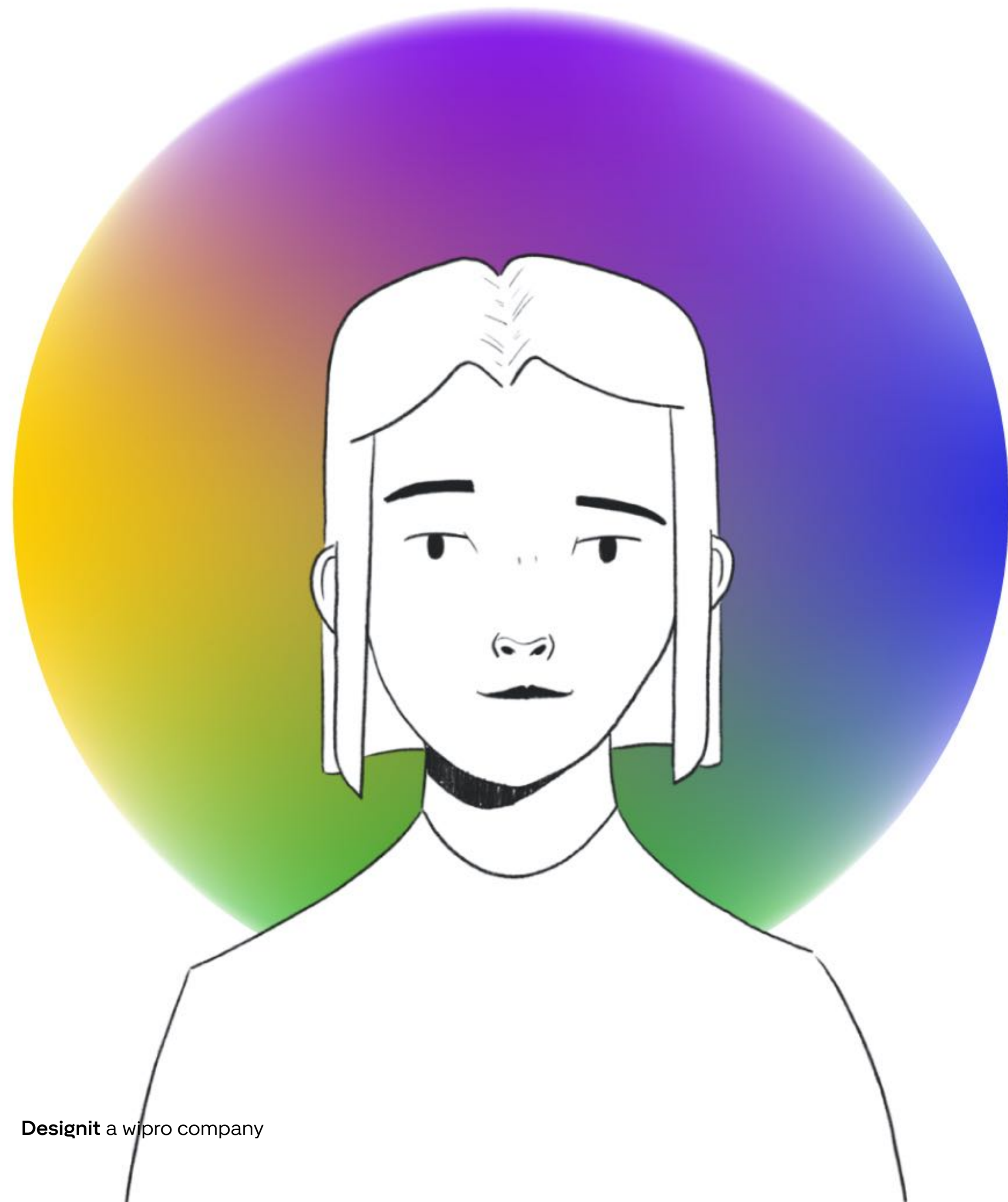

Iterere rundt løsning

Basert på tilbakemeldinger fra bydel, ungdomsskole, videregående og ungdom, itererer vi rundt den endelige løsningen.

WORK IN PROGRESS

Beskrivelse av Overgangstjenesten

Introduksjon til løsningen

Overgangstjenesten er et tilbud på ungdomsskolene i Bydel Grünerløkka rettet mot ungdom i risiko for fremtidig frafall fra videregående skole.

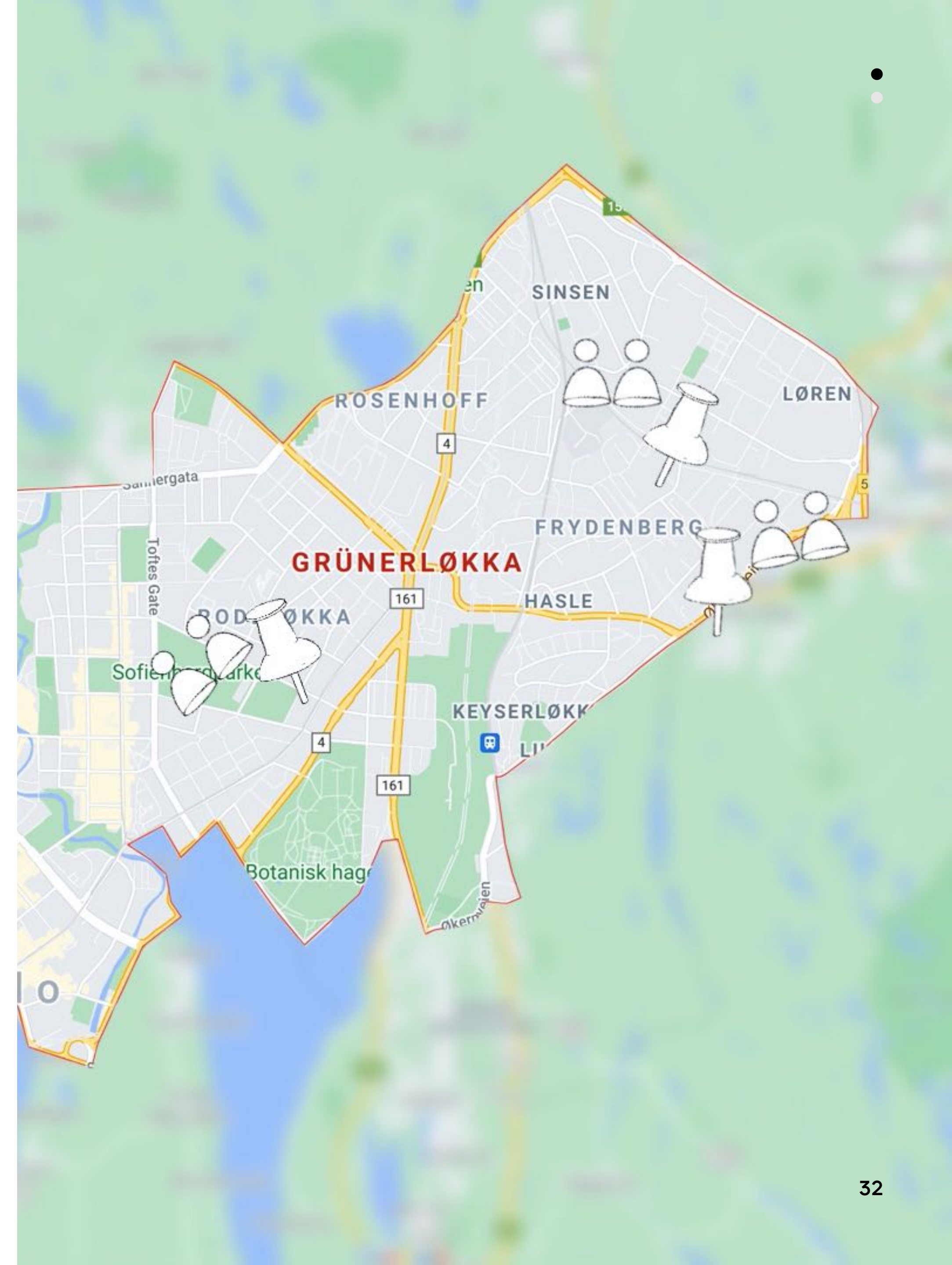
Overgangstjenesten arbeider forebyggende mot frafall ved å sikre en god avslutning på ungdomsskolen, en trygg overgang til og god start på videregående skole.

Dette vil oppnås gjennom trygging av avgangselevne på ungdomsskolen og deres foresatte under den potensielt krevende overgangen til videregående, samt ved å sikre overføring av relevant informasjon til de ansatte på videregående som vil være i kontakt med, og tilrettelegge for ungdommen.

Overgangstjenestens anatomi

Overgangstjenesten består ideelt sett av et team av to overgangsguidere på hver ungdomsskole i bydelen. Grunnen til at vi anbefaler to guider ved hver skole er at med utgangspunkt i statistikk og beregninger ser vi at én overgangsguide kan håndtere rundt 20 ungdommer, og at det totale antall ungdommer som kan behøve hjelp ved en og samme ungdomsskole er vurdert til å ligge mellom 30 og 40. Overgangsguidens arbeidssted er skolen, men er ansatt av og i Bydel Grünerløkka og Utdanningsetaten.

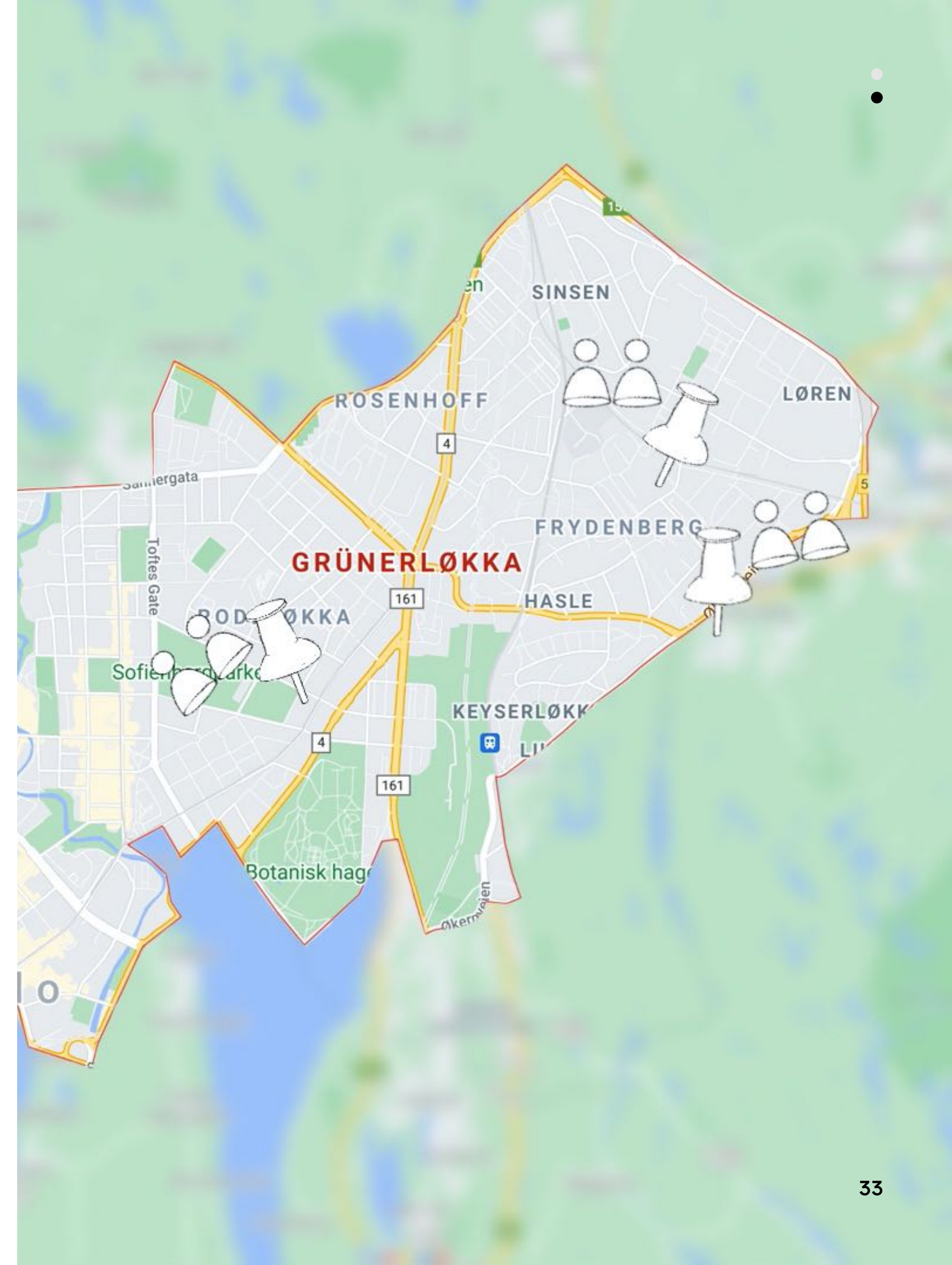
Overgangsguidene er plassert på ungdomsskolene av to grunner. Den første er at de skal være så tilgjengelige så mulig for ungdommene i forkant av overgangen, slik at vi legger til rette for å komme i kontakt med, og bygge relasjon til ungdom i frafallsfare tidlig. Den andre grunnen er at ungdommene fra Bydel Grünerløkkas tre ungdomsskoler (Sofienberg, Frydenberg og Teglverket) potensielt kan spres over alle de ulike videregående skolene i Oslo kommune. Det vil derfor være mer effektivt å ha overgangsguidene tilgjengelig der bydelens elever er mest samlet, fremfor å huse de på de videregående skolene, som vil kreve vesentlig mer oppsøkende arbeid.

Overgangstjenestens anatomi

Overgangstjenesten forebygger fremtidig frafall på videregående ved å samarbeide med ungdomsskolens rådgivere, miljøarbeidere og kontaktlærere om å identifisere ungdom i risiko for frafall. Overgangstjenesten arbeider videre med ungdom og foresatte for å tilby en god overgang fra ungdomsskole til videregående – en prosess som kan vare fra begynnelsen av 10. klasse og ut første semester av videregående.

En god overgang sikres ved at Overgangstjenesten følger opp og er tilgjengelig for ungdommen gjennom hele prosessen, dokumenterer nødvendig informasjon om ungdommen fra aktører ved ungdomsskolen og tilknyttede bydelstjenester, i tillegg til informasjon fra ungdommen selv, og avgir denne til videregående, og samarbeider om å forsikre om at informasjonen når riktige aktører og brukes til å iverksette støttende tiltak.

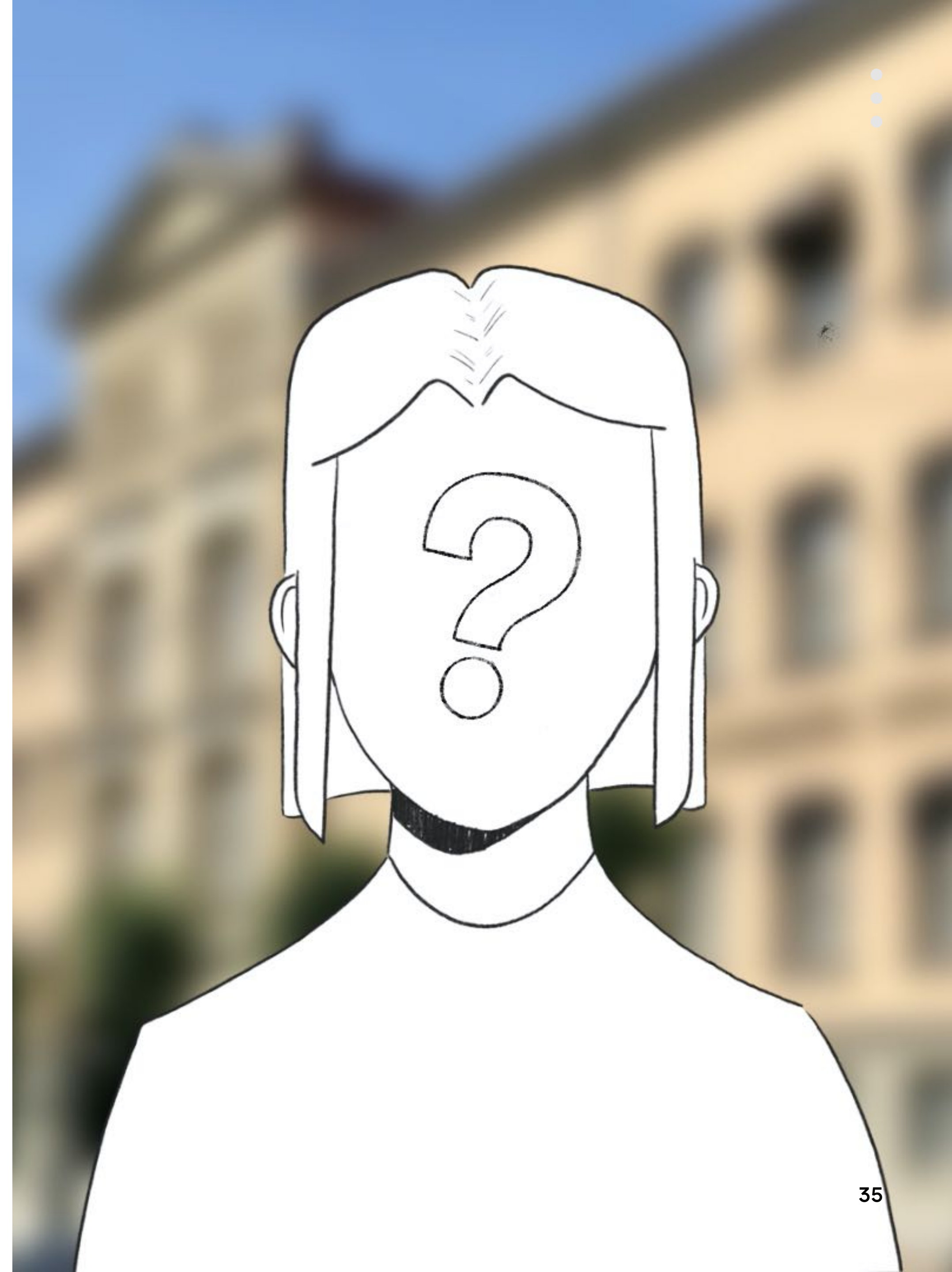
Beskrivelse av overgangsguiden

Overgangsguidens erfaringer og kvaliteter.

Basert på innsikt og gjennomført testing med ungdom og ansatte i skole og bydelstjenester, har vi identifisert en rekke behov og ønsker til overgangsguidens erfaringer og egenskaper. Disse vil legge et godt grunnlag for en optimal opplevelse hos de samarbeidende tjenestene, ungdom, foresatte og annet nettverk som involveres i Overgangstjenestens forløp.

Det er dog viktig å presisere at disse ønskene ikke brukes som en kravliste, men som innspill til hvilke erfaringer og egenskaper som kan være nyttige for en overgangsguide å ha i verktøykassen sin. Til syvende og sist handler personens egnethet til jobben om deres kunnskap, karakter og motivasjon for jobben.

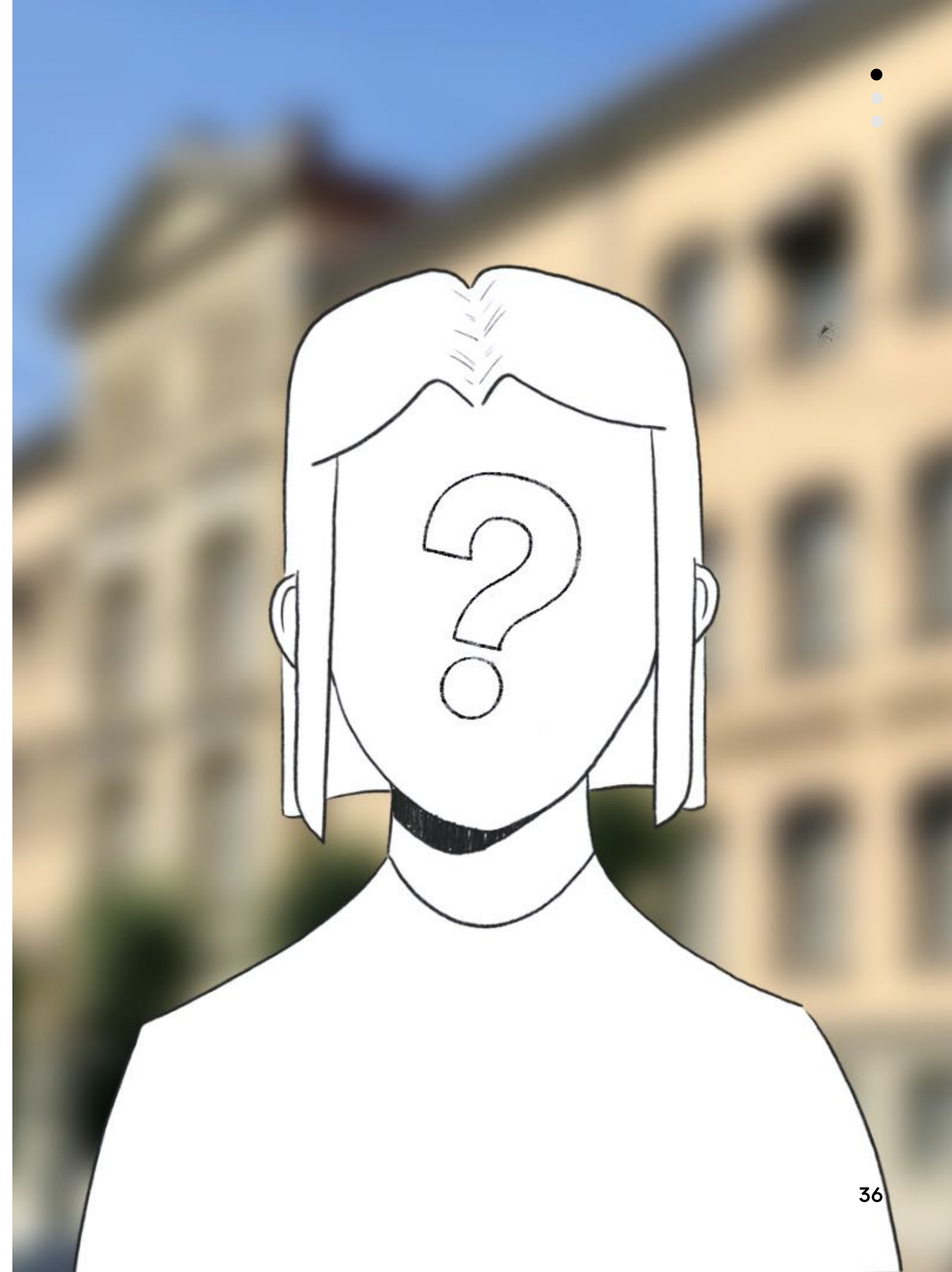
Erfaringene under kan komme til nytte i rollen som overgangsguide, og de kan benyttes i utlysningen av stillingen og den videre ansettelsesprosessen.

Erfaring fra å arbeide med målgruppen og deres nærmeste.

Det er en fordel om søkeren har erfaring fra å jobbe tett med ungdom, og kanskje spesielt ungdom med sammensatte utfordringer. Stillingen innebærer oppfølging av ungdom som møter utfordringer i skolekonteksten, men potensielt også utfordringer på andre arenaer i livet. Erfaring fra arbeid, og samarbeid, med foreldre er også en fordel i en slik rolle. Forståelse av målgruppen og evne til å bygge gode relasjoner med både ungdom og foresatte er en kritisk suksessfaktor for rollen som overgangsguide og tjenesten i sin helhet.

Bydel Grünerløkka har en sammensatt befolkning, med innbyggere fra alle verdenshjørner. En stor fordel i rollen som overgangsguide er derfor god kunnskap om, og forståelse for, ulike kulturer og bakgrunner.

Erfaring fra, eller kunnskap om, skolesystemet.

Det er en fordel om søkeren har erfaring med oppsøkende arbeid på skole, eller inngående kjennskap om skole- og utdanningssystemet i Oslo. En overgangsguide vil være avhengig av å samarbeide tett med lærere, rådgivere og miljøarbeidere som er ansatt på den aktuelle skolen som overgangsguiden jobber ved. Et eventuelt nettverk søkeren har til rådgivere og miljøarbeidere ved ulike videregående skoler i Oslo vil også kunne være nyttig.

Erfaring fra, eller kunnskap om, bydelstjenester.

Det er en fordel om søkeren har kjennskap til eller erfaring fra å jobbe med bydelstjenester, som OT, Utekontakten, Barnevernet eller Skolehelsetjenesten. Et eventuelt nettverk søkeren har i disse tjenestene vil også komme til nytte. En overgangsguide vil samarbeide med eventuelle bydelstjenester som er involverte i en ungdoms sak, men bør også vite hvilke tjenester de har mulighet til å involvere ved behov.

Eksempler på bakgrunn

Det er et mylder av ulike kompetanse, erfaring eller fagbakgrunn en søker kan ha som møter ønskene for en god overgangsguide, men passende yrkesgrupper som har blitt nevnt gjennom prosjektets forløp inkluderer **barnevernspedagog, spesialpedagog** og **sosionom**. Igjen er dette ment som forslag til fagbakgrunn eller kompetanse, og ikke ment som krav man ikke kan vike fra.

Eksempler på personlige egenskaper

Som nevnt handler en persons egnethet til jobben som overgangsguide mer om deres personlige kvaliteter og motivasjon for jobben foran tidligere jobberfaringer. En overgangsguide bør inneha visse egenskaper som kan værere nøkkelen til suksess i sin rolle.

Eksempel på egenskaper som kan komme til nytte i rollen som overgangsguide inkluderer:

- En overgangsguide bør være **proaktiv** og **oppsøkende**. For eksempel vil en god overgangsguide ringe ungdommen fremfor å vente på at ungdommen ringer de.
- En overgangsguide bør være **ivrig** og **engasjerende**. De bør ha en personlighet som klarer å tenne en gnist i ungdommen og fokusere på det ungdommen mestrer fremfor hvilke utfordringer den møter.
- En overgangsguide bør være **tålmodig** og ha **stå-på-vilje**, da de potensielt vil oppleve motstand fra ungdommen og innimellom vil to skritt frem på ett område være akkompagnert med ett skritt tilbake på et annet. Disse kvalitetene vil også komme godt med i interaksjonen og samarbeidet med de omkringliggende offentlige tjenestene.
- En overgangsguide bør være **fleksibel** og **tilgjengelig**. Ungdommen vil ikke behøve hjelp utelukkende på hverdager fra 09:00 til 17:00, men også på kveldstid og i helger. En god overgangsguide har engasjementet og fleksibiliteten til å støtte ungdommen når de trenger det.
- En overgangsguide bør være **empatisk**, og ha evnen til å lytte, forstå og støtte ungdommen.
- En overgangsguide bør kunne **snakke ungdommens språk**, og slik kommunisere godt med ungdommen på deres premisser og skape en god kjemi. Under brukertesting med ungdom ble det også spesifisert at de foretrakk at en overgangsguide var relativt ung (under 40 år), da en slik person ville være lettere å ta kontakt med og bygge relasjon til. Dette betyr dog ikke at det skal aldersdiskrimineres i besettelsen av denne jobben, da vi har sett flere eksempler på mer voksne personer som gjør en svært god jobb i arbeidet med ungdom i både skole og bydelstjenester.

Samspill med Oppfølgingstjenesten

Hva er Oppfølgings- tjenesten i dag?

Oppfølgingstjenesten (OT) er en tjeneste for ungdom med rett til videregående opplæring, men som ikke har skoleplass eller arbeid. Dette fordi de ikke har akseptert tildelt skoleplass, har sluttet før fullført opplæring, er arbeidsledig, eller har tapt retten til opplæring på grunn av bortvisning eller opphevet lærekontrakt. OT gir råd og veiledning om utdannings- og yrkesvalg, og gir tilbud om opplæring, arbeid eller annen sysselsetting. Målet med arbeidet OT gjør er at ungdommen skal oppnå studie- eller yrkeskompetanse.

Hvilke utfordringer opplever Oppfølgingstjenesten i dag?

Oppfølgingstjenesten (OT) blir i de fleste tilfeller kontaktet først når ungdommen allerede er på vei ut av eller står uten skole- eller læreplass.

Dersom en ungdom ikke møter til skolestart eller avbryter opplæringen av eget eller skolens initiativ, enten på grunn av personlige årsaker, feilvalg, faglige utfordringer, mangel på motivasjon, stort fravær eller annet, utløser det en involvering av OT. I disse tilfellene har ungdommens utfordringer ofte gått for langt, og OT opplever at de blir kontaktet for sent i prosessen – de må arbeide responsivt fremfor å arbeide preventivt for å forhindre potensielt frafall.

OT er et tilbud i alle fylker, men i tilfelle Oslo er det organisert ulikt fra bydel til bydel. I Grünerløkka bydel jobber én OT-kontakt, i tillegg til én nyansatt representant for OT-ung.

Utfordringene beskrevet over er også gjeldende for OT-kontakten på Grünerløkka, men det som også problematiserer arbeidet er at OT-kontakten har et 100% mandat i NAV Grünerløkka i tillegg til OT-rollen. Dette resulterer i at OT-kontakten ikke får dedikert sin tid til de arbeidsoppgavene de har gjennom OT.

Løsningen vi foreslår er avhengig av at Grünerløkkas OT-kontakt får dedikert sin fulle tid og oppmerksomhet til OT-arbeidet. Dette er et suksesskriterie både for OT og for Overgangstjenesten.

Hvilke synergier foreslår vi mellom Oppfølgings- og Overgangstjenesten?

Tjenesten vi foreslår – Overgangstjenesten – er en forlengelse av den eksisterende Oppfølgingstjenesten (OT). OT er rettet mot ungdom som allerede er på vei ut av eller står uten skole- eller læreplass, mens Overgangstjenesten skal drive forebyggende arbeid allerede på ungdomsskolene.

Fordi Overgangstjenesten skal forebygge frafall fra videregående skole, må tjenesteleverandørene samarbeide tett med OT-kontakten. Grünerløkkas OT-kontakt vil samarbeide med overgangsguidene som arbeider på ungdomsskolene i Grünerløkka – henholdsvis Frydenberg, Sofienberg og Teglverket. Dersom en skole har elever fra ulike bydeler, for eksempel bydelene Grünerløkka og Gamle Oslo, som er tilfelle for Sofienberg, er også OT-kontakten i Gamle Oslo involvert i samarbeidet.

Bydelens OT-kontakt vil være en viktig støttespiller for overgangsguidene. OT-kontakten arbeider fortsatt med ungdom som står uten skole- eller læreplass, men vil også ha et overblikk over ungdom det arbeides forebyggende med. Dette skjer ved at overgangsguidene rapporterer når de begynner arbeidet med en ungdom og dens nærmeste nettverk og støtteapparat. OT og Overgangstjenesten har et symbiotisk forhold hvor overgangsguidene er OT-kontaktens øyne og ører ved ungdomsskolene, og OT-kontakten fungerer som en koordinator og mentor for overgangsguidene.

En slik mentorrolle vil være spesielt viktig i etableringsfasen av tjenesten. Vi foreslår vi at det skjer en erfaringsutveksling mellom bydelens OT-kontakt og overgangsguidene på ungdomsskolene. OT-kontakten har et etablert nettverk Overgangstjenesten med hell kan dra nytte av, i tillegg til at begge tjenesteleverandørene vil sitte på erfaringer med å jobbe med ungdom med utfordringer både responsivt og forebyggende.

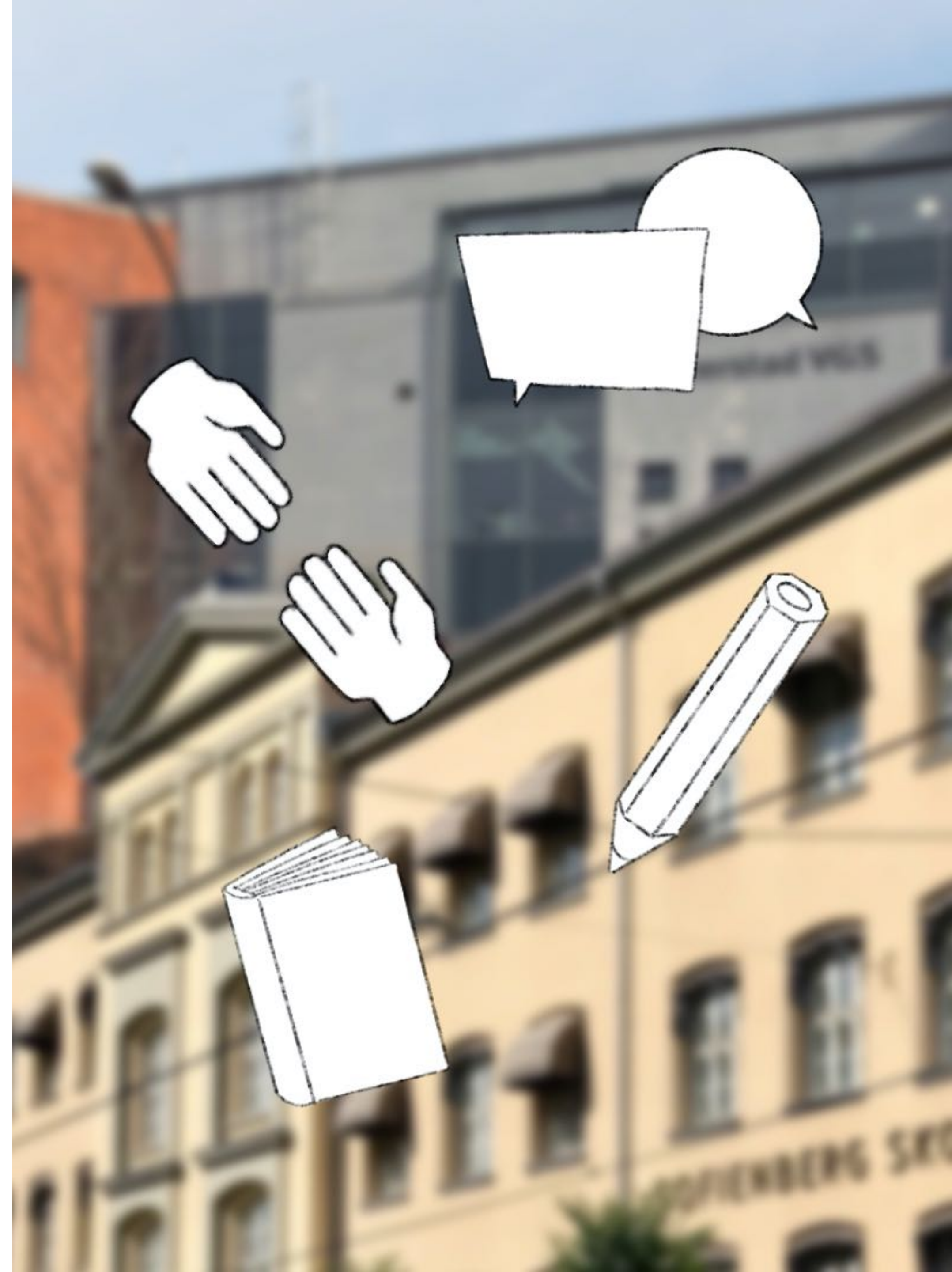
Overgangstjenesten skal sørge for en god overgang fra ungdomsskole til videregående for å forhindre frafall fra skolen. Det er viktig at det gjennomføres en god erfaringsoverføring fra Overgangstjenesten, som sitter på mye informasjon og erfaringer rundt ungdommen, til Oppfølgingstjenesten (OT), som vil være ansvarlig for det videre arbeidet og oppfølging av ungdommen.

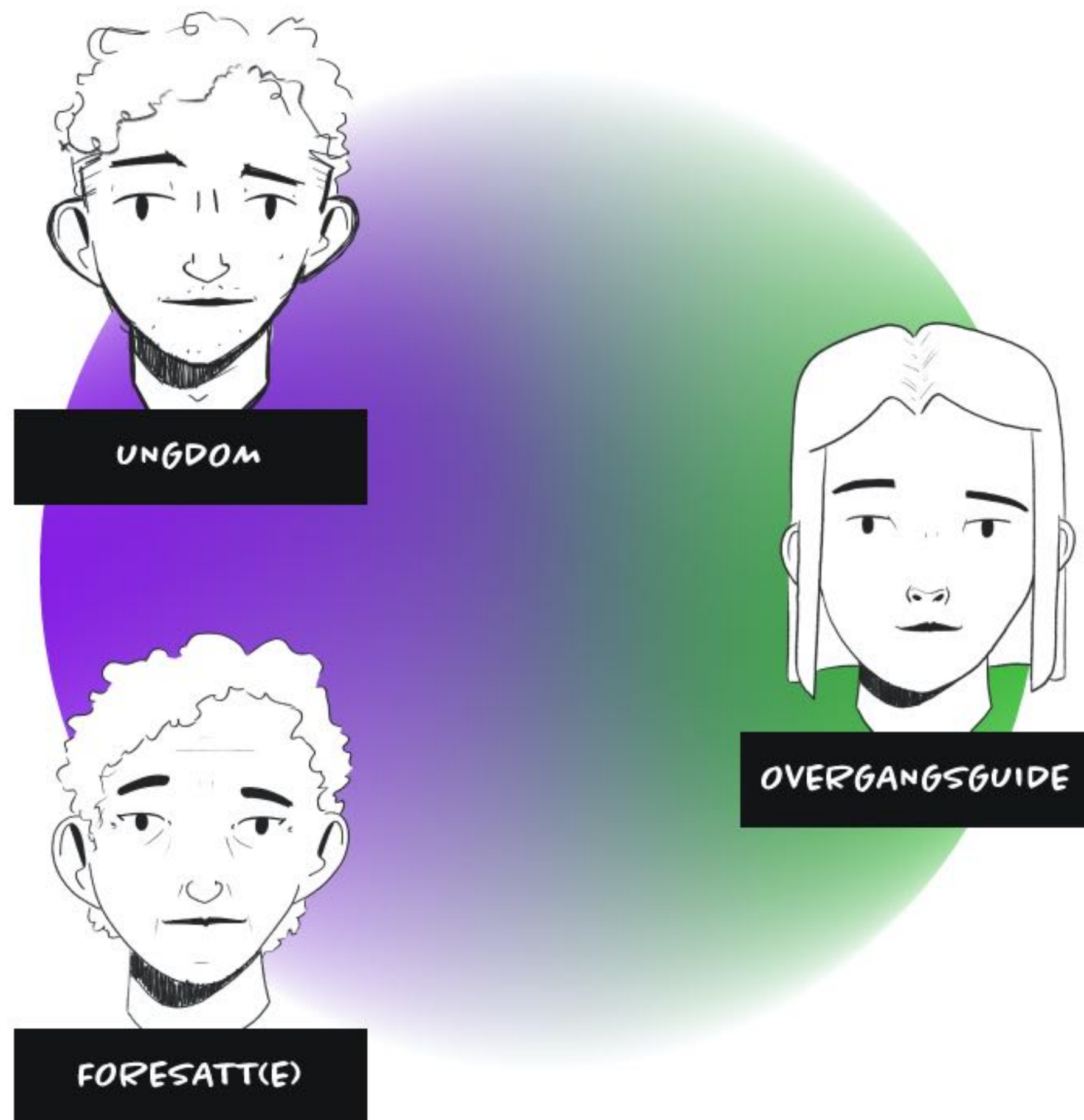
Nøkkelaktiviteter

Beskrivelse av *hva og når.*

For å gi et tydelig bilde av overgangsguidenes oppgaver og ansvar kan løsningen manifesteres i en oversikt over det som anses som tjenesten og rollens kerneaktiviteter. Dette er ikke en endelig og komplett oversikt over alt en overgangsguide kan eller skal gjøre, men omfavner det vi mener er de viktigste aktivitetene. Det må være opp til den enkelte overgangsguide å avgjøre hvordan de best kan utøve sin rolle utover dette, og det er ønskelig at de legger til andre hensiktsmessige aktiviteter utover det følgende skjelettet.

Aktivitetene er her fordelt utover fire faser – *etablere kontakt, trygge ungdom, samle info og avgi info*. Til sammen dekker disse de viktigste behovene i overgangen mellom mellom skoleslag.

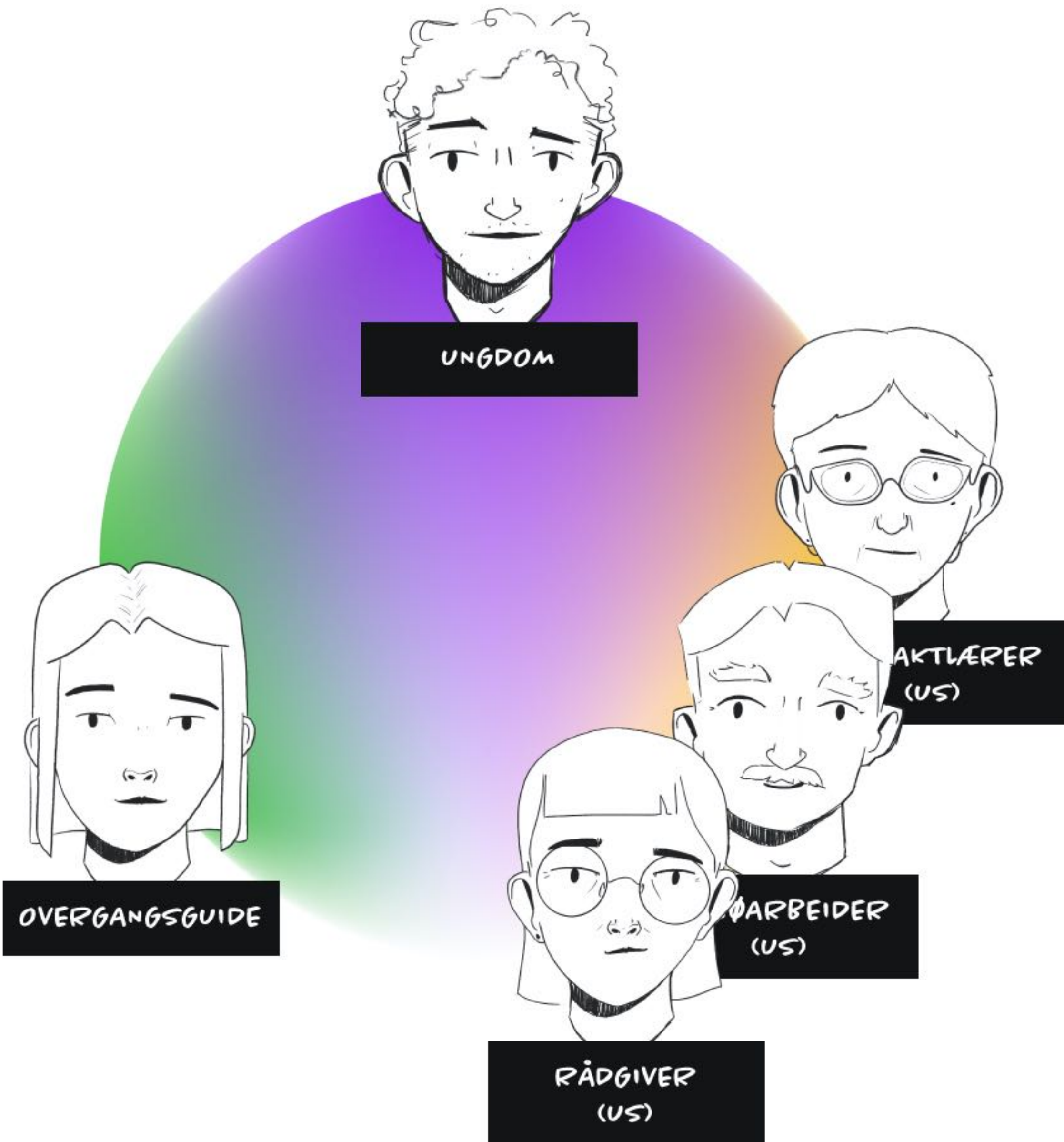

Overgangstjenesten introduseres ved oppstart av ungdomsskolen.

Etablere kontakt

⌚ Ved semesterstart 8. trinn

Overgangstjenestens guider introduserer tjenesten og seg selv for ungdom og foresatte på introduksjonsmøtet til ungdomsskolen, hvor også lærere, miljøarbeidere og rådgivere introduserer seg selv. Det er viktig at Overgangstjenesten introduseres som et støttende og forebyggende tilbud, framfor at det oppleves som et stigmatiserende tilbud som utelukkende arbeider med “problemungdom”.

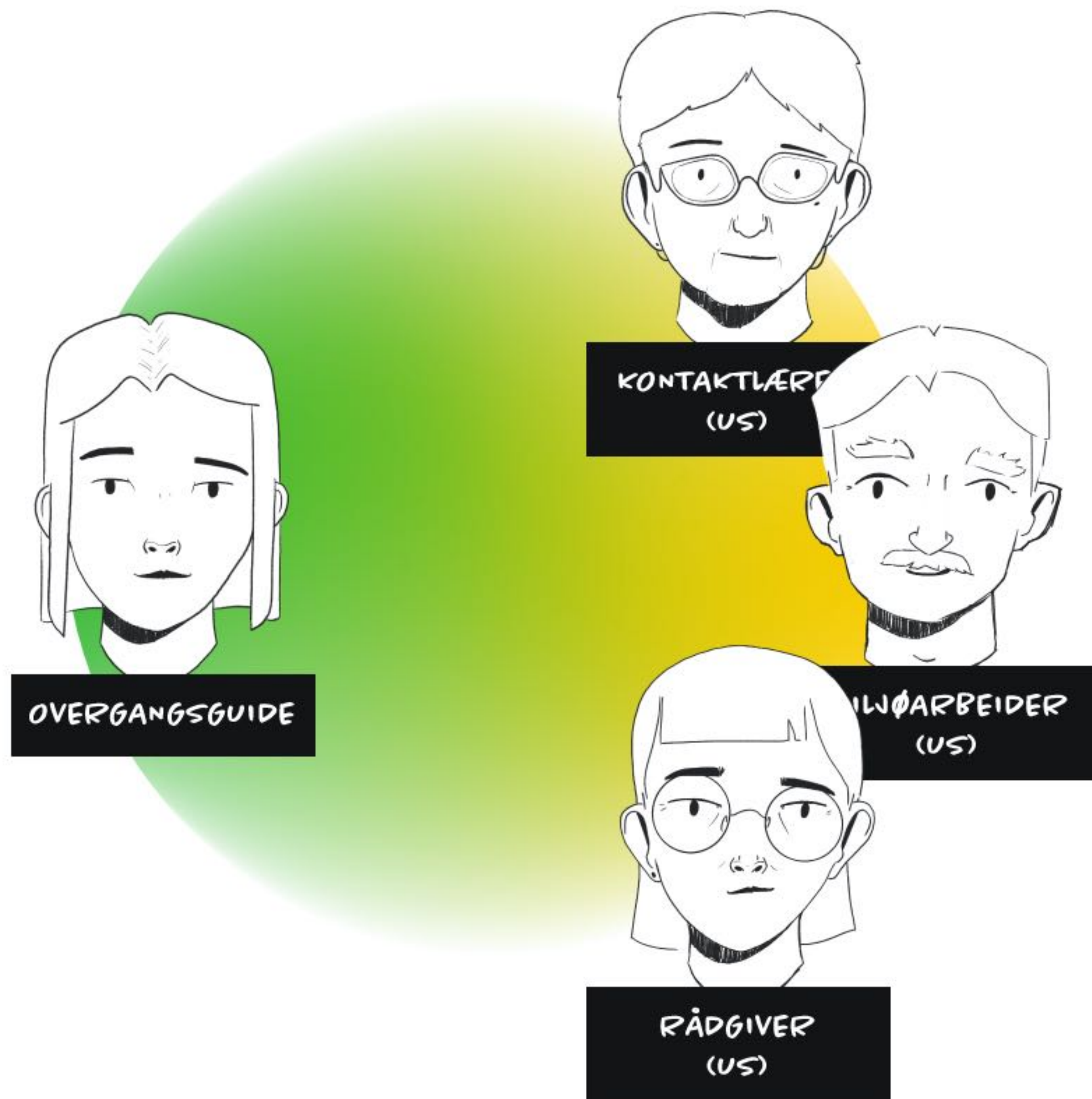
Overgangstjenesten er synlig og tilgjengelig for elever og kolleger.

Etablere kontakt

⌚ Alltid

Overgangstjenestens guider synliggjør og tilgjengeliggjør seg selv ved ungdomsskolen, og tjenesten skal oppleves som et tilbud ungdom kan oppsøke og som ansatte har kunnskap om, kan henvise til. Et sukseskriterie er at Overgangsguider ikke er bundet til et privat kontor, men er lett tilgjengelig både for kolleger og ungdom.

Det bør legges til rette for at overgangsguidene integreres i det eksisterende arbeidsmiljøet på ungdomsskolen, og at de blir en naturlig del av ansattgruppen. Ved å sørge for gode relasjoner med øvrige ansatte på skolen, sikrer man også at de øvrige ansatte er godt kjent med tilbudet til overgangsguiden - og at de henviser aktuelle elever fortløpende ved behov. Det er også viktig at overgangsguidene er tilgjengelig for elevene ved å være synlige og tilstede i skolemiljøet, samtidig som det finnes en forutsigbar besøkstid - og et besøksområde som elevene har kunnskap om.

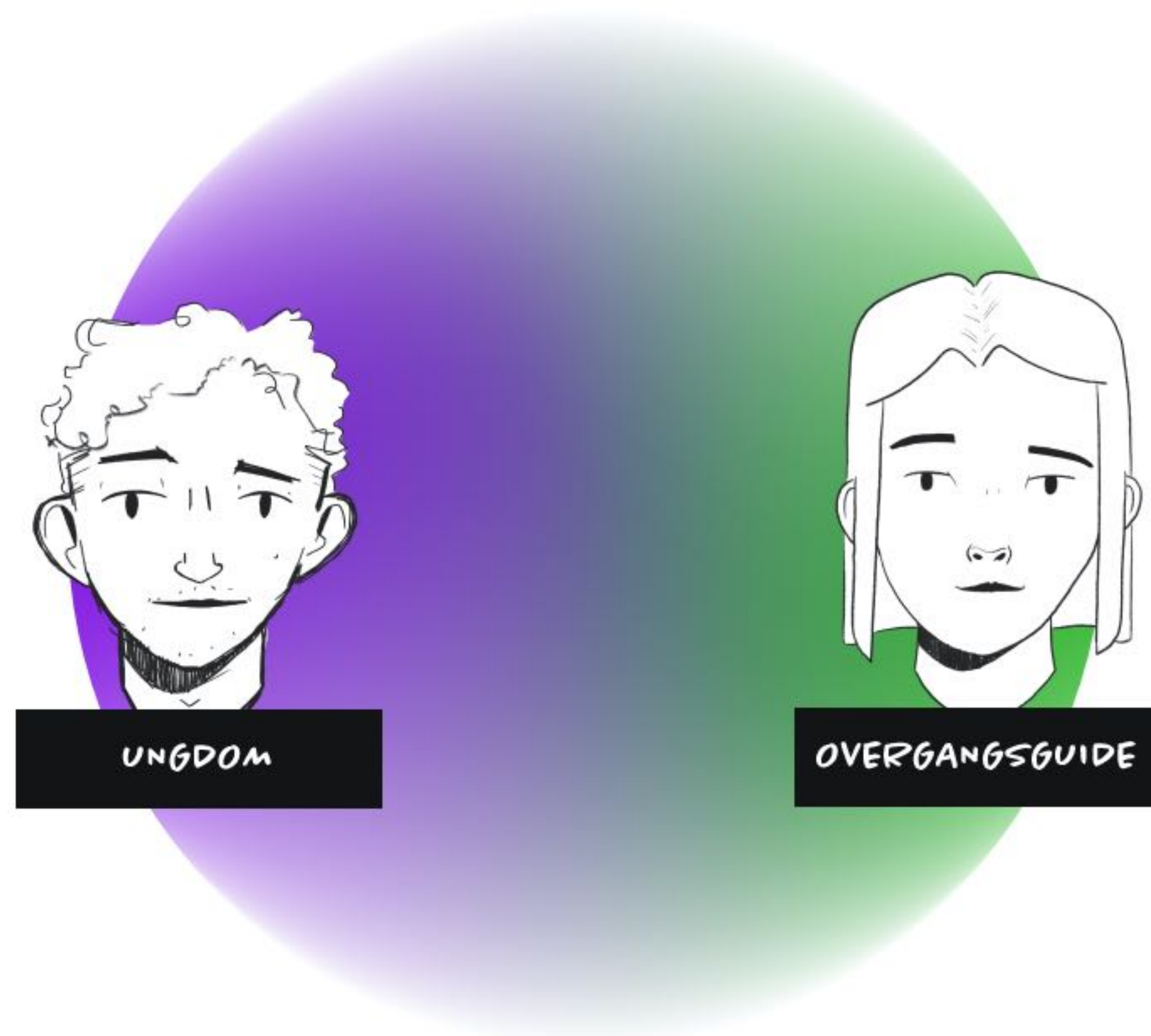

Overgangstjenesten re-introduseres for kolleger ved semesterstart.

Etablere kontakt

⌚ Ved semesterstart 10. trinn

Selv om flere av de ansatte allerede har kjennskap til Overgangstjenesten, introduserer overgangsguidene igjen sitt tilbud for de lærere, miljøarbeidere og rådgivere som er ansvarlig for den kommende avgangsklassen. Dette for å minne de på at overgangstjenesten finnes, men også for å informere de om deres ansvar i samspillet – å identifisere ungdom i fare for frafall og involvere Overgangstjenesten ved behov. Overgangsguidene informerer om målgruppen og hvilke signaler systemet rundt bør være oppmerksom på.

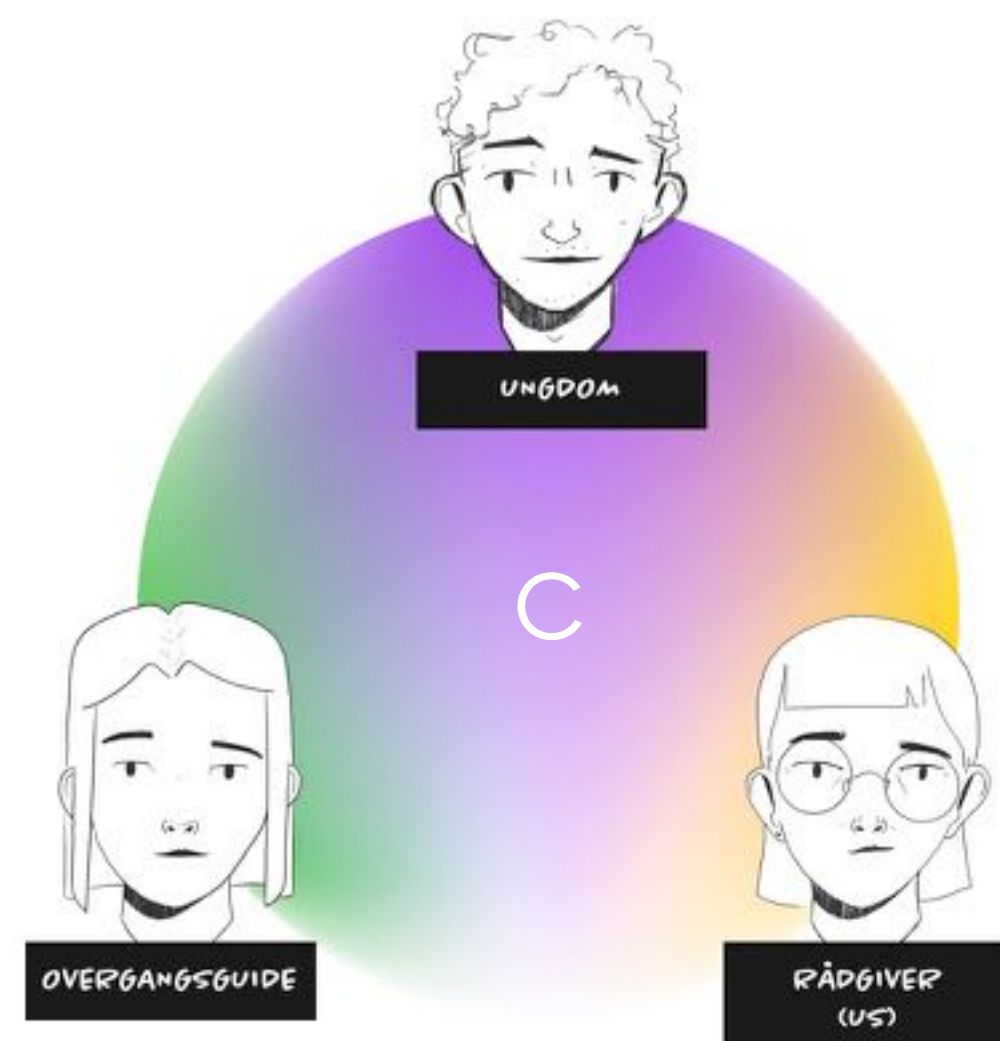
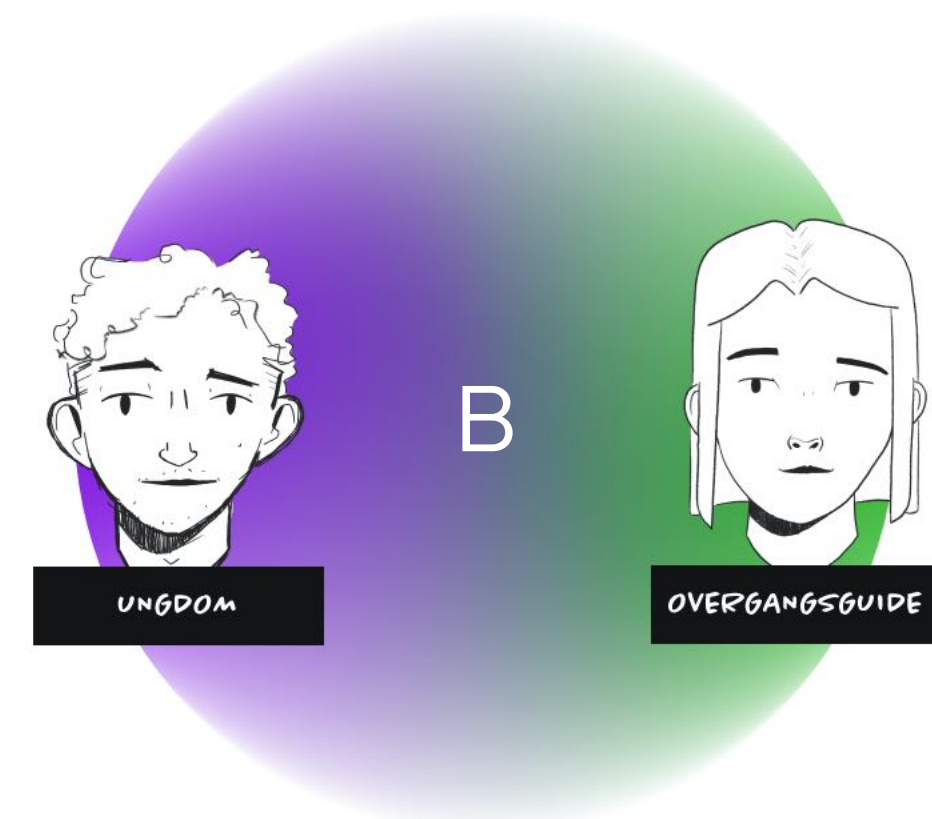
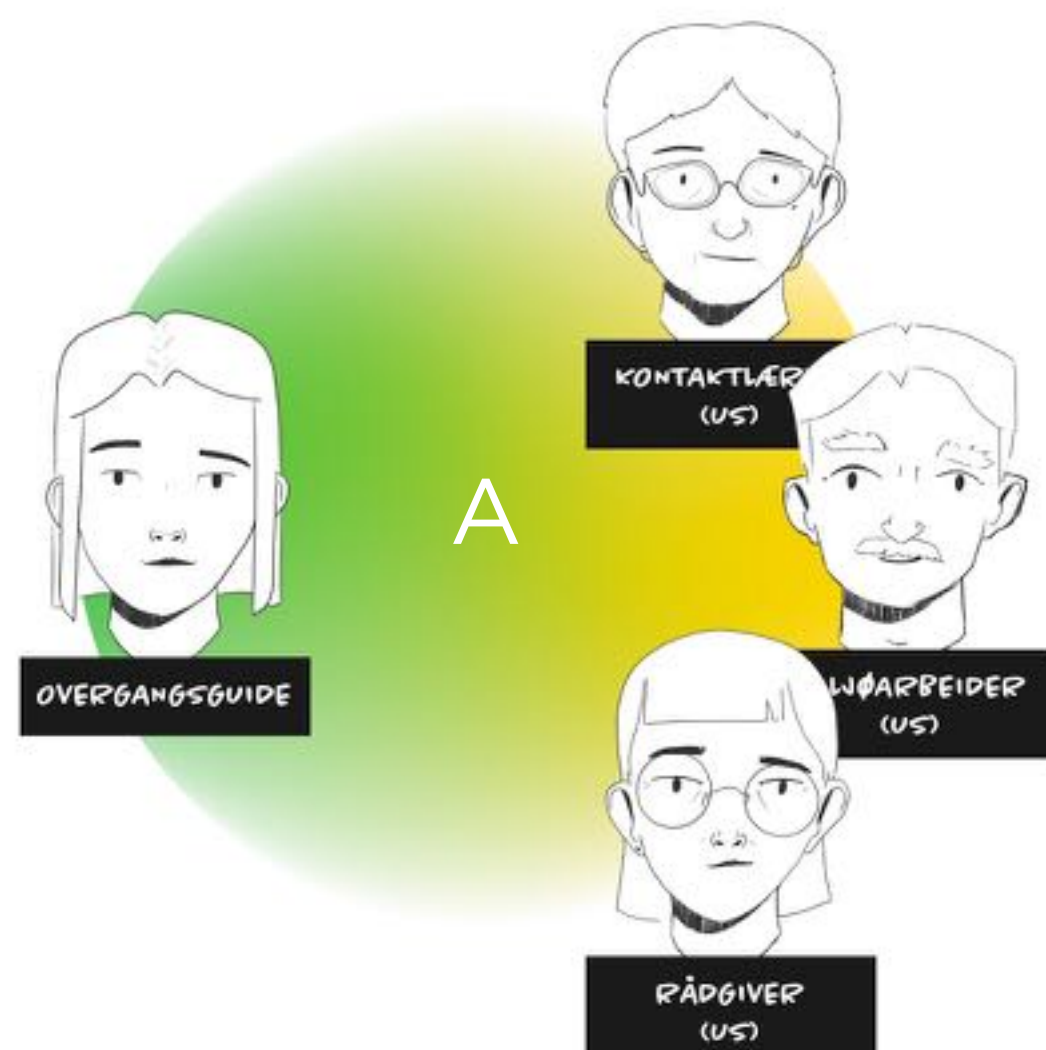

Overgangstjenesten re-introduseres for ungdom ved oppstart av 10. trinn.

Etablere kontakt

Ⓕ Ved semesterstart 10. trinn

Etter å ha introdusert seg to år tidligere og vært synlig og tilgjengelig ved skolen, re-introduserer Overgangstjenestens guider seg for avgangselevne. Dette skjer i faget Utdanningsvalg tidlig i 10. trinn, hvor de også involveres som en relevant støttende ressurs gjennom året. Målet med denne re-introduksjonen er å minne ungdom på tilbudet tjenesten stiller og viktigheten av å benytte seg av det ved behov, svare på eventuelle spørsmål ungdommene har, samt å tilby måter å kontakte overgangsguidene – informere om kontortider og gi kontaktinformasjon.

Overgangstjenesten og ungdom settes i kontakt med hverandre.

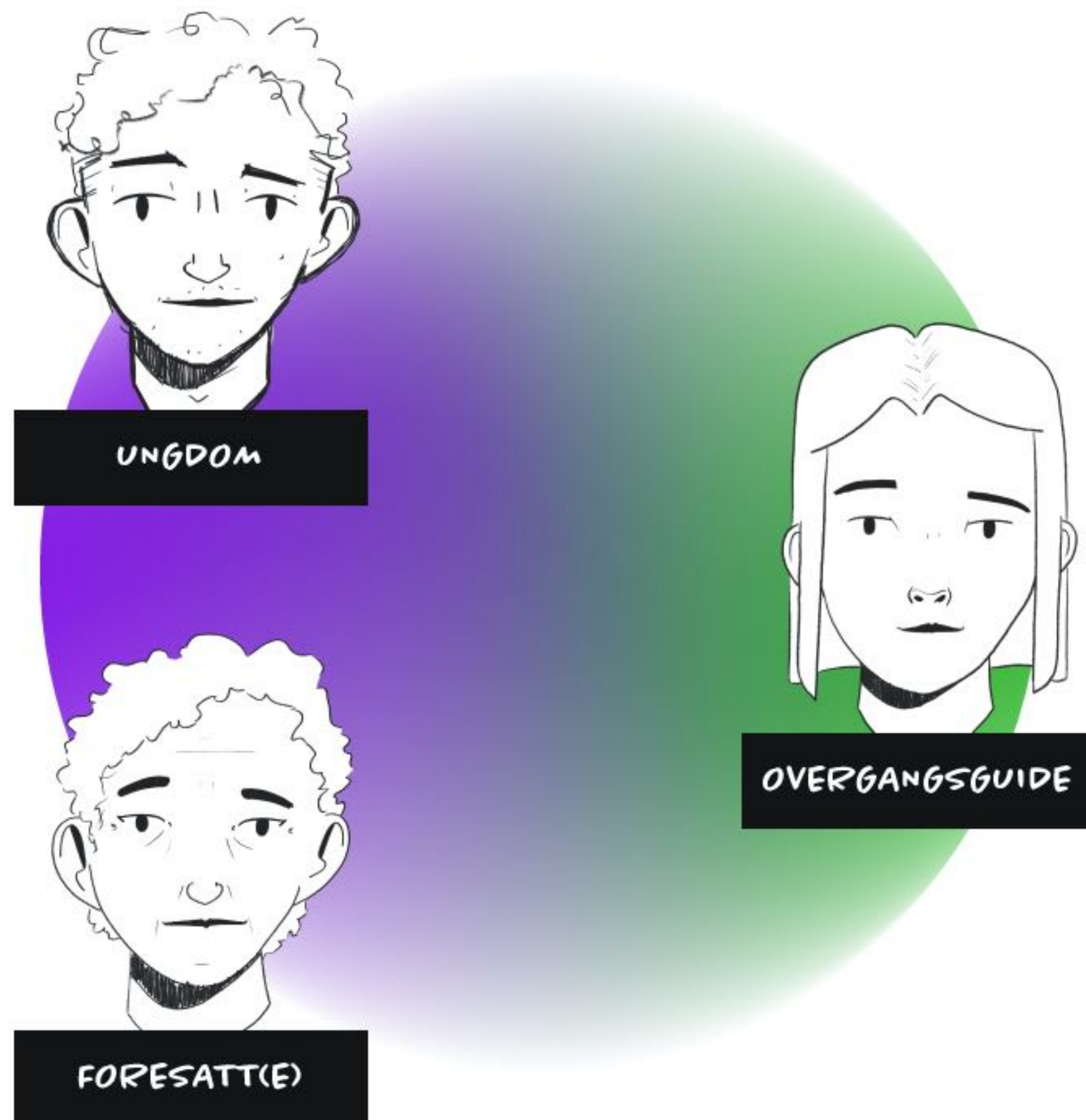
Etablere kontakt

⌚ Gjennom hele 10. trinn

Gjennom avgangsåret, eller tidligere, kan Overgangstjenesten involveres i ungdommens situasjon dersom det er grunn til bekymring rundt den kommende overgangen fra ungdomsskole til videregående. Det er flere ulike måter kontakt mellom Overgangsguide og ungdom kan initieres på, og det er viktig at etablering av kontakt ikke er begrenset av en formell prosess.

- A. Støtteapparatet rundt ungdommen, henholdsvis kontaktlærer, miljøarbeider, rådgiver og eventuelle andre relevante personer, vurderer ungdommens situasjon til å være på et nivå hvor det er nødvendig å involvere Overgangstjenesten i arbeidet.
- B. Ungdommen, som er bekymret for den kommende overgangen til videregående skole, initierer kontakt direkte med skolens Overgangstjeneste, enten ved å kontakte guidene i person på skolen eller kontakte de på mail eller tekstmelding.

- C. Ungdommen forteller en tillitsperson i sitt liv om bekymringer for den kommende overgangen til videregående, og tillitspersonen initierer kontakt med Overgangstjenesten. Denne tillitspersonen kan være en del av ungdommens støtteapparat ved skolen, for eksempel en miljøarbeider, eller en person utenfor skolen, for eksempel foresatte, en fotballtrener eller eventuelle bydelstjenester involvert i ungdommens liv, som Utekontakten. Både foreldre og bydelstjenester må tidligere ha blitt tilstrekkelig informert til å kontakte Overgangstjenesten ved behov, men et viktig suksesskriterie for løsningen er at andre potensielle tillitspersoner, for eksempel voksenpersoner involvert i fritidsaktiviteter, også er godt informert om tilbudet. Denne bevisstgjøringen og nettverksbyggingen vil være en del av overgangsguidenes arbeid.

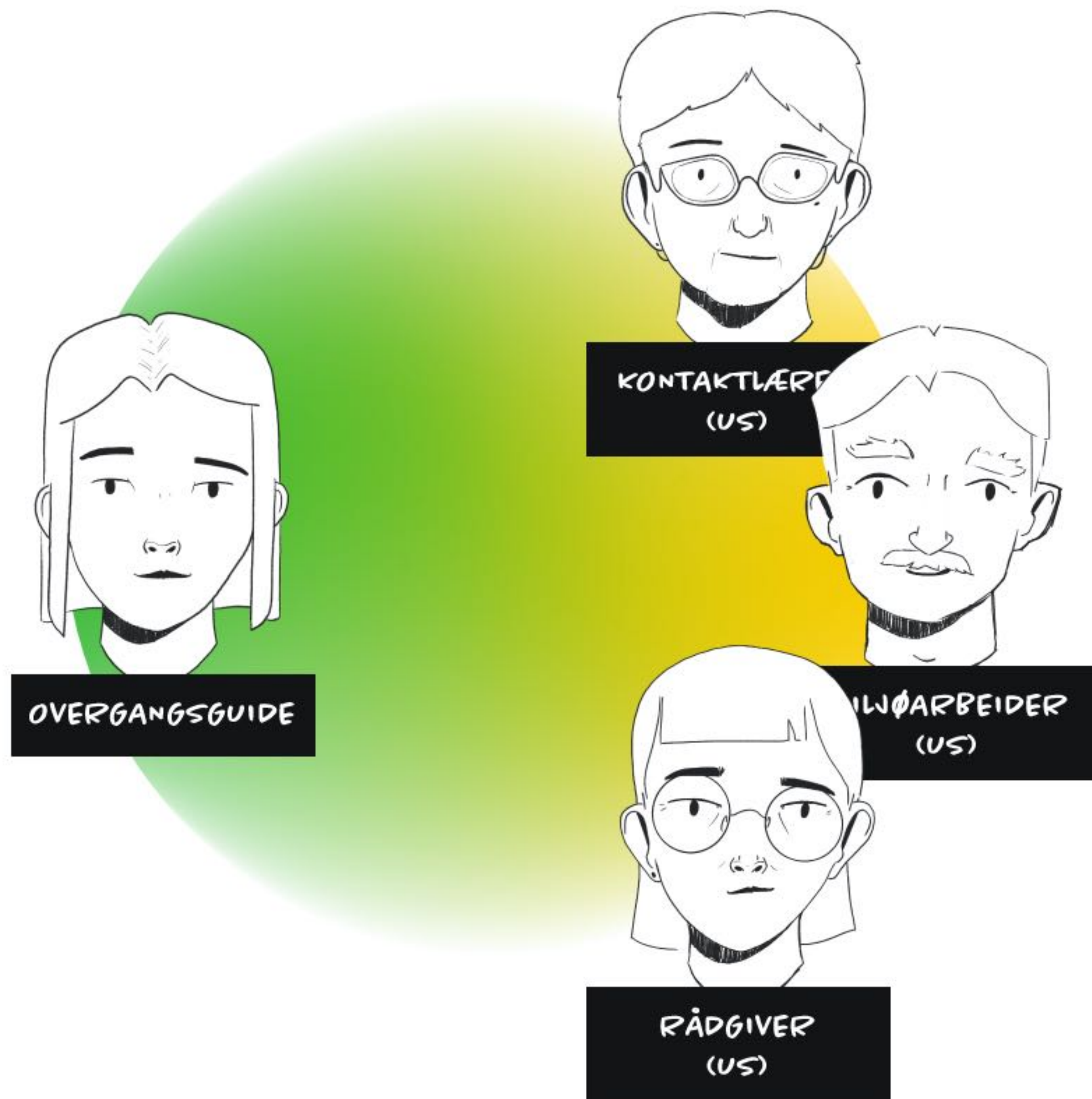

Overgangstjenesten møter med ungdom og foresatte.

Etablere kontakt

⌚ Gjennom hele 10. trinn

Overgangstjenesten møter med ungdommen og dens foresatte, potensielt i samarbeid med en tillitsperson i ungdommens liv, for å videre informere om tilbudet om en mer skreddersydd overgang fra ungdomsskole til videregående. Ungdom og foresatte takker ja til tilbudet og samtykker til deling av informasjon mellom ungdomsskole, videregående og bydel.

Overgangstjenesten, ungdommens Ressursteam og eventuelle involverte bydelstjenester etableres som Avgiverteamet.

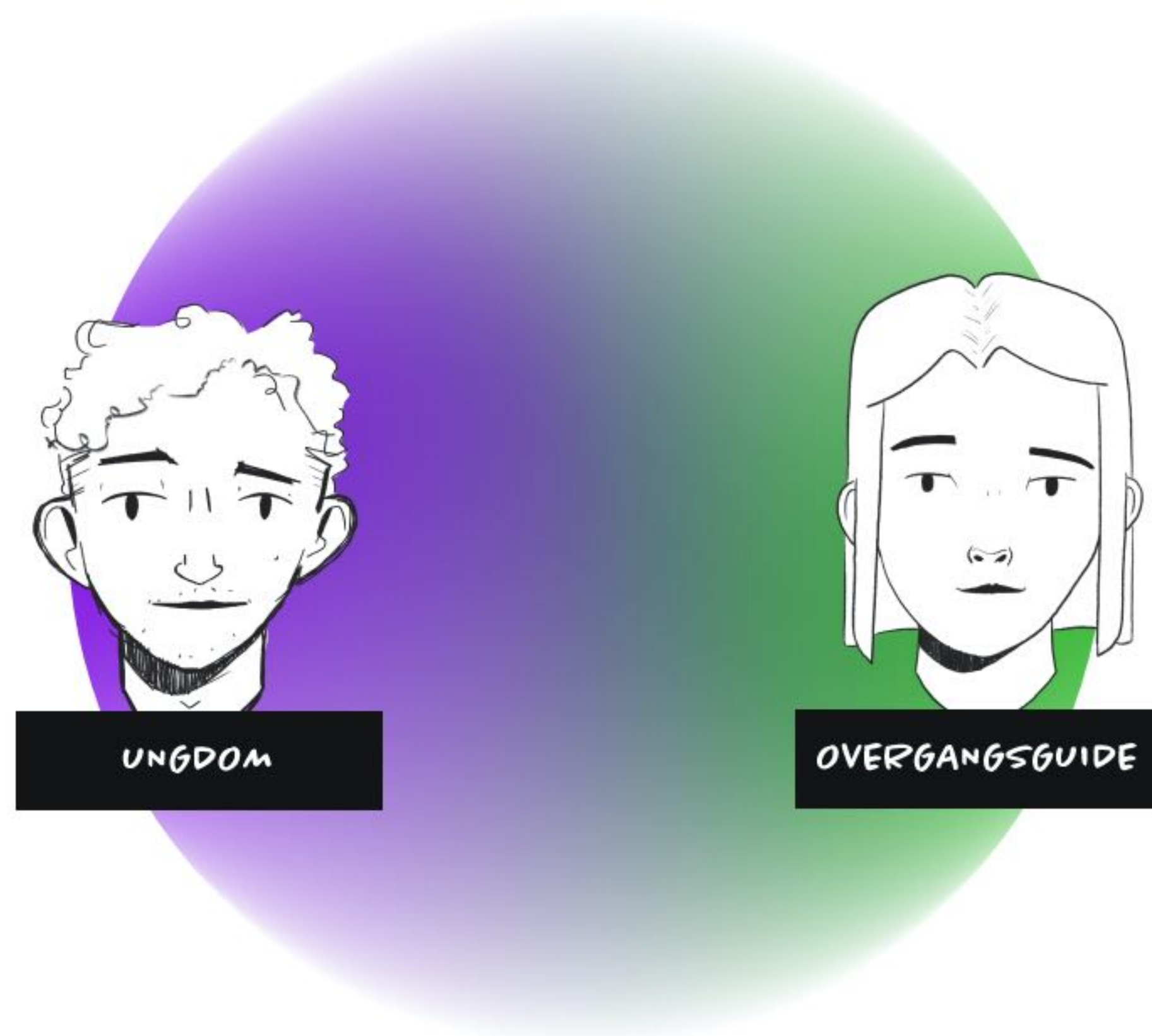
Etablere kontakt

⌚ Gjennom hele 10. trinn

Overgangsguidene inviterer ungdommens kontaktlærere, miljøarbeider, rådgiver og eventuelle andre relevante personer fra ungdomsskolen, som helsesykepleier eller spesialpedagog – det som i dag kalles *Ressursteam* ved mange skoler – og eventuelle bydelstjenester involvert i ungdommens liv, som Utekontakten, til et oppstartsmøte. Dette møtet symboliserer begynnelsen på overgangsarbeidet, og innebærer at alle involverte gjøres kjent med ungdommens situasjon og utgangspunkt (styrker og utfordringer, hvilken videregående de ønsker å gå på, hvilken videregående det er sannsynlig at de vil komme inn på, o.l.), samt å etablere en ansvarsfordeling i den videre oppfølgingen av eleven.

En tradisjonell ansvarsfordeling ser slik ut:

- Overgangsguidene har det overordnede ansvaret for ungdommen og fokus på å trygge rundt den fremtidige overgangen, samt involverer og informerer ungdommens foresatte.
- Eventuelle involverte bydelstjenester, som Utekontakten, samarbeider med overgangsguidene om å være tilgjengelig for og følge opp ungdommen utenfor skoletid.
- Rådgiver samarbeider med overgangsguidene i å støtte ungdommen i søknaden til videregående skole.
- Miljøarbeider samarbeider med overgangsguidene i å støtte ungdommen rundt det sosiale.
- Kontaktlærer fortsetter undervisningsarbeidet og varsler overgangsguidene dersom de ser behov for tettere oppfølging av ungdommen.

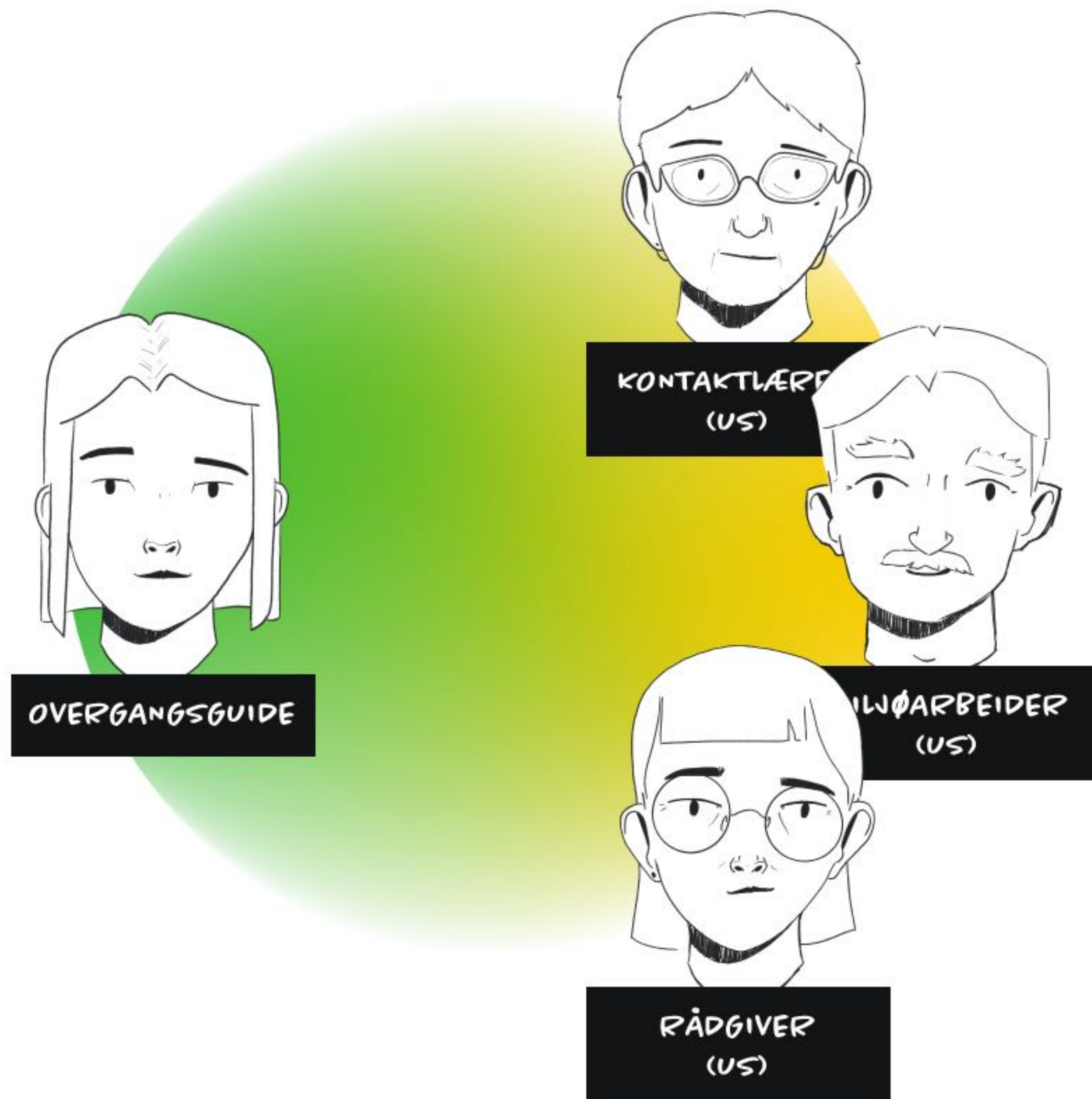

Overgangstjenesten møter med ungdom for å avklare hvilken informasjon som skal samles og deles.

Samle info

⌚ Etter ordinær søknadsfrist 1. mars

For å danne et best mulig grunnlag for ungdommen å fullføre videregående skole, er det nødvendig med god overføring av informasjon og erfaringer fra ungdommens støtteapparat ved ungdomsskolen, samt eventuelle involverte bydelstjenester. For å påbegynne dette arbeidet og skape tillit til det hos ungdommen, inviterer overgangsguide og ungdom til et møte med kontaktlærer, miljøarbeider og rådgiver. Sammen snakker de om hva det er viktig at den videregående skolen får informasjon om og ikke, og avklarer hva ungdommen selv ønsker skal deles, både når det gjelder deres faglige og sosiale utgangspunkt.

Avgiverteamet dokumenterer informasjon om ungdommen.

Samle info

⌚ Etter ordinær søknadsfrist og frem til semesterslutt

Med utgangspunkt i informasjonen som skal dokumenteres til videregående skole, påbegynner avgiverteamet arbeidet. Avgiverteamet samler inn den informasjonen de har tilgjengelig ut ifra spesifikasjonene som er satt, og vil ved slutten av ungdommens avgangår overlevere dette til overgangsguiden på den måten som de sammen enes om at er mest hensiktsmessig.

En tradisjonell ansvarsfordeling i samlingen av informasjon kan se slik ut:

- Rådgiver, og eventuelt kontaktlærer, dokumenterer informasjon om ungdommens faglige utgangspunkt (styrker og utfordringer, hva ungdommen reagerer positivt på, o.l.).
- Miljøarbeider, og eventuelt kontaktlærer, dokumenterer informasjon om ungdommens sosiale utgangspunkt (styrker og utfordringer, hva ungdommen reagerer positivt på, o.l.).
- Eventuelle involverte bydelstjenester, for eksempel Utekontakten, dokumenterer sine læringer fra sitt arbeid, f.eks. ungdommens bekymringer rundt å starte på videregående, eller faktorer utenfor skolen.

Overgangstjenesten støtter og er tilgjengelig for ungdommen fra påbegynt til fullført arbeid.

Trygge ungdom

⌚ Fra påbegynt involvering og frem til fullført arbeid

UNGDOM

OVERGANGSGUIDE

Fra det forebyggende arbeid påbegynnes er Overgangsguidene både tilgjengelig for og oppsøkende ovenfor ungdommen. Frekvensen av interaksjon med ungdommen vil være individuelt og må vurderes i samråd med ungdom, resten av støtteapparatet og fra overgangsguidens faglige perspektiv.

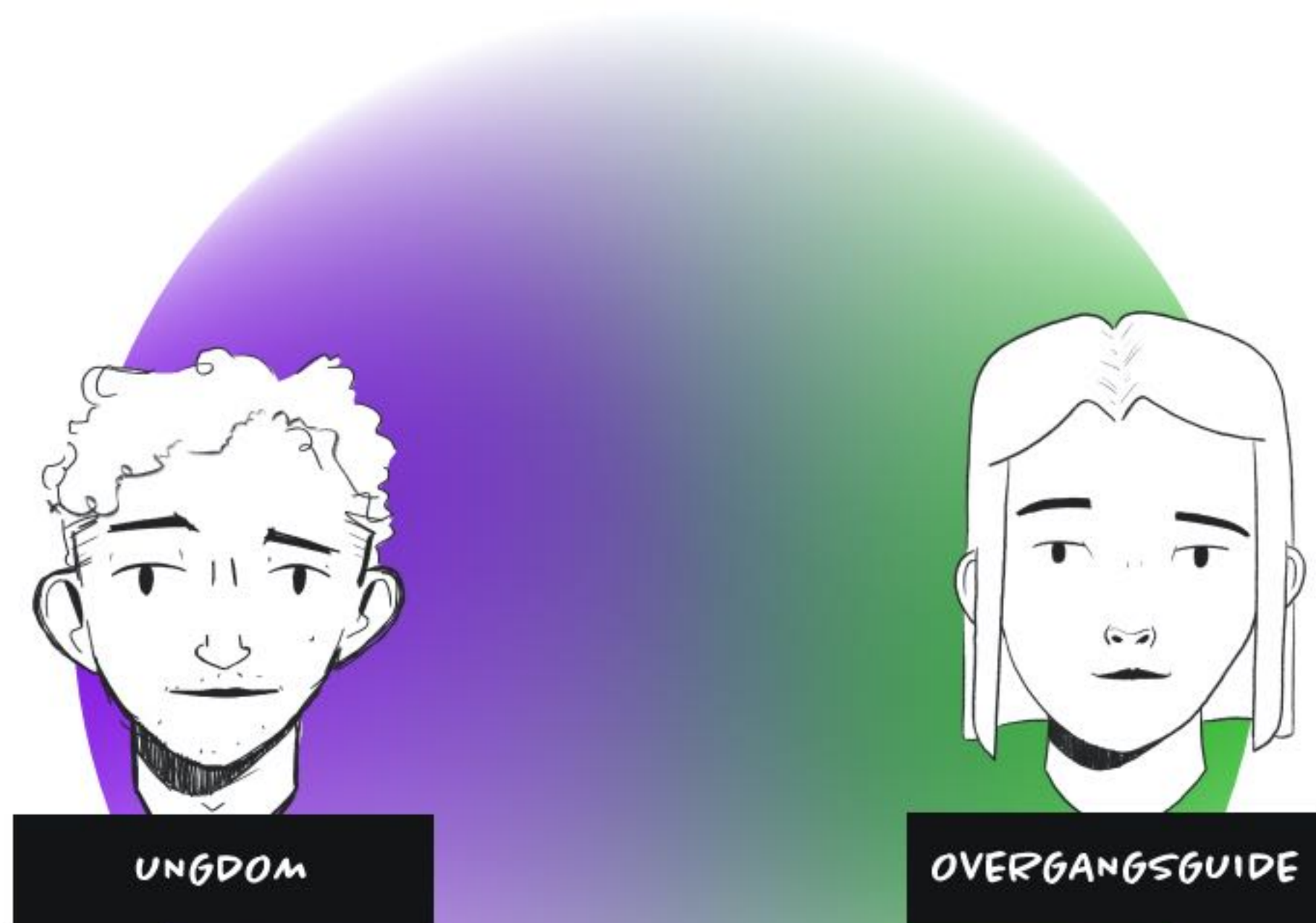
Avhengig av ungdommens behov, både i konteksten av skole og fritid, gjennomfører overgangsguiden jevnlig samtaler med og er tilgjengelig for ungdommen. Det er viktig at de er tilgjengelige på ungdommens premisser – blant annet vil ungdom kanskje ikke svare på mail, men foretrekke tekstmelding eller Snapchat.

Når det kommer til å være tilgjengelig på ungdommens premisser, gjelder ikke dette bare *hvordan* man er tilgjengelig, men også *når*. Det vil være nyttig om en overgangsguide har arbeidstid én til to kvelder i uka fremfor å arbeide på dagtid samtlige dager. Ved kveldsarbeid kan overgangsguiden være tilgjengelig i bydelslokaler. Dette kan sikre en god relasjon til og kontakt med ansatte i både bydel og på ungdomsskolen.

Overgangsguiden skal kontinuerlig vurdere hvorvidt ungdommen har de ressurser de behøver for å hindre fremtidig frafall. Dette gjør de ved å holde oversikt over eksisterende tiltak involvert i ungdommens situasjon, og har mandat til å involvere andre tiltak som kan støtte ungdommen ved behov.

“Grunnmuren” for videregående opplæring bygges på mange måter i løpet av grunnskolen. Et viktig aspekt ved Overgangstjenesten er at den kan bidra til å styrke nettopp denne “grunnmuren” til eleven, slik at eleven er bedre rustet til å fullføre og bestå videregående opplæring ved oppstart av videregående skole. En avgjørende arbeidsoppgave for overgangsguidene vil være å støtte og motivere ungdommene til blant annet tilstedeværelse på skolen, skolearbeid m.m. - i tillegg til å “heie på” og hjelpe ungdommen til å stå på egne ben i størst mulig grad. Ved å tilby tett, god og individuelt tilrettelagt oppfølging kan det skje store endringer i løpet av et skoleår, og forhåpentligvis vil denne oppfølgingen kunne føre til bedre grunnskolepoeng, mindre fravær, bedre mestringsfølelse og motivasjon knyttet til skole, bedre livsmestring - og større tro på seg selv. Dette vil igjen kunne gi ringvirkningen, hvor ungdommen får mulighet til å komme inn på et høyere prioritert skolevalg enn hva som ellers ville vært mulig.

Ikke alle ungdommer vil ha behov for oppfølging helt over i videregående opplæring. Noen ungdommer vil kanskje kun ha behov for en realitetsorientering - eller en fot- i - bakken, hvor andre vil ha behov for mer langvarig oppfølging. I samråd med ungdommen og det resterende støtteapparatet vurderer overgangsguidene kontinuerlig sin involvering.

Overgangstjenesten støtter og er tilgjengelig for ungdom og foresatte rundt kritiske milepæler.

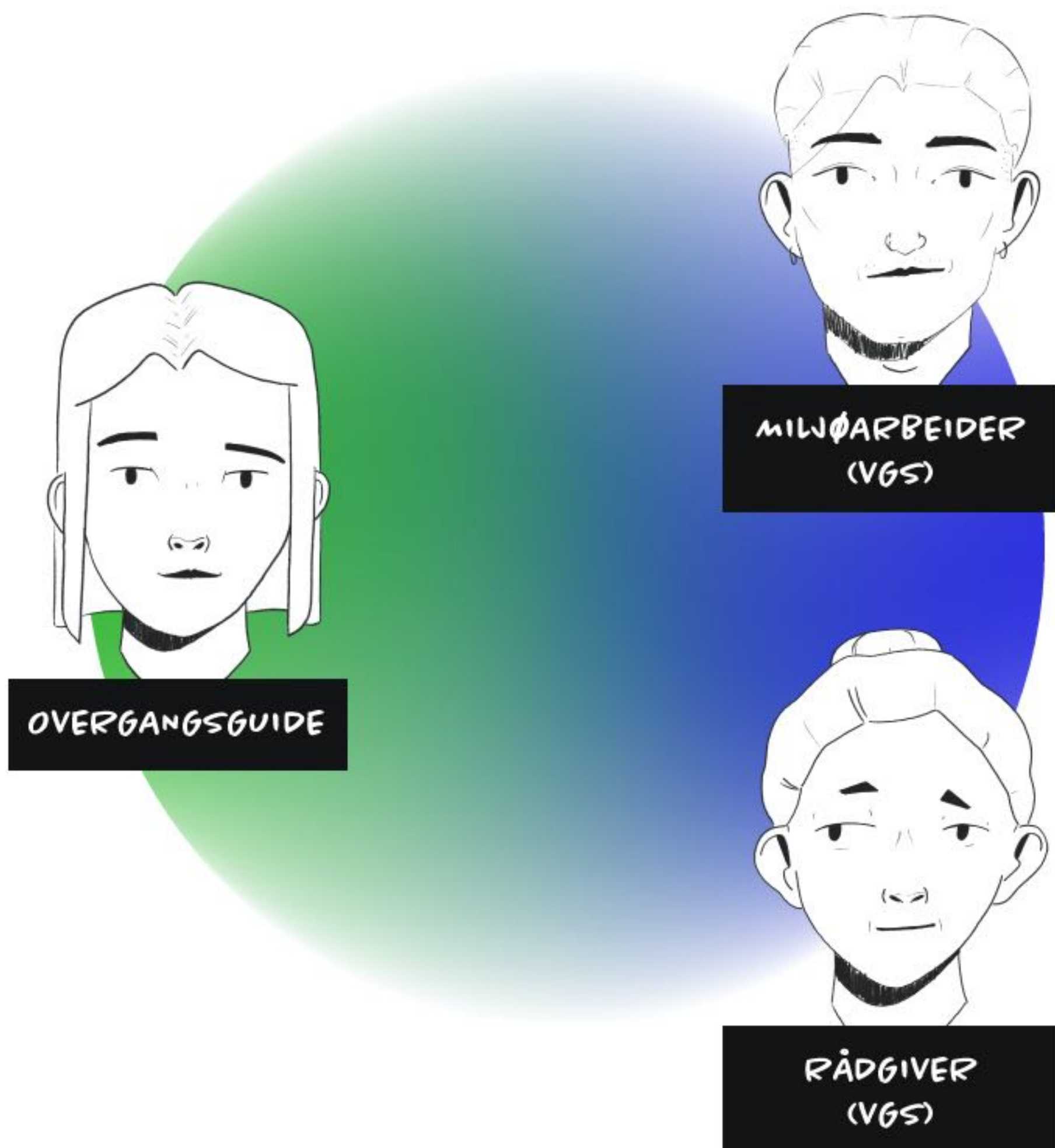
Trygge ungdom

⌚ Fra påbegynt involvering og frem til fullført arbeid

Det er særlig viktig å gi god oppfølging til ungdommene i de mest kritiske øyeblikkene i overgangen fra ungdomsskole til videregående skole. Ved slike datoer hvor ungdommen opplever mye stress, møter vanskelige valg, og potensielle skuffelser er det ekstra viktig med tett oppfølging og støtte.

Disse datoene inkluderer, men er ikke begrenset til, en rekke milepæler:

- A. Ved søknadsfristen til videregående skole, som er 1. mars for ordinært opptak, møter overgangsguide og rådgiver med ungdom for å diskutere ungdommens ønsker, vurderer hvilken videregående ungdommen sannsynligvis kommer inn på for å forventningsavklare, og råder i ungdommens prioriteringer i søknaden.
- B. Ved avslutningen av ungdomsskole møter overgangsguidene med ungdommen for å informere de om de ulike milepælene som skjer videre, som skoletildeling, skolebesøk og skolestart, og snakker om ungdommens tiltak eller sommerjobb over ferien, og blir enige frekvensen på samtaler gjennom sommerferien.
- C. Ved tilbud om skoleplass kontakter overgangsguiden ungdommen for å støtte rundt resultatet, og støtter i valget om å takke ja til skoletilbudet.
- D. Ved skolestart støtter overgangsguiden i eventuelle spørsmål og bekymringer ungdommen har, og fungerer eventuelt som en formidler mellom støtteapparatet på videregående og ungdommen.

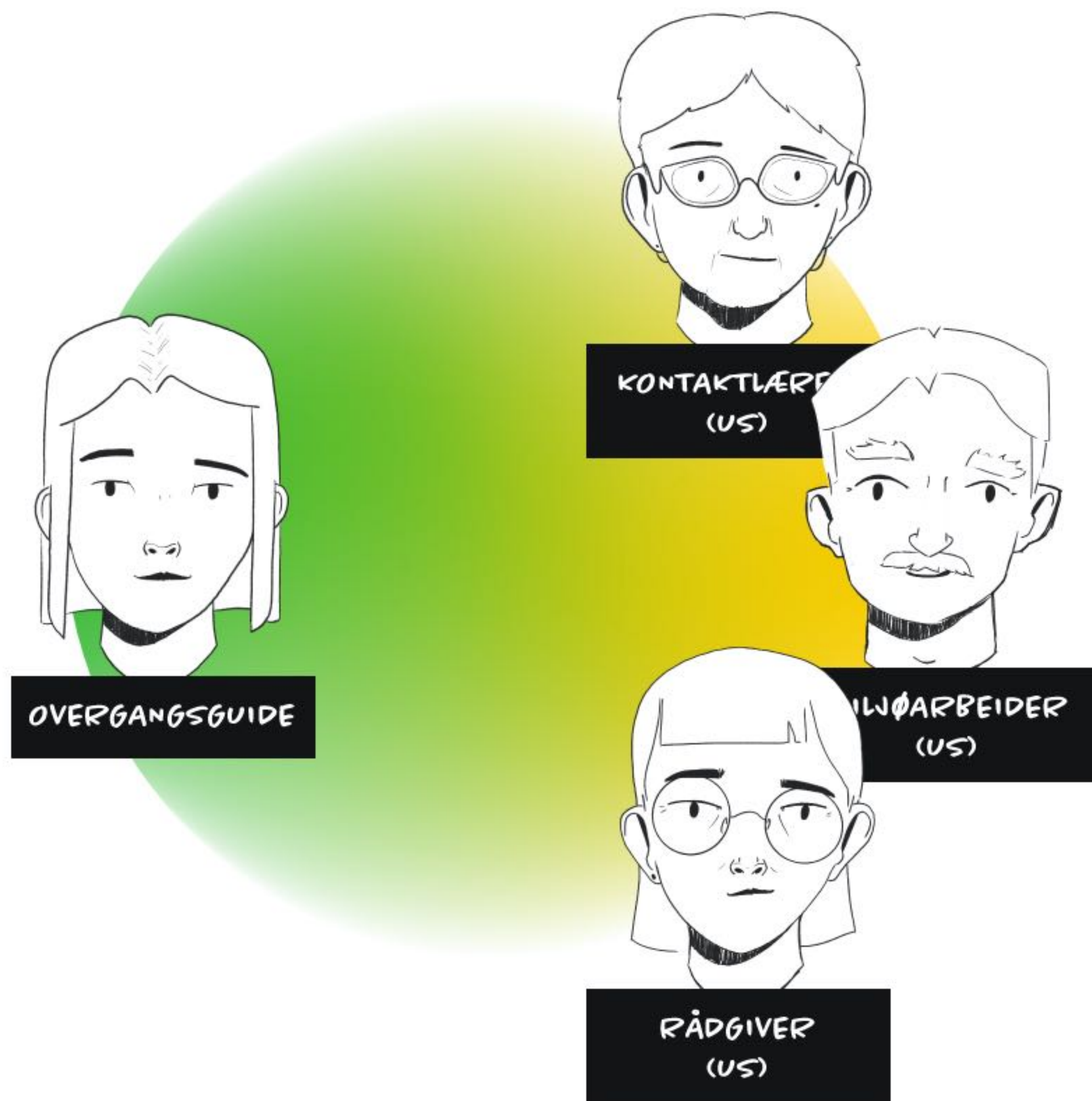

Overgangstjenesten initiererer videregående skole til å etablere et mottakerteam.

Trygge ungdom

⌚ Ved semesterslutt 10. trinn

Overgangsguiden kontakter samtlige videregående skoler ungdommene har søkt på. Skolen informeres om muligheten for at de vil motta ungdom i fare for frafall i høstens kull og viktigheten av å etablere et Mottakerteam, hvis oppgave er å støtte overgangsguidens arbeid ved før og under skolestart og være tilgjengelig for ungdommen. Teamet ansvarlig for de kommende ungdommene må forberede seg på at det vil komme informasjon til de som de må gjennomgå for å kunne ta imot disse elevene på en god måte. Teamet må bestå av to eller flere representanter, hvor det både bør være en miljøarbeider og rådgiver representert, og at disse må være tilgjengelig ved skolen to uker før semesterstart.

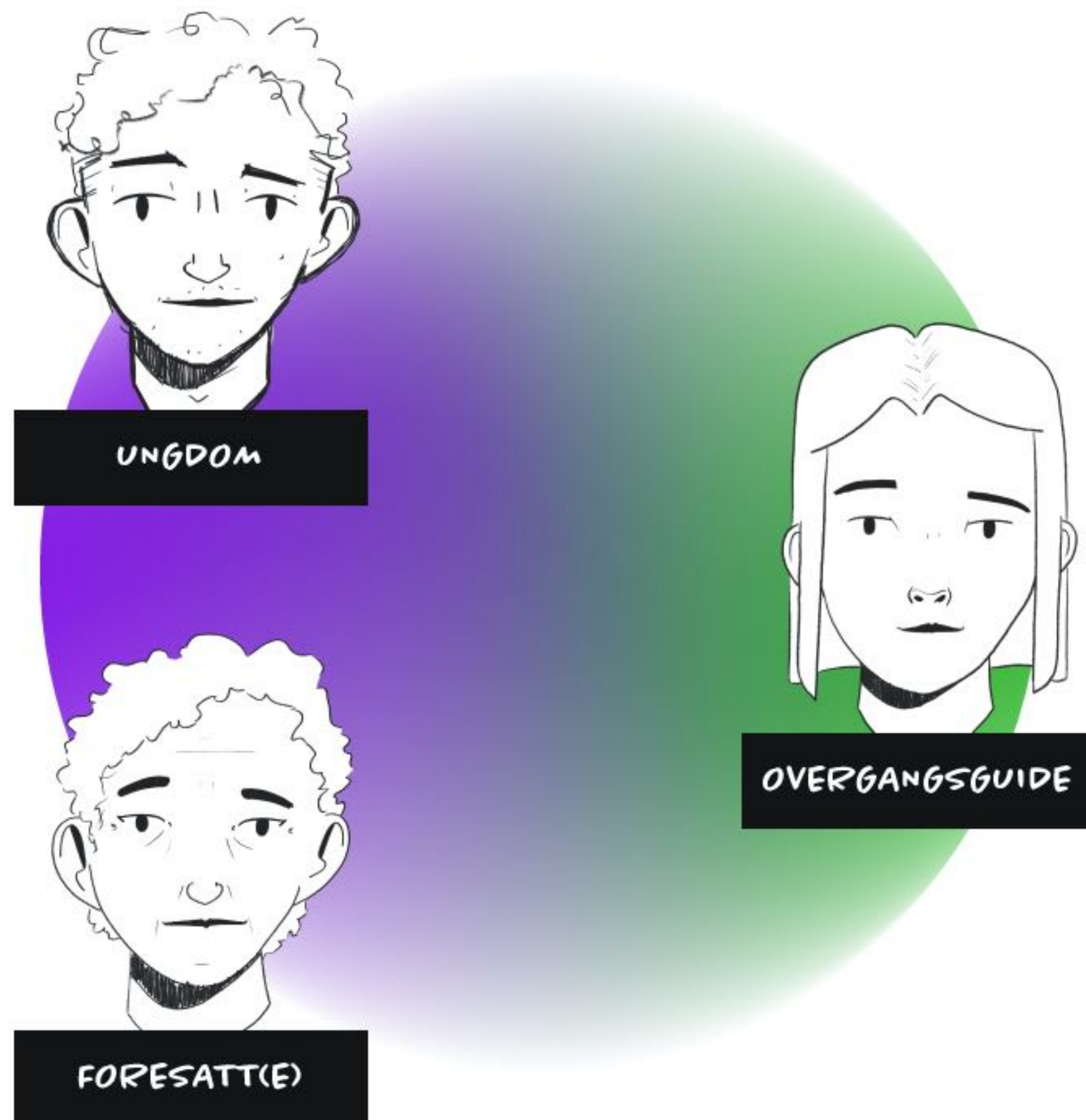

Overgangstjenesten avløser avgiverteamet ved ungdomsskolen.

Ⓛ Ved semesterslutt 10. trinn

Når avgiverteamet har fullført å dokumentere nødvendig informasjon om ungdommen ved slutten av semesteret, møter overgangsguiden med avgiverteamet – kontaktlærer, miljøarbeider, rådgiver og eventuelle involverte bydelstjenester. Ungdommen skal nå forlate ungdomsskolen, som betyr at kontaktlærer, miljøarbeider og rådgiver ved skolen ikke lenger vil være en del av teamet, da deres del av overgangsarbeidet er fullført.

I noen tilfeller vil det potensielt vært et behov for overlevering fra rolle til rolle, for eksempel fra rådgiver ved ungdomsskole til rådgiver ved videregående. På en annen side, dersom dette er nødvendig vil ungdommen sannsynligvis ha kvalifisert til opptak til videregående med fortrinnsrett. Hvis dette ikke er tilfelle må de involverte planlegge og gjennomføre et overføringsmøte.

Ungdommen, sammen med overgangsguiden, dokumenterer informasjon om seg selv.

Samle info

⌚ Etter tilbud om skoleplass

Når informasjon fra ungdomsskolen og bydelstjenestene er samlet møtes Overgangsguiden og ungdommen for å gå gjennom informasjonspakken. Overgangsguiden minner på hvorfor det er viktig å overføre informasjonen, og ungdommen får muligheten til å si seg enig eller uenig i innholdet. Denne aktiviteten har som mål om ungdommen føler et eierskap til informasjonen, men ungdommen skal også fylle ut et skjema (forventningsbrev) til videregående med det de mener er viktig at skolen vet og tenker på, deres styrker, utfordringer, hva de reagerer positivt på o.l.

Informasjonspakken skal ta sikte på å være et verktøy og hjelpemiddel som ungdommen opplever som noe positivt, framfor en stigmatiserende beskrivelse av alle problemer og utfordringer.

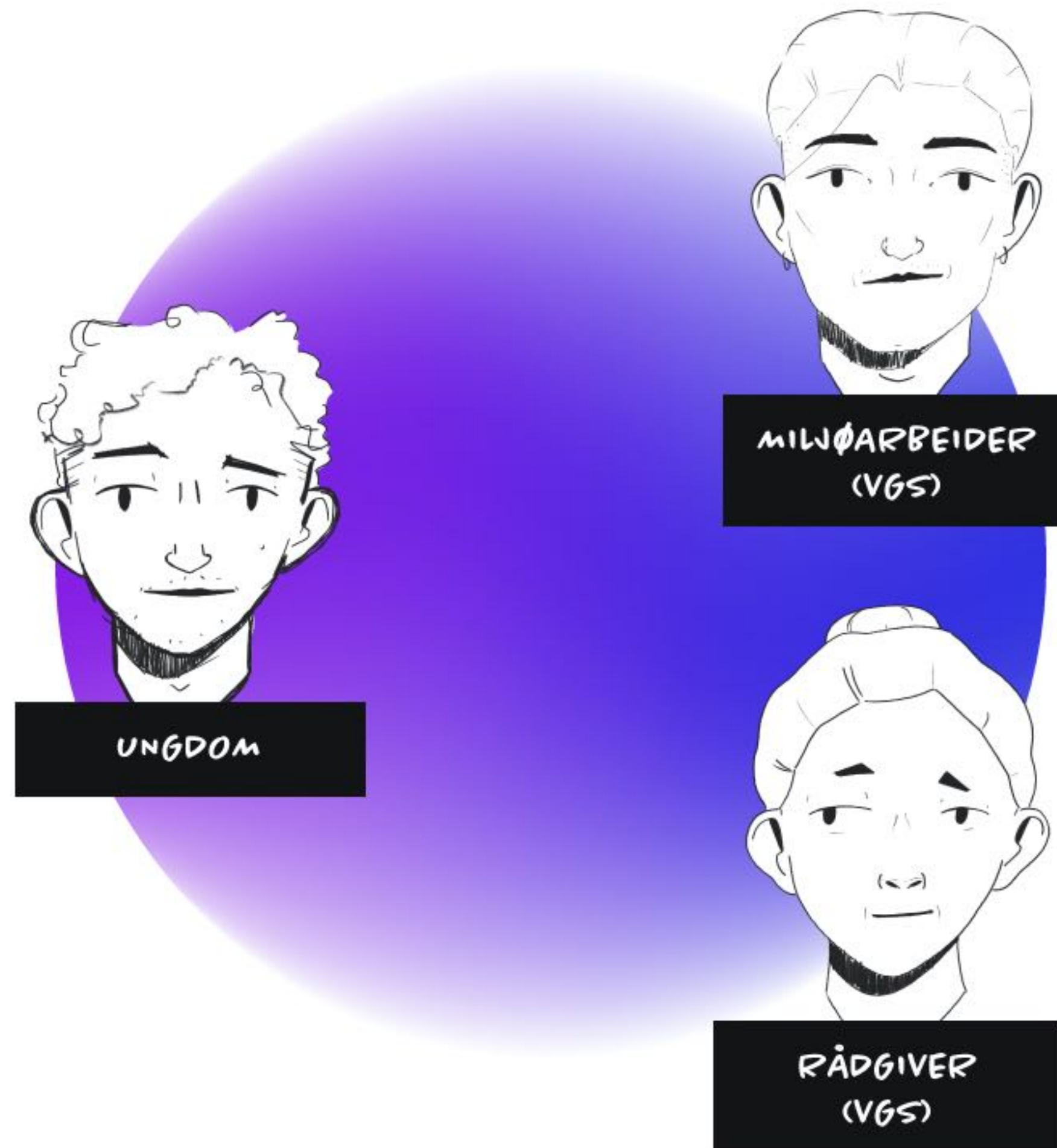

Mottakerteamet mottar informasjon om ungdommen.

Avgi info

⌚ Én til to uker før semesterstart på videregående

Informasjonen som er dokumentert om og av ungdommen frigis til Mottakerteamet. Mottakerteamet gjennomgår denne informasjonen, og dersom det er behov for ytterlige deling i særtilfeller, kontakter de overgangsguiden for eventuelle spørsmål.

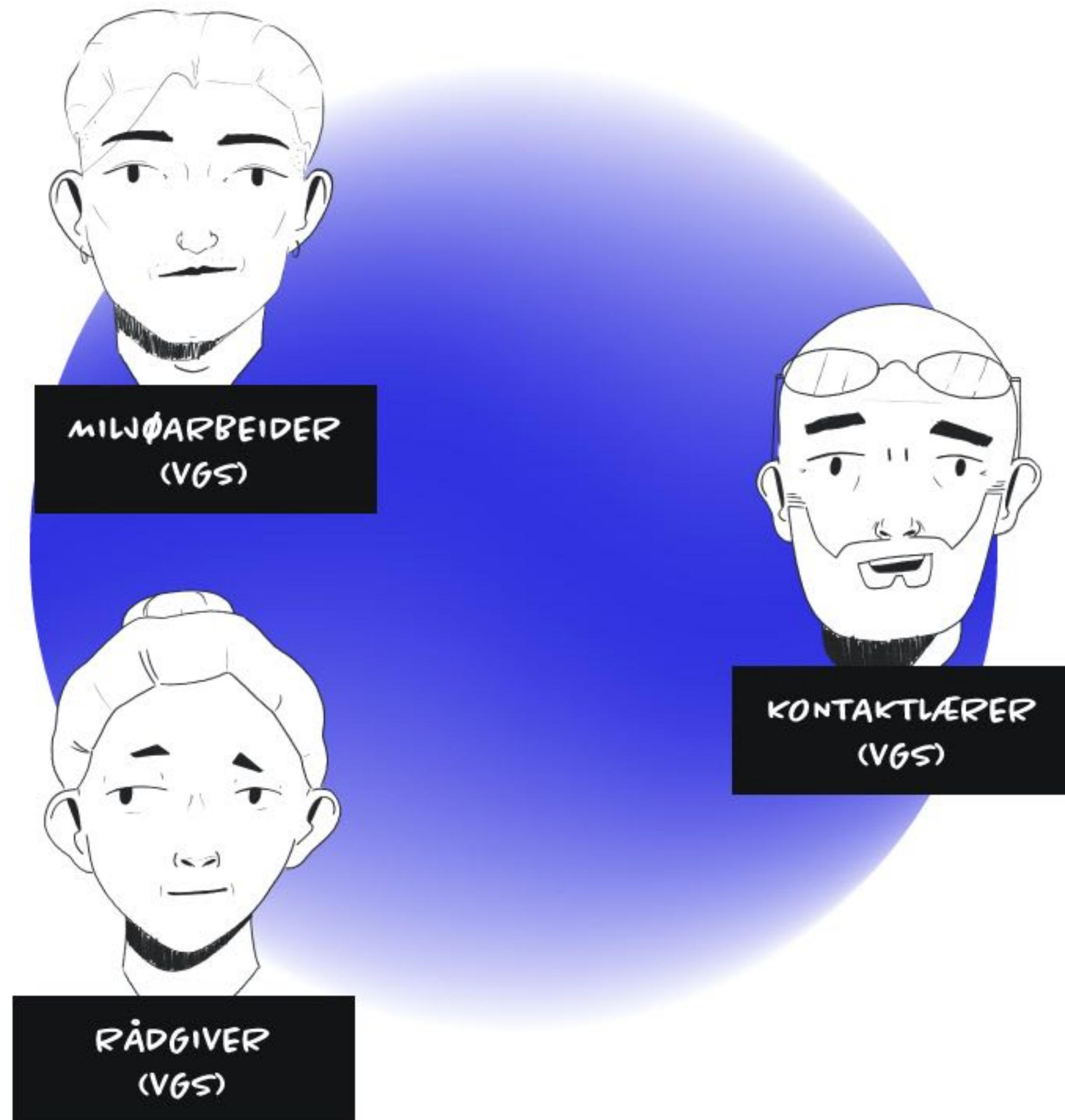
Mottakerteam inviterer til og gjennomfører skolebesøk.

Trygge ungdom

⌚ Én til to uker før semesterstart på videregående

Mottakerteamet, bestående av miljøarbeider og rådgiver, kontakter og inviterer ungdom til et besøk av skolen. Her introduserer Mottakerteamet ungdommen for skolen og nøkkelpersoner (som er tilbake fra sommerferie) med mål om å påbegynne relasjonsbygging mellom voksenpersoner og ungdommen, svare på eventuelle spørsmål og trygge på den nært forestående skolestarten.

For ungdommens del kan det være nyttig at dette besøket foregår individuelt fremfor i grupper med flere ungdommer i samme situasjon. Selv om de færreste ungdommer vil involvere foresatte i dette besøket, kan det være nyttig å tilby de å ha med seg en annen tillitsperson.

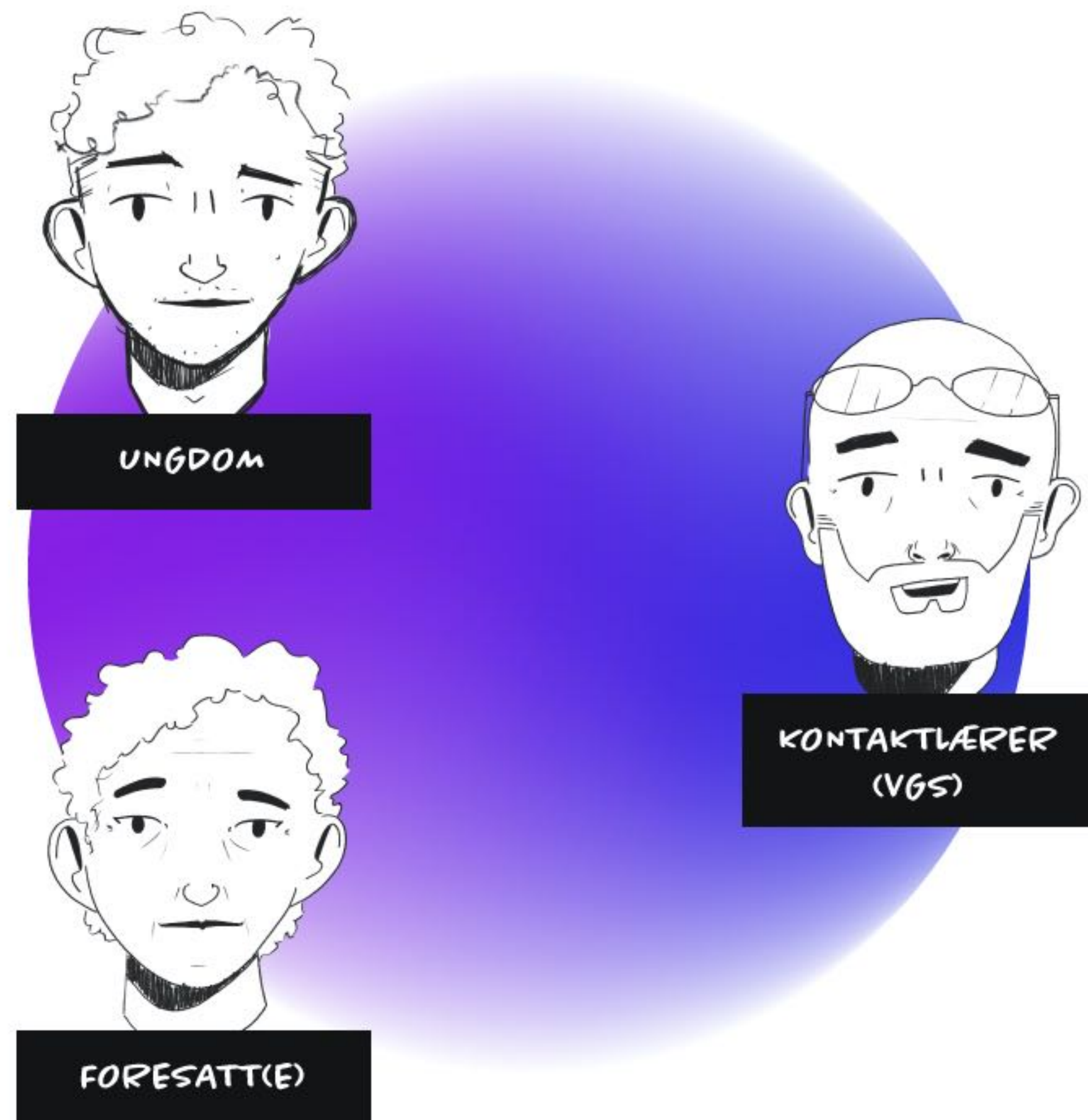

Mottakerteamet avgir informasjon til kontaktlærer.

Avgi info

⌚ Få dager før semesterstart på videregående

Kontaktlærer for de ulike klassene settes gjerne ikke før i uken før skolestart, og for noen skoler ikke før et par uker uti semesteret. Når kontaktlæreren er satt, vil rådgiver og miljøarbeider som har gått gjennom informasjonen om eleven, videreformidle denne til kontaktlæreren. Igjen kan overgangsguide kontaktes for eventuelle spørsmål og svar. Dette markerer også kontaktlærers deltakelse i Mottakerteamet fra nå og fremover.

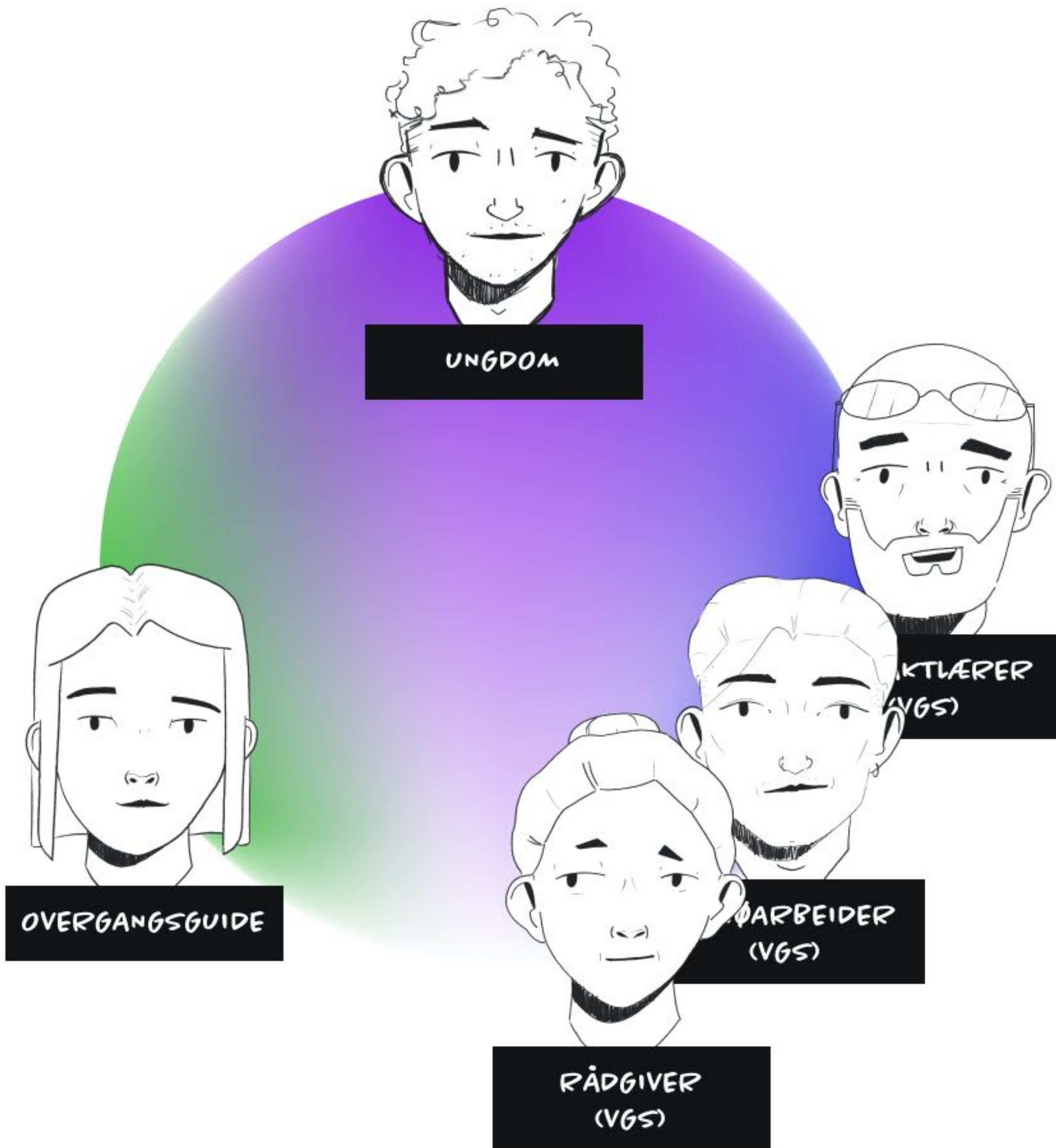
Kontaktlærer kontakter ungdom og foresatte.

Trygge ungdom

⌚ Få dager før semesterstart på videregående

I forkant av skolestart tar kontaktlærer kontakt med ungdommen for å introdusere seg selv for de og deres foresatte (dersom kontaktlærer allerede er satt, hvis ikke kan dette gjennomføres av rådgiver eller miljøarbeider).

“Hei! Jeg heter X og vil være din kontaktlærer/ miljøarbeider/rådgiver ved Y videregående skole. Jeg gleder meg til å møte deg på første skoledag, du kan gjerne ringe eller sende meg en tekstmelding dersom du har noen spørsmål før dene tid. Vennlig hilsen, X.”

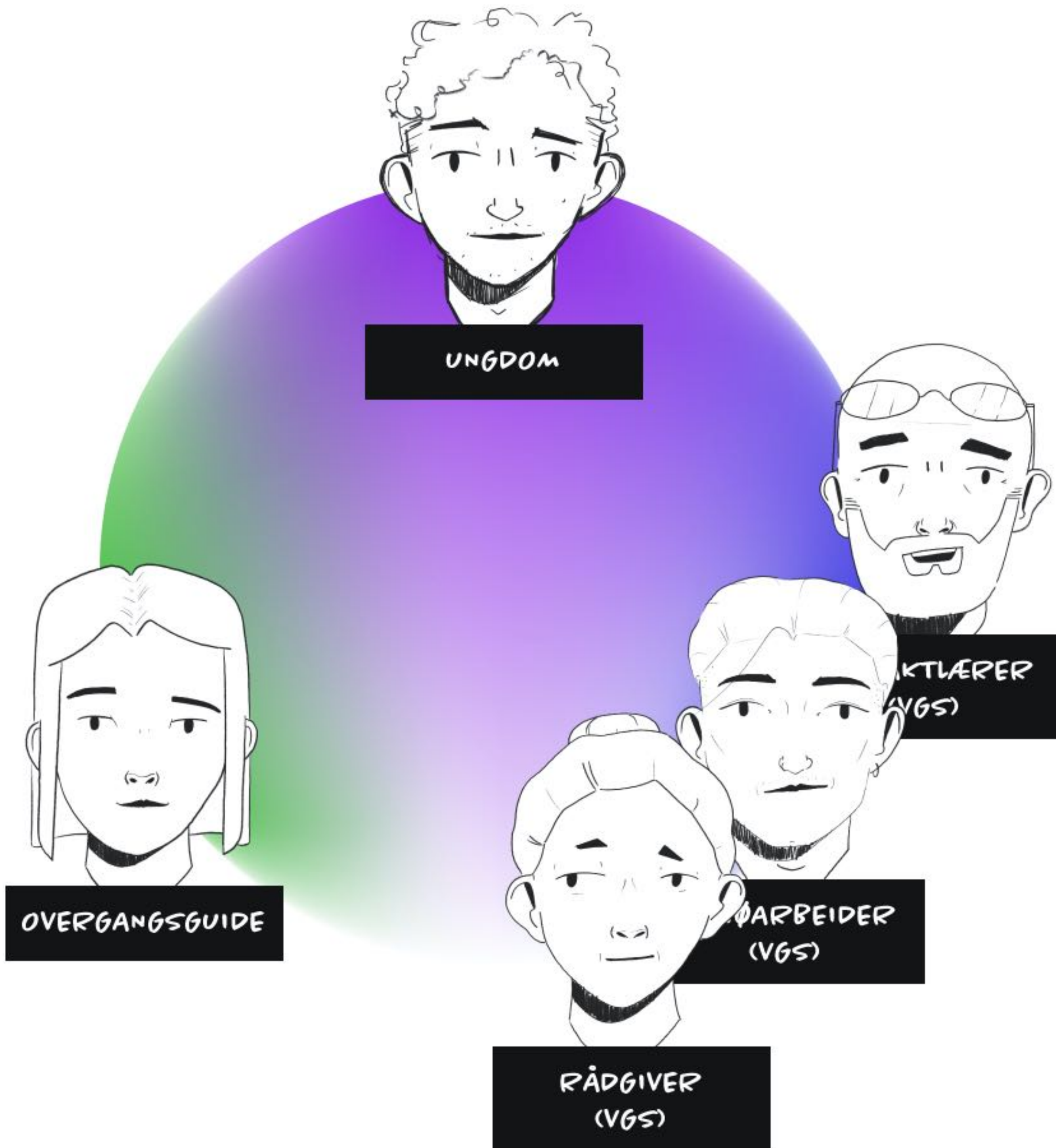

Mottakerteam, ungdom og overgangsguide gjennomgår informasjonen i fellesskap.

Avgi info

⌚ Første uke ved semesterstart på videregående

I løpet av den første uken møtes Mottakerteam, da spesielt kontaktlærer, ungdom og overgangsguide for å gå gjennom informasjonen om ungdommen i fellesskap. I dette møtet diskuterer de hvordan de kan samarbeide for å gjøre starten på videregående best mulig for ungdommen, og hvordan de sammen skal få ungdommen gjennom VG1.

Overgangsguiden følger opp ungdom og Mottakerteam.

Trygge ungdom

⌚ Gjennom første semester på videregående

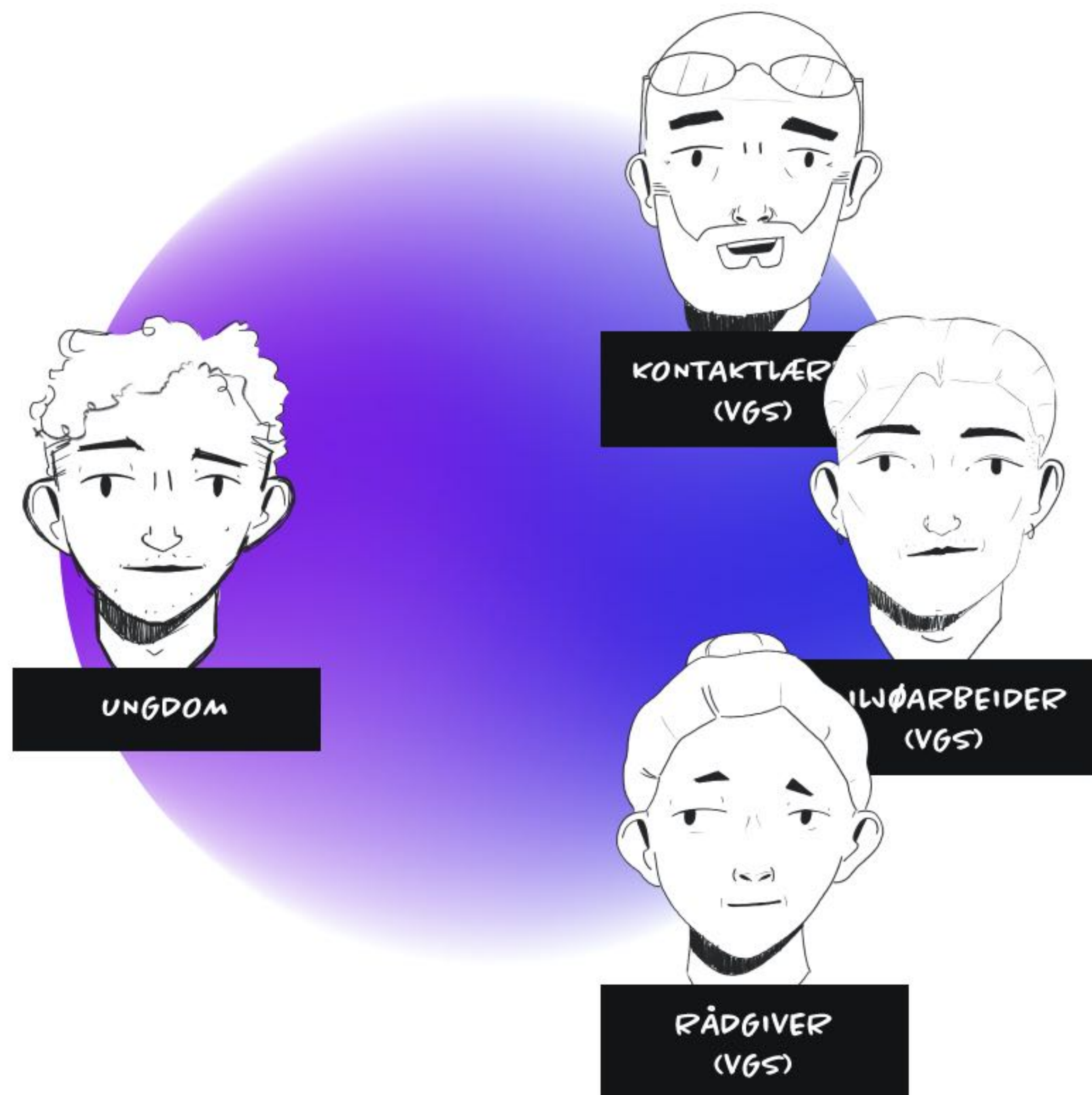
I tillegg til møtet i løpet av første uke mellom Mottakerteam, ungdom og overgangsguide - vil det legges til rette for flere møtepunkter, både fastsatte - og ved behov. Gjennom det første semesteret på VG1 har overgangsguiden oppfølgingssamtaler med ungdommen og kontaktlæreren deres, for å snakke om hvordan deres opplevelse har vært, deres behov, videre oppfølging og lignende. Som nevnt kan vi det skje mange interaksjoner ved behov, som overgangsguiden fortsatt er involvert i, men det er noen fastsatte milepæler vi anbefaler:

- I løpet av første uke, gjerne samtidig som Mottakerteam, overgangsguide og ungdom gjennomgår informasjonen, snakker de om hvordan skolestarten har vært, hva ungdommen ønsker var annerledes, hva ungdommen ønsker av videre oppfølging og fra hvem, hva de behøver, o.l.
- Før høstferien møtes Mottakerteam, overgangsguide og ungdom for å snakke om hvordan den første måneden har vært, hva ungdommen ønsker var annerledes, hva ungdommen ønsker av videre oppfølging og fra hvem, hva de behøver, o.l.

- Før semesterslutt møtes Mottakerteam, overgangsguide og ungdom for å snakke om hvordan det første semesteret har vært, og hva ungdommen trenger for at OG ikke lenger skal være involvert.

Hyppigheten på disse møtene er ment som et forslag og et skjelett, og med utgangspunkt i den individuelle ungdommens behov må frekvensen vurderes. Det er også viktig å minne om at ungdommen har mulighet til å kontakte overgangsguiden når det buttrer, men at overgangsguiden også må være proaktiv i sitt arbeid.

Gjennom semesteret vil ungdom finne seg til rette og knytte trygge relasjoner på ulike tidspunkt. Det vil variere fra ungdom til ungdom når det er naturlig for overgangsguiden å koble seg av arbeidet og la den videregående skolen holde i tøylene. Etter hvert som ungdommen finner seg mer og mer til rette og behovet for oppfølging minker fases overgangsguiden ut, men det er ingen fasit på når dette tidspunktet er.

Det etablerte støtteapparatet følger opp ungdom.

Trygge ungdom

⌚ Første uke ved andre semester på videregående

Ungdommens støtteapparat, som har blitt etablert gjennom høsten og bygd tillit, inviterer til et møte med ungdommen for å snakke om semesteret som har gått og i fellesskap legge en plan for resten av skoleåret. Dette er viktig for ungdommen å se at de er tatt vare på selv om den trygge overgangsguiden ikke lenger er involvert.

Plan for piloting

Hvorfor gjennomføre en pilot?

Med utgangspunkt i innsikten og konklusjonen fra prosjektet – Overgangstjenesten – er det hensiktsmessig å påbegynne en pilot så snart som mulig i løpet av høsten 2021. Denne piloten må i første omgang vare ut året 2022 for å følge kullet av involverte avgangselever fra ungdomsskolen gjennom sitt første semester ved videregående skole. Ungdomsskolen som er spesifisert som piloteringskontekst er Sofienberg skole, og de videregående skolene som engasjeres vil avhenge av hvilke skoler de involverte ungdommene ender opp å studere ved.

Pilotens gjennomføring er avhengig av å engasjere to overgangsguidere på prosjektbasis, hvis ansettelse bør finansieres av Utdanningsetaten, Bydel Grünerløkka og Bydel Gamle Oslo. Overgangsguidenes anbefalte og ønskede profil er beskrevet på slide X. Det videre prosjektet vil omhandle å arbeide tett med de engasjerte overgangsguidene, og vi foreslår en ikke-uttømmende liste med aktiviteter på neste side som vil optimalisere utbyttet av piloten.

Forslag til aktiviteter under piloten.

- Overgangsguidene introduseres for hverandre, med mål om å etablere en god teamdynamikk innad i i Overgangstjenesten. Denne aktiviteten kan og bør også involvere OT ved Bydel Grünerløkka og Bydel Gamle Oslo.
- Overgangsguidene introduseres til prosjektets bakgrunn, forløp og resultat. Denne aktiviteten bør involvere prosjektleder (Shivani Sharma) og en eller flere involverte ressurser fra Designit og Menon til å svare på eventuelle spørsmål.
- Med utgangspunkt i sluttleveransen fra Designit og Menon, gjennomføre en workshop med overgangsguidene for å kartlegge hvilke eventuelle andre aktiviteter og initiativer de ser nytte i å gjennomføre for å sikre en trygg overgang fra ungdomsskole til videregående. Dette for å dra nytte av den ekspertisen de stiller med, samt å bygge eierskap til mandatet.
- Introduksjon til Sofienberg skole, som er piloteringskonteksten, med fokus på å bli kjent med relevante lærere, miljøarbeidere, rådgivere og eventuelle andre. Også introdusere overgangsguidene til ungdommene og påbegynne det faktiske arbeidet.
- Overgangsguidene besøker samtlige videregående skoler i Oslo for å gjøre tilbudet kjent, samt å bygge et nettverk for å sikre et godt samarbeid.
- Gjennomføre månedlige vurderinger med overgangsguidene, hvor fokuset er på hva som burde blitt gjort mer, mindre eller annerledes i løpet av den foregående måneden.
- Overgangsguidene fokuserer på vårparten på å utvikle en standardisering for hvilken informasjon det er relevant å dokumentere om ungdommen, samt ordlyden i denne.

Spesielle hensyn å ta under piloten.

Aktivitetene vi har beskrevet for å sikre overgangen fra ungdomsskole til videregående er ment som et skjelett for det som må skje fra overgangsguidenes side gjennom prosessen. Overgangsguidene må settes i stand til å gjøre jobbe slik de selv mener er riktig og bra for ungdommene, samarbeidsparter og seg selv. Overgangsguidene gis også frihet, og oppfordres til å initiere nye aktiviteter og forbedre den foreslåtte prosessen.

Piloten bør også involvere ungdom i prosessen – hvordan opplever de involveringen av Overgangstjenesten i sin situasjon? Vi anbefaler at Bydel Grünerløkka, potensielt med støtte fra en tjenestedesigner eller researcher fra Designit, gjennomfører kvalitative intervjuer gjennom pilotprosessen.

Spesiell oppmerksomhet bør også vies til ungdommenes foresatte, da de ikke ble involvert i testingen av den foreslåtte løsningen. Engasjement fra foresatte er kritisk for løsningens suksess. Vi foreslår at dette punktet inkluderes som en nøkkelindikator for piloteringsprosessen. En måte å gjøre dette på kan være å involvere foresatte gjennom en åpen samtale for å forstå deres behov til og opplevelser rundt den foreslåtte løsningen. Denne innsikten kan måles opp mot gjennom prosessen for å vurdere effekt og definere eventuelle forbedringer.

Risikoen og suksessfaktorer

Overgangstjenesten må bestå av et team av to eller flere guider på de relevante skolene.

Overgangstjenestens gjennomførbarhet og mulighet til suksess er avhengig av fleksibilitet hos de som holder mandatet, og derfor fraråder vi å etablere løsningen med færre enn to overgangsguidere på en og samme skole. To individer er det minimale antallet for å forsikre at systemet ikke er så skjørt at sykdom eller ferieavvikling påvirker arbeidet i en potensielt kritisk periode i ungdommens utdanningsløp.

For å skape et effektivt system kreves en enhet på minst to personer som både trengs til å motivere, håndtere arbeidsoppgaver og bygge en god relasjon med massen av ungdom i målgruppen ved den aktuelle ungdomsskolen.

Å ha to overgangsguidere som jobber sammen er et kritisk suksesskriterie for å forebygge utmattelse og å tiltrekke søkere til det som forhåpentligvis vil være ettertraktet stilling, fremfor en vag, ensom og kompleks rolle.

Overgangstjenesten må være ansatt i både Bydel Grünerløkka og Utdanningsetaten.

For å sikre at overgangsguiden har den friheten de behøver for å utøve mandatet skikkelig, må Overgangstjenesten eies og finansieres av både Bydel Grünerløkka og Utdanningsetaten. Dette sikrer at en overgangsguide har tilgang til de systemene de behøver, i tillegg til at mandatet ikke begrenses av taushetsplikt.

Risikoen og suksessfaktorer

Engasjementet må speile pilotens varighet, med mulighet for forlengelse eller erfaringsoverføring.

I den innledende piloteringen vil det utlyses en kontrakt på halvannet år – fra høsten 2021 og ut året 2022. Det er viktig å minnes om at nye midlertidige ansettelser ikke nødvendigvis vil reflektere de profilene som ønskes til faste kontrakter som utlyses på slutten av gjennomført pilotering.

Ved ansettelsen til piloteringen er det viktig å så godt som mulig måle utfall opp mot KPlene som identifiseres og forstå hvilke profiler som best passer til en eventuell permanent rolle. Med utgangspunkt i læringene fra piloten kan det utformes og utlyses en revidert stillingsbeskrivelse. Dette betyr dog ikke at overgangsguider engasjert i piloten ikke vil være riktig person til eventuell fast ansettelse, og om ikke annet vil en erfaringsoverføring være kritisk.

Bydel og etat må være villig til å lære fra piloten og investere i foreslåtte endringer.

Rollen som utlyses vil reflektere prioritetene i piloteringen, og bør ansees som en test i virkelig kontekst. Med tanke på dette er kriteriene for en suksessfull pilotering å identifisere i mye større grad a) hvordan innhente og måle kontinuerlig suksess b) de spesifikke (og komplementerende) profilene for de to overgangsguidene og c) oppgavene og aktivitetene som best støtter ungdommene og deres familie gjennom overgangen til videregående.

